

GERÇEĞİ YANSITMAYAN PROPAGANDA POSTERLERİ

İngiliz derin devleti, Osmanlı'yı parçalama siyasetini hayatı geçirirken propaganda metodunu sıkılıkla kullanmıştır. Müslümanları güya vahşi ve barbar göstermeyi amaçlayan kara propaganda karikatürleri bu metotlardan biridir.

Gladstone, 1880-1885 yılları arasında başbakan olarak iktidarda kalmış ve onun zamanında Türk düşmanlığı politikası iyice yayılmıştı. Özellikle basın, İngiliz kamuoyuna Türklük ve Osmanlılık kavramlarına karşı şiddetli bir beyin yıkama programı uygulamıştı. Uydurma haberler "Türk barbarlığı", "Türk vahşeti" gibi başlıklarla ön plana çıkarılmıştı. 1897 Türk-Yunan Savaşı'nı yerinde izleyen İngiliz milletvekili Sir Ellis Achmead-Bartlett, anılarında İngilizlerin Türklerle karşı birdenbire başlattıkları düşmanlık politikasından söyle bahseder:

1894 yılı Aralık ayını izleyen on ay içinde gazeteciler, karışıklıklar hakkında aslı ve esası olmayan birtakım söyletilere dayanarak Türkler aleyhinde olabilecek en kötü şeyler yazdılar. Bunların dillerine doladıkları olayların ya hiç aslı yoktu, yahut olaylar çok ömensiz iken abartılmıştı. Gazeteciler gerçekte asla yapılmamış şeylerden dolayı Türkleri ve Osmanlı Hükümeti'ni vahşet ve dehşet ile suçladılar. İngiltere'de dokuz ay hiç mevcut olmayan hallerden dolayı Türkler, Türk askeri ve Osmanlı Hükümeti hakkında ağır şeyle yazdılar. Türkler, vahşice hareketler yapmakla suçlandılar; iftiraya uğradılar.²⁴⁰

İngilizler akıl almadan yalanlarla bir yandan Osmanlı'yı sözde barbar, geri, ilkel ve vahşi bir toplum olarak göstermeye çalışırken, bir yandan da "Osmanlı yıkılmalıdır" mesajını vermektedelerdi. Başbakan Herbert Henry Asquith bir konuşmasında: "Osmanlı Devleti ölüm döşeğine yattı. Dünya için bir şer ve fenalık yuvası olan bu hasta bir daha canlanmayacak" diye meydan okumuştu.²⁴¹

Tüm bu propagandalar, İngiliz derin devletinin Osmanlı'yı parçalama stratejisi ile birlikte yürümüştür. 1898'de İngiltere Başbakanı Lord Salisbury, Petersburg'daki büyükelçisine gönderdiği direktifinde "Osmanlı ülkesinin yarısında İngiltere'nin, yarısında Rusya'nın sözü geçsin"²⁴² önerisinde bulunarak bu stratejiyi ifade etmektedir.

İngiliz derin devletinin bu Osmanlı aleyhtarı propagandasını dayandırdığı önemli bir unsur vardır: "Türk düşmanlığı". Derin devlet idarecileri, sömür-

Lord Salisbury

geciliğin genel kuralına uygun olarak, hedef aldığı toplumu "geri, ilkel, barbar" gibi sıfatlarla tanımlama ve kendisini haklı gibi gösterme yolunu seçmiştir. 2. Meşrutiyet'in ilanı üzerine, İngiliz Sir Edward Grey'in 11 Ağustos 1908 tarihinde yazdığı mektup bu yaklaşımın bir ifadesidir:

Türkiye'de olanlar öylesine harikadır ki, anayasayı uzun müddet devam et-tireceklerini sanmıyorum. Irklarının... etkisiyle yeniden şiddete ve düzensiz-liğe kayacaklardır.²⁴³

Lord Salisbury ise 1911 tarihli bir gizli belgede Türkler ile ilgili olarak şöyle demiştir:

...Aynı maskara Osmanlılık devam ediyor. Fanatik cahil insanlar ve barbar millet, kapitülasyonların da kalkmasını istiyor. Türkler daima Türk kala-caklar, hiçbir zaman Avrupalılaşamayacaklar...²⁴⁴

Batı'da Türk aleyhisi propagandaların yapıldığı dönemlerde, Osmanlı topraklarında her kesimden her insan barış içinde yaşıyordu.
(Üstte) Osmanlı'da her dinden insanın bir arada bulunduğu bayram yeri tasviri

GERÇEĞİ YANSITMAYAN PROPAGANDA POSTERLERİ

İngiliz derin devleti, daha hızlı sonuç alabilmek, Osmanlı ve Türkler üzerindeki psikolojik baskıyı artırmak ve yürüttüğü Türk aleyhtarı kara propagandanın çapını genişletmek amacıyla kontrolündeki ABD yönetimini ve medyasını da devreye soktu. Bu sayede Türk düşmanlığı ABD'ye de sıçramış oldu. ABD'li senatör Henry Cabot Lodge'un nefret ve fanatizm dolu sözleri bu gerçeği ortaya koymaktaydı:

Başarılı oldukları dönemlerde Osmanlı Türkleri, Avrupa ve Hristiyan aleminin adeta bir veba idi. Çöküşe doğru ilerledikleri uzun yüzyıllar boyunca Avrupa'nın başına bela oldular, sayısız savaşın sebebi haline geldiler, sayısız katliamın infaz memuru oldular. Böyle bir hükümet, modern medeniyet için bir lanettir... Benim en içten umudum, savaşın sonuçları arasındaki en önemli sonucun, Avrupa'da Türk İmparatorluğu'nun tümüyle yok olmasıdır.²⁴⁵

1912 yılında ABD Başkanı Woodrow Wilson'a Morgenthau'nun Türkkiye'ye elçi olarak atanması önerildiği zaman Başkan, "Türkiye diye bir şey olmayacak ki, elçi göndermek gereksin" cevabını vermiş ve dönemin ABD'sindeki Türk düşmanlığını da şu sözlerle ifade etmişti:

*Amerika'daki Türk düşmanlığı inanılmayacak ölçüdedir. Amerika kamuoyunun onaylayacağı şey, Ermenilerin ya da herhangi bir milletin Türk'lere karşı korunmasıdır.*²⁴⁶

Fransız tarihçi Albert Sorel ise şunları söylemişti:

*Bazı medeni milletlerin Doğu'da izledikleri politika böyledir. Türklerin, Hintlerin, Çinlilerin vatanlarından bir parça koparıp alınır, mal ve mülkleri yağmalanır, kendileri öldürülür ve yine de "kızmayın biz sizinle savaşmıyoruz, biz sizin en iyi dostunuzuz" denilir.*²⁴⁷

Ahmet Rıza da, *La Crise de L'Islâm* (İslam Krizi) adlı eserinde İngiliz derin devletinin Türkler aleyhindeki propagandasını Batılarım ağzından şöyle anlatır:

*Klasik barbar ve zalm tipini muhafaza etmekte olan Türklerin Avrupa'da kalmalarına tahammül etmek Avrupa medeniyeti için bir lekedir; Türkler Avrupa'dan kovulmalıdır.*²⁴⁸

I. Dünya Savaşı öncesi dönemin, İngiliz derin devletinin ABD üzerinde yoğun propaganda yaptığı ve ülkeyi kendi istediği şekilde yönlendirdiği bir dönem olduğunu hatırlatmak gereklidir. O dönemde ABD'de gelişen Türk düşmanlığının temel sebebi, ilerleyen satırlarda detaylarını göreceğimiz gibi, İngiliz derin devletinin o bölgedeki faaliyetleri ve basın yoluyla yaptığı karşı propagandalar olmuştur.

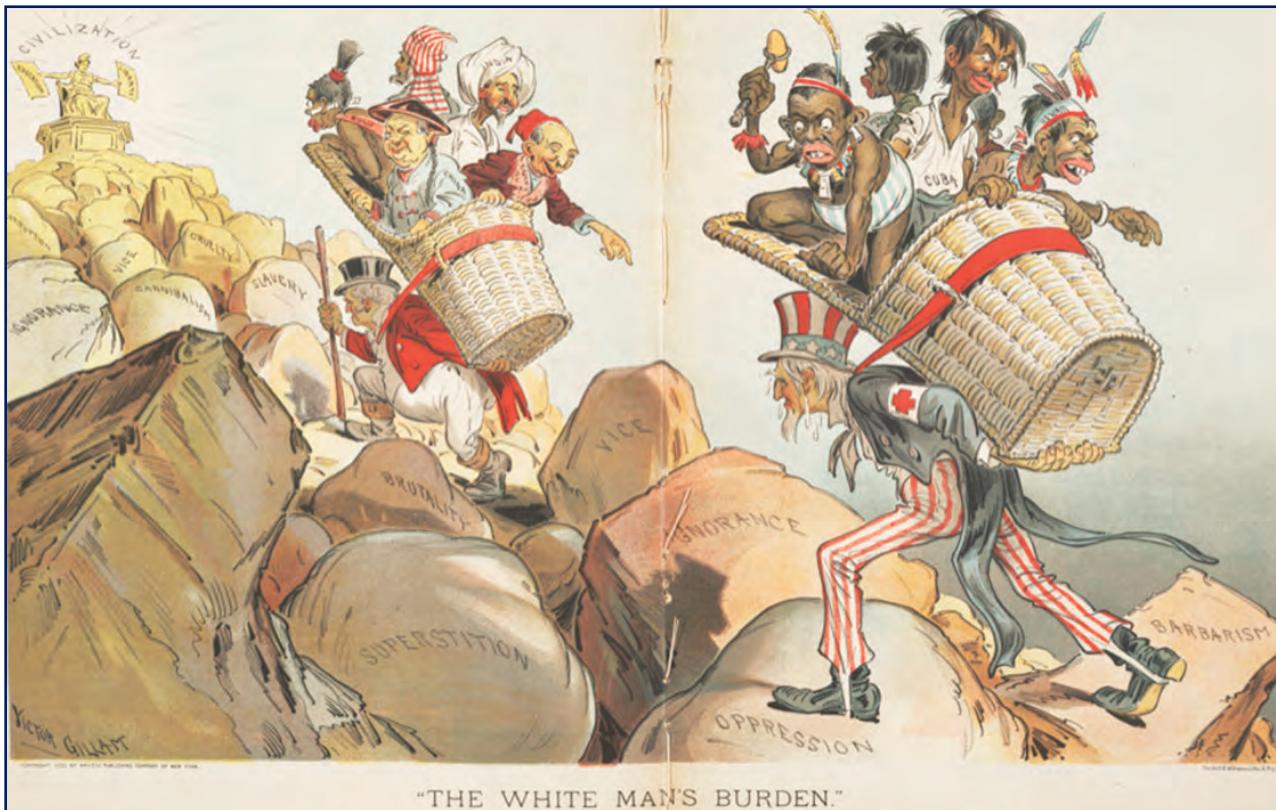

Albert Sorel

Aynı dönemde, özellikle İngiltere ve genel olarak Avrupa'da hakim olan bu ırkçı rüzgara kapılmayan ve Türk insanını takdir edebilen sağduyulu kimse de vardır. 19. yüzyılın sonlarında Türkiye'ye yolculuk yapan İngiliz yüzbaşı Frederick Gustavus Burnaby bu ender kişilerden biridir. Burnaby'nin *Küçük Asya Seyahatnamesi* adlı Osmanlı'yı konu alan eserinde anlattıkları, hem objektif hem de gerçektir. İngiltere'de Türk düşmanlığının kışkırtılmaya başlandığı ve Türk'lere karşı her türlü aleyhte faaliyetin hızlandığı bir dönemde, bu İngiliz subayı Anadolu'da seyahat etmiş ve her şeyi bizzat yerinde incelemiştir. Burnaby, izlenimlerini şöyle aktarır:

**Frederick Gustavus
Burnaby**

Rudyard Kipling tarafından yazılmış ve 10 Şubat 1899'da *The New York Sun*'da yayınlanmış olan "The White Man's Burden" (Beyaz Adamın Yükü) isimli şiir, İngiltere'yi temsil eden John Bull ile Amerika'yı temsil eden Sam Amca'nın beyaz olmayan ırklar üzerinde hakimiyetini ima ediyordu.

İngiliz derin devletinin ABD üzerindeki etkisi, Büyük Yakınlaşma (Great Rapprochement) olarak adlandırılıyordu. İngiltere'yi象征ize eden John Bull ve ABD'yi temsil eden Sam Amca tiplemelerinin el ele verdiği propaganda posterleri her yerdeydi.

Türk ulusunu yerin dibine batıran, onu dünyada akla gelebilecek her türlü kötülükle suçlayan ülkemizin insanları hikayeler yazmayı bırakıp, Anadolu'da küçük bir yolculuğa çıksalar iyi ederler... Kendilerini Hıristiyan sayan yazarlar birçok konuda Küçük Asya'daki Türklerden ders alsalardı keşke.²⁴⁹

Aynı şekilde Balkan Savaşları sırasında ülkemizde bulunan yabancı ve tarafsız birçok savaş muhabiri Türkler hakkında doğru tanıklıkta bulunmuşlardır:

Madem ki Avrupa'da Türk askerlerinin yağmacı ve insan öldürücü olduğunu yazanlar, iddia edenler bulunuyor; bunu şiddetle protesto etmek de bizim görevimizdir. Biz onlarda sabır ve dayanıklılıktan, insaf ve doğruluktan başka bir şey görmedik ve hiçbir zaman vahşice davranışlarına rastlamadık.²⁵⁰

İngiliz Derin Devletinin Propaganda

Bürosu: Wellington House

I. Dünya Savaşı, İngiliz derin devletinin propaganda malzemelerini en etkili kullandığı yıllardır. I. Dünya Savaşı'nda, cephe savaşlarının yanı sıra, yoğun olarak bir propaganda savaşı da yapılmıştır. Düşmanları kötü, müttefikleri ise iyi gösterebilmek adına yapılmış olan bu kara propaganda çalışmaları, İngiltere'nin, I. Dünya Savaşı'ndan galibiyetle ayrılmاسının önemli sebeplerinden biridir. Bu sinsi propaganda savaşı, Osmanlı Devleti'nin de sonunu getiren ve Osmanlı'nın parçalanmasına önyak olan önemli sebeplerden biridir. İngiliz derin devletinin I. Dünya Savaşı'ndaki bu sinsi politikalarını görebilmek, aynı derin devletin bugün nasıl bir yöntem izlediğini anlamak bakımından da önemlidir. Çünkü İngiliz derin devleti, basın ve kurumlar yoluyla etkili propaganda yöntemlerini bugün de kullanmakta, parçalanmasını istediği ülkeleri bu propaganda ağı ile çöküše sürüklüyor. Yalnız rahatlıkla yaygınlaştırabilmekte ve sömürge imparatorluğuna yeni ülkeler dahil edebilmektedir. Elbette ki bu ağ, geçmiştekinden daha da genişlemiş ve etki alanı artmıştır.

I. Dünya Savaşı sırasında yapılan Türk aleyhtarı propaganda, İngiliz derin devletinin kontrolü altında, Büyük Britanya propaganda ofisleri tarafından özel olarak dizayn edildi ve geliştirildi. Bu propagandada, ABD'li kurum ve yöneticiler de İngiliz derin devletinin öncülüğünde ciddi bir işbirliği içine girdiler. ABD kurumlarının aynı dönemde yaptıkları aleyhte propagandaların büyük ölçüde İngiliz derin devletinin yönlendirmesiyle gerçekleştiğini burada tekrar hatırlatalım. I. ve II. Dünya Savaşı dönemleri, Amerika'nın sadece İngiliz enformasyonundan aktarılan bilgilerle yönlendirildiği bir dönemi. İngiliz derin devleti kaynakları, her türlü provokasyonu bu yayınlar vasıtasiyla gerçekleştirmiş ve Amerika'nın dostlarını ve düşmanlarını bu şekilde belirlemişlerdi.

I. Dünya Savaşı boyunca, İngiliz derin devletinin propaganda faaliyetleri, İngiliz Dışişleri Bakanlığı tarafından yönetilmektedir. Dışişleri, 1914 yılında Londra'da Buckingham Gate'deki Wellington House binasında "Savaş Propaganda Ofisi"ni kurdu ve başkanlığına Lordlar Kamarası'ndan C.

F. Masterman'ı getirdi. Bu tarihten itibaren kurumsal yapısı ve yöneticileri sürekli değişse de İngiliz propagandası "Wellington House" adı altında devam etti.

O tarihten itibaren Wellington House'un denetiminde çok fazla kişi ve kurum görev yapmıştır. Bunların arasında asıl olarak propagandaları yaygınlaştıracak siyasetçiler, iş adamları ve elbette basın yayın organlarının yöneticileri vardı. Propagandayı perde arkasından yöneten kişilere "görünmeyen hükümet" deniyordu. Hedef, geniş kitleleri istenilen propagandaya uygun şekilde yönlendirebilmekti. Bunun için insanların duygularına, inançlarına ve bekłentilerine uygun sözler kullanılıyordu; bu yönde yaklaşımlarda bulunuluyordu. Yalanlar, büyük gerçekler edasında, çok defa ve sık sık tekrarlanıyordu.

Wellington House adıyla bilinen söz konusu propaganda ofisi, I. Dünya Savaşı yıllarında yalnız İngiliz kamuoyunu yönlendirmekle kalmamış, başka ülkelerin halklarını da etkileyerek projeler yürütmüştür. İngiliz Başbakanı Lloyd George, 19 Eylül 1916 tarihinde şunları söylemiştir:

Kamuoyu işin yarısını bilmiyor. Sadece zaferleri okuyorlar, savaşın neye mal olduğu halktan gizleniyor.²⁵¹

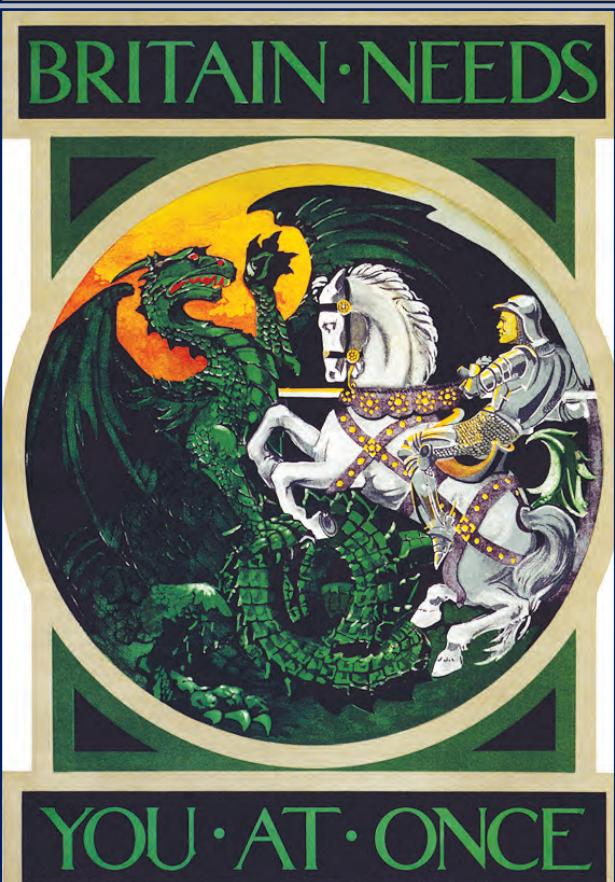
Wellington House propaganda ofisi, I. Dünya Savaşı sırasında dünya çapında haftada 400 makale yayınlamış, 17 ayrı dilde yayın yapmış; sayısız kitap, kitapçık, broşür basmıştır. Basılan ve dağıtılan materyal sayısı 1915 Haziran'ında 2.5 milyon, 1916 Şubatında 7 milyondur. I. Dünya Savaşı sonunda toplam 106 milyon materyal dağıtılmıştır. Wellington House'un bütçe sıkıntısı yoktur; keza bütçesi İngiliz derin devleti tarafından yeterince karşılanmıştır. Ofis kurulurken ayrılan ilk kaynak 10 bin Pound iken, bu bütçe hızla artmış ve 1917'ye gelindiğinde 145 bin Pound'a ulaşmıştır.

Savaşın sonlarına doğru basının bu şekilde kullanılması, İngiltere Parlamentosu içinde de eleştirilere sebep olmuştur. İngiliz siyasetçi Austen Chamberlain, "*Basın, özgürlüğünü kaybetti, özgürlüğüyle birlikte gücünü de kaybetti,*" demiştir.²⁵²

I. Dünya Savaşı sırasında söz konusu kirli propagandanın asıl hedefi Almanlar ve Türkler olmuştur. Alman askerlerinin Hollanda'da papazları

Wellington House, sadece Türklerle karşı kara propaganda yapmakla kalmıyor aynı zamanda İngiliz halkın savaş haberlerini sansürlü ve taraflı olarak almasını sağlıyordu. Savaşa çağrı ilanları yoğundu; fakat kimse gerçekte cephede neler olduğunu bilmiyordu.

kilise çanlarına asarak öldürdükleri veya küçük çocukları süngüledikleri şeklindeki haberler, savaş sonrasında hem İngilizler hem de Belçikalılar tarafından yalanlanmıştır.²⁵³ Bu propagandaların kaynağı ise yine Wellington House olmuştur.

Wellington House, sadece propaganda yayınlarını basmakla yetinmemiş, basına sansürün de işletmecisi haline gelmiştir. Savaş haberlerinin kamuoyuna ulaşması, Wellington House'un belirlediği bir sansür sisteminde geçerek sağlanmıştır. Söz konusu propaganda bürosu, savaş resimlerini çekmek için iki resmi fotoğrafçı ve birkaç ressam görevlendirmiştir. Bu kişiler Wellington House'un emirleri doğrultusunda fotoğraflar çekmiş ve çizimler yapmışlardır. Bunların dışında herhangi bir gazetecinin fotoğraf çekmesi veya herhangi bir ressamın savaş ile ilgili bir resim çizmesi mümkün olmamıştır. Bu, hükümet kaynaklarını kullanan Wellington House tarafından yasaklanmıştır.

İngiltere'de belli gazeteciler ve gazete grupları seçilmiş, bunlar, propaganda bürosunun belirlediği şekilde haber yapmakla yetkili tutulmuşlardır. Büronun istediği yazıları yazmış, büronun tasvip ettiği resimleri yayımlamışlardır. Bu sansürün dışına çıkip savaş alanını yorumlayan veya resmedenler cezalandırılmışlardır.²⁵⁴ Görülebildiği gibi savaş döneminde İngiliz basını, İngiliz derin devletinin kurguladığı hayali dünyayı yayınlamıştır. Aslında durum, şu anda da bundan farklı değildir. Sadece İngiliz derin devletinin etkisi altındaki basının çapı genişlemiş, neredeyse bütün dünyaya yayılmış ve emrindeki gazeteci sayısı artmıştır.

Wellington House'un Türk'lere karşı faaliyetleri, kapsamı oldukça geniş tutulan, hatta bugün bile devam eden bir kara propaganda ağını temsil eder. I. Dünya Savaşı sırasında bu kurum tarafından ortaya atılan sözde "Ermeni soykırımı" iddiaları, özellikle Amerikan kamuoyunu Türk'lere karşı örgütlemek ve bu yolla Amerika'nın İngiltere'nin yanında savaşa katılmasını sağlamak için kurgulanmıştır. Bu iddialar, bugün bile güncellliğini korumakta ve Wellington House'un propagandaları bugün bile karşımıza bir koz olarak çıkarmaktadır.

Sözde "Ermeni soykırımı" senaryosunun kurgulanmasına neden olan asıl hikaye ise şöyledir:

I. Dünya Savaşı sırasında Rusya'nın İngiltere'nin müttefiki olması, Amerika'nın gönlünü kazanmak açısından büyük bir dezavantajdı. Rusya'nın kötü bir ünү vardı. Özellikle Amerika'da Rusya'ya karşı yoğun bir öfke gelişmişti. İngiltere'nin Rus desteğini koruması ve Amerika'yı savaşa dahil edebilmesi için bu iki devin uzlaşacağı bir altyapıya ihtiyaç vardı ve plana göre, Ruslar'dan daha büyük katliamlar gerçekleştirmiş gibi gösterilen ortak bir düşman üretilecekti. Bu ortak düşman Osmanlı Devleti olacaktı. Türk siyasetçi Onur Öymen, bu kurguyu şu şekilde anlatır:

*İşte İngiliz Propaganda Teşkilatı Wellington House'un Türklerin Ermenilere karşı soykırım yaptığı iddiasını en önemli propaganda malzemelerinden biri yapmasının arkasındaki gerçeklerden biri buydu. Üstelik o sıralarda Türklerin İslam aleminde de büyük bir itibarı vardı. İngilizler savaşta karşı kampa yer alan Osmanlı İmparatorluğu'nun dünyadaki ve bu arada İslam alemindeki itibarını sarsmak için de bu soykırım iddiasını kullanacaktı. (Sözdə) Bir milyondan fazla insanı katleden bir İmparatorluğun peşinden hangi ülke giderdi? İngiltere böyle düşünüyordu.*²⁵⁵

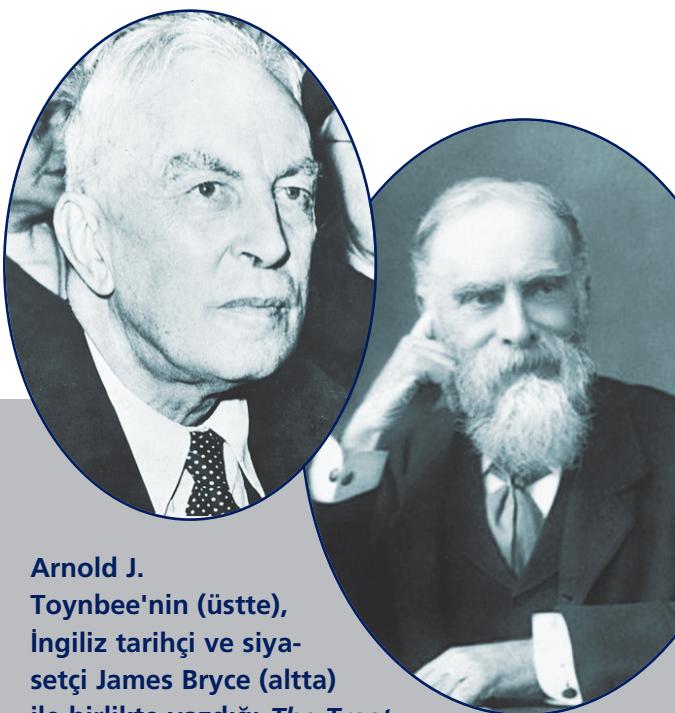
Wellington House'un Türkiye'ye yönelik olarak başlattığı bu kara propaganda, İngiliz derin devletinin beklediği sonucu getirmiştir. Bu propaganda oldukça sistemli bir şekilde uygulanmış ve o dönemde Amerika'da, - hedeflendiği şekilde- Türkler aleyhine bir kamuoyu oluşmuştur. İşin şaşırtıcı yanı, bu kara propagandaya, tipki bugün olduğu gibi, o yıllarda da Türklerin içinden bazı kimselerin destek vermesi ve bu kişilerin İngiliz derin devletinin sunacağı az bir menfaati, vatan haini olmak pahasına tercih etmeleridir.

I. Dünya Savaşı Sırasında Türklere Yönelik Yürüttülen Kara Propaganda

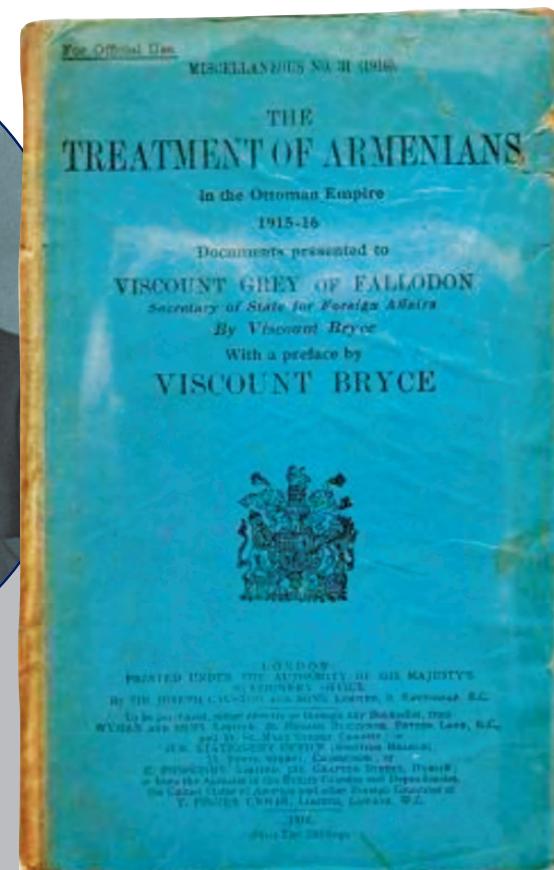
Wellington House, tüm dünya çapında, çeşitli ülkelere olduğu gibi, Türkiye'ye karşı da çok yoğun bir propaganda faaliyeti yürüttü. Başta İngiliz tarihçi ve uluslararası ilişkiler uzmanı Arnold J. Toynbee olmak üzere bazı tanınmış yazar ve politikacılara birçok kitap, makale ve broşür yazdırıldı. Amaç, Türkleri her alanda kötü, zalim ve insafsız bir halk olarak göstermek ve Osmanlı İmparatorluğu'nu tamamen gerçek dışı iddialarla suçlamaktı.

Toynbee'nin, İngiliz tarihçi ve siyasetçi James Bryce ile birlikte yazmış oldukları ve Mavi Kitap olarak bilinen *Osmalı İmparatorluğu'nda Ermenilere Yapılan Muamele* adındaki kitap, tamamen Türkiye'ye yönelik iftiralarla dolu bir propaganda kitabıdır. Kitap, başından itibaren Türklerin sözde Ermenileri nasıl katlettiğine dair, insanı öfke ve nefret duygusuna sevk edecek hayali öyküler içermektedir. Ama söz konusu iddialar kitabı hiçbir yerinde belgelendirilmemiş ve somut bir açıklama yazılmamıştır. Onur Öymen, kitaptaki bilgilere kaynak olarak kullanılan kişileri şu şekilde açıklamaktadır.

(Kitapta) Sözü geçen kişiler X, Y, Z gibi sembollerle adlandırılmaktadır. Kimdir bu semboller? İşte bu sorunun cevabını Amerikalı araştırmacı Prof. Justin Mc. Carthy uzun çalışmalarının sonucunda büyük ölçüde ortaya çıkarmıştır. Bunların çoğu o yıllarda Türkiye'de faaliyet gösteren ve yazdıkları raporlarda Türkleri her vesileyle kötüleyen Amerikalı misyonerlerle şiddet yanlısı bazı Ermeni örgütlerin mensuplarıdır. 150 belgenin 59'u misyonerler ta-

**Arnold J.
Toynbee'nin (üstte),
İngiliz tarihçi ve siya-
setçi James Bryce (altta)
ile birlikte yazdığı *The Treat-
ment of Armenians in the Ottoman Empire*
(Osmalı İmparatorluğu'nda Ermenilere Yapılan Muamele) adındaki propaganda kitabı.
Toynbee, daha sonra, kitapta yer verdiği
iddialardan dolayı pişmanlık duymuştur.**

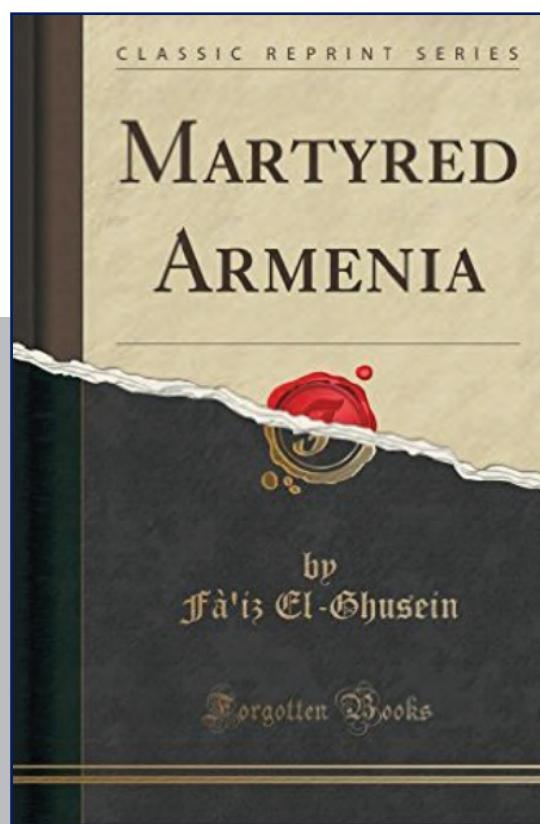
rafından yazılmıştır. Geri kalanlardan 52 belge Ermeniler tarafından gönüldenmiştir. Osmanlıları baş düşmanı sayan Ermeni Taşnak Partisi'nin raporları da kitapta yer almaktadır. Diğer belgeler de Taşnak yanlısı veya Ermeni davasını destekleyen gazetelerden alınmıştır. Yani o devirde Ermeni gazeteleri de bir propaganda silahı olarak kullanılmıştır.²⁵⁶

Yine aynı dönemde Wellington House tarafından yayınlanan kitaplardan bir diğer de Faiz El-Ghusei tarafından yazılmış olduğu iddia edilen *Şehit Ermenistan* isimli kitaptır. Faiz El-Ghusei, Osmanlı'da çeşitli görevler yapmış bir bürokrat ve kaymakam olarak tanıtılmıştır. Ama tarihçiler, yaptıkları araştırmalarda Osmanlı'da bu görevlere gelmiş bu isimde bir kişiye hiçbir zaman rastlamamıştır.²⁵⁷ Hayali bir isimle yazılmış bu kitap, İngiliz derin devletinin iftiralarla dolu bir başka propaganda malzemesidir.

Önceki bölümde incelediğimiz gibi, I. Dünya Savaşı sırasında bir kısım Ermenilerin, özellikle İngiliz derin devleti tarafından Osmanlı'ya karşı kişikirtildiği ve bazı kimselerin bu provokasyonlara kanarak Türk aleyhtarı bir tutum takındığı doğrudur. Fakat bu, Ermeni kardeşlerimizin tümüne yorumlacak bir durum elbette ki değildir. Nitekim Taşnak Partisi'nin üyelerinden

Faiz El-Ghusei tarafından
yazıldığı iddia edilen *Martyred Armenia* (*Şehit Ermenistan*)
isimli propaganda kitabı.
Tarihçiler, Osmanlı'da çeşitli
bürokratik görevlere gelmiş
bu isimde hiç kimseye rastla-
mamışlardır.

(Üstte sağda) 1906 yılına ait
Osmanlı Ermeni aile resmi
(Üstte solda) Osmanlı'da birçok
madalya almış başarılı bir Ermeni
sporcu Vahram Papazian
(Yanda) Osmanlı'da 1908'de
kurulan ilk futbol kulüplerinden
Ermeni Futbol Kulübü. Fotoğra-
fin çekiliş tarihi 1911

Ermenistan'ın ilk Başbakanı Hovhannes Kajaznuni, 1923 yılında Taşnak Partisi kongresinde yaptığı konuşmada, "Ermenilerin başına gelen felaketlerin başlıca sorumlusunun doğrudan Taşnak Partisi olduğunu" söylemiştir. "Ermenilerin, o dönemde Ruslardan etkilenerek Müslüman nüfusunu katlettiğini, Taşnakların Ermenistan'da bir diktörlük kurduğunu ve Ermeni terörünün Batı kamuoyunu kazanmaya yönelik başlatıldığını" ifade etmiştir. Bütün bunların karşısında, Türkiye'nin haklı olarak bir savunma güdüsüyle hareket ettiğini belirtmiştir. Ona göre, Taşnak yönetimi dışında hiçbir suçlu aranmamalıdır.²⁵⁸

İngiliz derin devleti, kendi kurguladığı oyunu daha sonra Türk'lere karşı kullanmış ve her seferinde Ermeni meselesini Türk'lerin karşısına getirmiştir. I. Dünya Savaşı sırasında başlatılan bu oyun, 21. yüzyılın ilk çeyreğinde bulduğumuz şu günlerde halen karşımıza çıkarılmaktadır. Bu oyunu bozacak en güçlü silah ise sevgidir. Ermeni kardeşlerimize her zamankinden çok sahip çalışmamız, onlara Türk topraklarının kendi vatanları olduğunu hissettirmemiz ve Ermenistan Devleti ile yakın ilişkiler içinde olmamız, İngiliz derin devletinin bu sinsi oyununu külliyyen ortadan kaldıracaktır.

Bütün bunların yanı sıra, burada adı geçen misyonerlerin de gerçekten Hristiyanlık dinini yaymakla görevli din adamları olduğu zannedilmemelidir. Gerçek Hristiyanlar, oldukça samimi ve sevecen insanlardır. Onların nefret tohumları atacak böylesine çirkin bir kirli propagandaya alet olmaları söz konusu olamaz. Burada bahsi geçen misyonerler, gerçekten doğrudan Wellington House ile bağlantıları olan ajanlardır. Söz konusu kişiler, misyoner görünümde Osmanlı topraklarına ulaşmış ve bu görünüm altında ajanlık ve provokasyon görevlerini üstlenmişlerdir. Nitekim bu sözde misyonerlerin raporlarında şu ifadelere rastlanmaktadır:

Türkler eğitimden nefret ederler ve eğitilmiş insanları ezerler. Hiçbir Hristiyan Osmanlı Hükümeti'nde yer almamıştır... Türklerin Hristiyanlara ihtiyacı vardır. Zira ırk olarak doktorluk, dışçılık, terzilik, marangozluk ve ustalık isteyen hiçbir işi yapamazlar. Şimdi Türkler Ermenileri öldürdüklerine göre Batı ülkeleri Osmanlı İmparatorluğu'nu yönetmelidir, çünkü artık Ermenilerin beyninden yoksun olan Türkler kendi kendilerini yönetemezler.²⁵⁹

Söz konusu sözde misyonerler, buradaki gibi ifadeleri içeren raporları Prof. Tonybee'ye göndermiş ve söz konusu raporlar Wellington House aracılığıyla tüm Amerika'ya ulaştırılmıştır. Bu raporlarda, "Hiçbir koşulda bu raporların kaynağı açıklanamaz," ibaresi de yer almıştır.²⁶⁰

Wellington House'un Türk Destekçileri

I. Dünya Savaşı sırasında Türkler aleyhine geliştirilen bu nefret dolu üslubun, Osmanlı bünyesindeki İngiliz hayranı bir kısım Türk gazeteciler tarafından destek gördüğünü de şaşırtıcı bir gerçek olarak burada belirtelim.

İngiliz derin devletinin sunduğu küçük menfaatlere kanarak vatan hainliği yapan, İngiliz derin devletine yaranmak amacıyla yancılık yapan böyle gazeteciler, derin devletin kirli tarihi boyunca hep olmuştur, hala da vardır. Öyle ki, Alemdar gazetesinden Refi Cevat Ulunay 21 Nisan 1919 tarihli yazısında, "*İngilizleri bekliyoruz. Türkler kendi güçleriyle adam olamaz*," demiştir. 14 Temmuz 1919 tarihinde ise şu vahim ifadelerde bulunmuştur: "*Türkiye'nin yabancı bir devlete dayanması şarttır. Bu devlet İngiltere'den başkası olamaz.*

Osmanlı'da çetin gazeteler, İngiliz mandasını kabul ettirmek için propaganda yapanları sürekli olarak deşifre etmiş ve kınamıştır.

*İslam dininin anahtarını İngiltere'nin güvenilir eline teslim etmekte İslam aleminin hiçbir tehlike yoktur.*²⁶¹

Mavi Kitap'ın ve Wellington House tarafından yayınlanan diğer Türk karşıtı kitapların yayınlanmasıından birkaç yıl sonra ise, Mondros Mütarekesi'nin taraftarı olup "ülkeyi İngilizlere teslim etmenin en doğru şey olacağıni" söyleyip duran bir kısım basın, İstanbul'un işgal yillarda da İngilizleri sürekli olarak övmeye devam etmiştir. İngiliz derin devletinin himayesine aldığı benzer zihniyete sahip basın organları ve gazeteciler, bugün hala Türkiye topraklarında üstlendikleri görevi yerine getirmektedir.

(Sağda) Islahat Fermanını (Hatt-ı Hümayün-û) yürürlüğe koyan Sadrazam Mehmed Emin Âli Paşa. (Sol alta) Yürürlüğe giren Islahat Fermanı ile, Osmanlı'da Müslüman olmayan nüfus, Müslümanlarla aynı haklara sahip olmuştur. O tarihten itibaren devletin üst kurumlarında Ermeniler de yer almış, bakan ve milletvekili olmuş ve Türk halkını temsil etmişlerdir.

Ermeni devlet adamlarımızın ve paşalarımızın olmasının her zaman bizim için onur kaynağıdır.
(Solda) Osmanlı döneminde Ermeni Milletvekilleri

Sözde misyonerler ve bir kısım şiddet yanlısı isyancı Ermeniler tarafından yapılan kişkırtmalar, sürekli olarak Ermeni ve Hristiyanların Osmanlı içinde kötü

muamele gördüğü ve ikinci sınıf vatandaş olarak tanıdığı şeklindeki sahte iddialara dayandırılıyordu. Oysa Osmanlı'da, özellikle Islahat Fermanı'ndan sonra Müslüman olmayan nüfusun Müslümanlarla tümüyle aynı haklara sahip oldukları gayet iyi bilinmektedir. Gayrimüslimler, 19. yüzyıl sonlarında oy verme hakkına da sahip olmuş, parlamentoda temsil edilmiş ve önemli görevlere gelmişlerdir. Örneğin Ali Paşa'nın sadrazamlığı döneminde Nafia (Bayındırlık) Nazırı Krikor Agaton adlı bir Ermeni'dir. Ohannes Gümüşyan da Osmanlı'da Nafia Nazırlığı yapan başka bir Ermeni'dir. Ticaret, Orman ve Maden Bakanlığı yapan Ermeniler de bulunmaktadır. 1876'da Anayasa'nın ilanıyla birlikte oluşturulan Osmanlı Meclisi'nde toplam 46 gayrimüslim milletvekili bulunmaktadır. Bunlardan 9'u Ermeni'dir. 2. Meşrutiyet'in ilanından sonra kurulan mecliste 11, 1914'teki mecliste 12 Ermeni milletvekili bulunmaktadır. Söz konusu Ermeni milletvekillerinden 4'ü Hınçak ve 2'si Taşnak Partisi'ne mensuptur. 1908 meclisinde 13 Rum, 5 de Mus evi milletvekili bulunmaktadır.²⁶²

Tarihçi Justin McCarthy, Wellington House'u Deşifre Etmiştir

Osmanlı İmparatorluğu, Türkler ve Ortadoğu konularında uzman ABD'li ünlü tarih profesörü Justin McCarthy, Wellington House ve burada Türk'lere yönelik düzenlenen propaganda faaliyetleri hakkında aşağıdaki bilgileri vermektedir:

"Wellington House, İngiliz Hükümeti'nin en iyi beyinlerinden bazlarını kendine çekmeyi başardı. Tarihçi Arnold Toynbee de 1914 yılından itibaren Wellington House'ta danışmanlık yapmaktadır ve 1917 yılına kadar da, her gün toplandılarak propaganda politikalarını belirleyen komisyonda yer aldı..."

Görünüşte hükümet dışı vatansıver örgütlerin üyeleri ve başka özel ya da kamuya mal olmuş isimler de bu görevli/resmi propagandacılarla işbirliği yapmışlar ya da bunların talimatları doğrultusunda hareket etmişlerdir.¹ İngiliz üniversiteleri de propaganda el kitapçıkları ve uzmanlık sağlamışlardır.

Dönemin standartlarına göre, İngiliz propaganda faaliyetleri oldukça gelişmişti. 1917 yılı civarında, Wellington House'un 54 personeli bulunmaktaydı ve diğer departmanlar ve bakanlıklardan da önemli ölçüde yardımlar istemekteydi.

Wellington House'un ilk raporu (1915 Haziranı) 17 ayrı dilde yazılarak yayınlanmış olan yaklaşık 2.5 milyon nüsha kitap, broşür ve diğer yazılı propaganda malzemesini listelemektedir. İkinci rapor (1916 Şubatı) ise dağıtılan 7 milyon nüshanın listesini göstermektedir. İngiliz propagandası 1914 yılında 45 değişik yayın dağıtmıştır; bu rakam 1915 yılında 132'ye, 1916'da 202'ye ve 1917 yılında ise 469'a çıkmıştır.² Ne yazık ki, 1917'den sonraki yıllara ait dağıtım kayıtları bulunmamaktadır. Ancak sayının giderek artmaya devam ettiği tahmin edilebilir. Bütün bunlar gizlice ve yaratıcı bir şekilde yapılmaktaydı.

Wellington House'un vazifesi, diğer bütün propagandacılarcına benzer olarak basitti. Bu vazifeler düşmanları mümkün olduğunca kötü göstermek, dostları ve özellikle de İngilizleri olabildiğince iyi göstermekti. Bunların temel hedefini, doğal olarak, Almanya ouşturmakta'ydı; ancak Türk'lere yönelik de ciddi bir gayret sarf edilmektedeydi...

Savaş biter bitmez, derhal Propaganda Ofisi'nin bütün kayıtlarını imha ettiler. Tabi bu propaganda ofisinin savaş sırasındaki faaliyetlerinin neler olduğunu ortaya çıkarmamızı güçlendirmektedir...

Wellington House'un bazı kayıtları İngiliz Hükümeti'nin diğer ofislerine gönderilmiştir. Orijinaleri imha edilmiş olmasına rağmen, kopyalar Dışişleri Ofisi'nin ilgili departmanlarında, özellikle de ABD ile alakalı kayıtlar Dışişleri Ofisi'nde korunmuştur. Belgelerin sayısı oldukça mütevazidir, Wellington House'un Türk'lere karşı operasyonlarının ancak küçük bir kısmını göstermektedir.

Tarihi kayıtları karartma gayretlerine rağmen, Wellington House'un aktüel yayınları hakkında iyi bir kaynak bulunmaktadır: Wellington House tarafından dağıtılan propaganda kitaplarının kayıtları sabit bir kitapta el yazısıyla tutulmuş ve dikkatli bir şekilde korunmuştur...

Bu kitaplar, Dışişleri Ofisi Kütüphanesi'ne gönderilmişler ve daha sonra da bunlar araştırmacıların istifadesine sunulmuşlardır... Bu kayıtlar İngiliz propaganda ofisinin faaliyetlerinin bir resmini çıkarmak için yeterlidir...

Bu kayıtlarda listelenen yayınlar sadece kitaplar ve büyük broşürlerden oluşmaktadır. Bunlar basın açıklamalarını, makaleleri ve diğer materyalleri içermektedir. Propagandanın genel teması ise bütün yaynlarda tutarlılık göstermektedir: (*Türk Milletini tenzih ederiz*)

- Türkler, yönetikleri bütün ülkeleri harabeye çeviren cahil yöneticilerdir. Orta-doğu'da Avrupalı bir yönetim çok daha tercih sebebidir.
- Türkler, özellikle Hıristiyanlıktan olmak üzere, diğer bütün dinlerden nefret eden Müslümanlardır. Bunlar her zaman Hıristiyanlara kötü davranmışlardır.
- Türkler Hıristiyanlara karşı insanlık dışı zulümlerin suçlularıdır, bu suçlar kitle katliamları ve korkunç cinsel suçları da kapsamaktadır.
- Ya bu eylemlerin yapılmasına talimat vermek suretiyle ya da Türkleri durdurma muktedir olmalarına rağmen bunu yapmamalarından dolayı Türklerin bu şeytani amellerinin arkasında Almanlar bulunmaktadır.
- Osmanlı İmparatorluğu'ndaki halk kitleleri kurtuluş için İngilizleri beklemektedir. Bunlara, İngilizlerin Mısır ve Hindistan'da sunduğu iyi yönetimi takdir eden Müslümanlar da dahildir.

İngiliz propagandası, Almanları Türklerle alakalandırmak için özel bir gayret sarf etmiştir. Bu, özellikle Almanlardan yana oldukça yüksek bir hassasiyetin olduğu ama Müslümanlara fazla itibar edilmeyen Birleşik Devletler'de tam bir istihbarat işiydi. İngiliz propagandası, 'şeytani' Müslümanlarla (Müslümanları tenzih ederiz) ve Asyalı Türklerle birlikte hareket eden Almanların gerçek Avrupalılar olamayacağını 'ispatlamaktaydı'.

Kayıt kitabındaki yayınlar listesi oldukça uzundur, ancak Orta Doğu hakkında çok sınırlı sayıda kitap mevcuttur. Tablo sadece bazı ciltleri vermektedir, ancak bu kadarı bile Wellington House'un ilgi sahasının ya da kapsamının ne kadar geniş olduğu konusunda bir fikir vermektedir. Bunlar, Filistin, Museviler ve Siyonizm ve özellikle de Türkleri içermektedir.^{3"}

1. George C. Brantz, *Allied Propaganda and the Collapse of the German Empire*, New York: Arno Press, 1972, p. 42

2. M. L. Sanders and Philip M. Taylor, *British Propaganda During The First World War, 1914-18*, London: Palgrave, 1982, s.108

3. Justin McCarthy, "İngiliz Propagandası, Wellington Evi ve Türkler", <https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=292357>

Ayrıca Hariciye Nezareti'nde çalışanların %25'i Müslüman olmayanlar-
dan oluşmuştur. Adliye Nezareti'ndekilerin %10'undan fazlası gayrimüslim-
dir. 1880 ile 1912 yılları arasında devletin yönetim kadrolarını yetiştiren
Mülkiye Mektebi öğrencilerinin %7'si de Müslüman değildir.

(Müslümanlara Yönelik Türk Aleyhtarı Kara Propaganda

Toynbee'nin, Mavi Kitap'ını gerçekçi gösterme çabaları uzun zaman
devam etmiştir. Bryce, bu kitapta adı geçen ve bilgilerin kaynağı olan kişile-
rin birbirlerinden habersiz olduklarını iddia etmiş ve bağımsız kaynakların
güvenilir bilgi verdiklerini ispatlamaya çalışmıştır. Oysa Amerikalı tarihçi
Justin McCarthy'nin araştırmaları, tüm sözde misyonerlerin, kaynak rapor-
ları Wellington House'a göndermeden önce bir arada değerlendirdiklerini ya
da daha doğru bir deyişle beraber kurguladıklarını göstermiştir. Özette Mavi
Kitap, özel ajanların birlikte hazırladığı bir senaryodan başka bir şey değil-
dir.

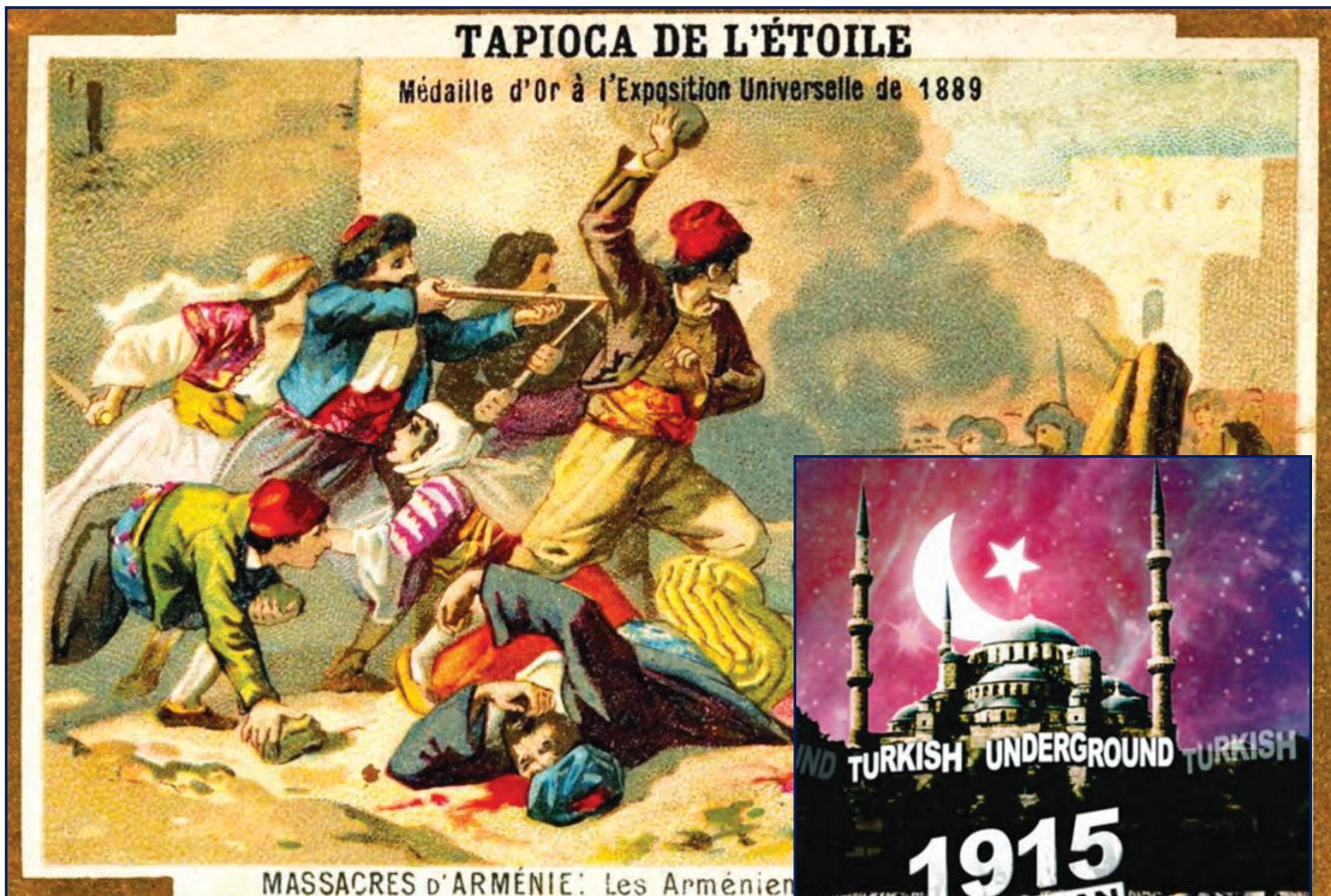

Wellington House propagandaları, Osmanlı'nın bir kısım Hintli ve Arap tebasi üzerinde etkili olmuş, bazı Hintliler, İngiliz saflarında savaşa katılmışlardır.

Wellington House tarafından çıkarılan bir başka Türk aleyhtarı kitapta ise Türklerin 2 milyon Ermeni'yi katlettikleri yanısı yazmaktadır. Oysa o sırada, Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan Ermeni nüfusu 1 milyon civarındadır.²⁶³

Türkiye aleyhtarı propagandalar, yalnız İngiltere ve Amerika'da değil, başka ülkelerde de yapılmıştır. Özellikle Hindistan Müslümanlarına yönelik yapılan propagandalar oldukça dikkat çekicidir. O tarihe kadar Hindistan Müslümanları, Türkiye'yi dost ve lider bir ülke olarak görüyorlardı. İngiliz derin devleti, Hintli Müslümanların ve Arapların, Türklerle yönelik sempatisini kendisine karşı ciddi bir tehdit olarak gördü. Türklerle olası bir savaş durumunda, bu topluluklar kısa süre içinde tartışmasız şekilde Türklerle destek olacaklardı. Ayrıca bu devletler, Türklerle yönelik İngiliz baskısını hiçbir şekilde kabullenmeyecek ve İngiliz derin devleti, bu önemli coğrafya içinde

GERÇEĞİ YANSITMAYAN PROPAGANDA POSTERLERİ

Günümüzde süregelen Ermeni meselesi, çeşitli propaganda posterleri ve çizimleriyle, sistemli yapılan provokasyonlarla tüm dünyaya empoze edilmiştir. Bu kara propagandanın mimarı, İngiliz derin devletidir.

istediği nüfuzu elde edemeyecekti. İngiliz derin devletinin nüfuz elde edememesi, özellikle uzun zamandır tekelinde bulundurduğu Hindistan için büyük bir riskti. Dolayısıyla İngiliz derin devleti için Hintli Müslümanlar ve Araplar, acilen Türklerin "kötü Müslümanlar" olduğuna inandırılmalıdır. Bundan sonraki propaganda faaliyetleri de bu şekilde geliştirildi.

İngiliz derin devletinin Müslüman coğrafyaya bakış açısını Toynbee, 1960 yılında yazdığı bir kitapta şöyle açıklamıştır:

Güney Müslümanlığı, Eşarilik (Fas'tan Arabistan'a) bizim için tehlike olmaktadır çıkmıştır. Bir şeyh satın alır, hepsini yönetirsiniz.

Bizim için Kuzey Müslümanlığı, Maturidilik (İstanbul'dan Buhara'ya Türk bölgesi) tehlikelidir. Bunlar bilimle barışiktır. O nedenle her zaman Atatürk gibi bir ası çıkarabilir. Önlemi şimdiden alınmalıdır."

Açıkça görülebildiği gibi Atatürk, İngiliz derin devletinin ülkemiz üzerindeki bütün planlarını bozmuştur.

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Wellington House'un çalışmaları ile ilgili bilgileri içeren dokümanlar yakılarak imha edilmiştir. Bu durum oldukça şüphelidir; keza İngiltere, tarih konusunda oldukça düzenli bir arşive sahiptir ve tarihi bilgiler genellikle bu kaynaklardan sağlanmaktadır. Fakat konu Wellington House yayınlarına gelince, "her nedense" onların imhası gerekmıştır. Neyse ki, I. Dünya Savaşı sırasında Wellington House tarafından bazı belgeler, propaganda amaçlı olarak bir kısım bakanlık ve kuruluşlara dağıtılmıştır. Şu an Wellington House yayınları hakkında bilinenler, elde kalan bu sınırlı belgelere dayanmaktadır. Bu yayınlar arasında, "Türklerin; Musevileri, Slavları, Arnavutları, Arapları ve özellikle Ermenileri nasıl katlettiği" yolunda sahte iddialar içeren 40'a yakın kitap bulunmaktadır.²⁶⁴

Arnold Toynbee, savaştan sonra muhabir sıfatıyla Türkiye'ye gelmiş, çeşitli bölgelerde incelemelerde bulunmuş ve savaş döneminde Türklerin verdiği kayıplarla yüz yüze gelmiştir. Fikirleri tümüyle değişmiş, Mavi Kitap'ın propaganda amaçlı olarak yazılmış bir iftira kitabı olduğunu itiraf etmiş ve bu defa Türk halkı hakkında olumlu görüş belirten kitaplar yazmıştır. Fakat iftiralarla dolu Mavi Kitap bugün hala güncelliğini korumaktadır.

2005 yılında Türk Hükümeti, ana muhalefet partisi ile bir araya gelerek, İngiliz Hükümeti'nden, Büyük Britanya'nın Mavi Kitap ile ilgili olarak özür dilemesini talep etmiştir. Belirtilen gerekçeler; I. Dünya Savaşı sırasında bu kitapta geçen asılsız iddialarla kara propaganda yapılması, söz konusu kitabın Bryce komisyonu tarafından derlenmiş olduğu ve Toynbee'nin dahi daha sonra Mavi Kitap'in bir anti-Türk propagandası amacıyla kasıtlı olarak yazıldığını itiraf etmesidir. İngiliz Hükümeti, aynı dönemde Almanya'ya karşı yapmış olduğu kara propagandadan ötürü özür dilemiş, fakat bu özrü Türk Hükümeti'ne hiçbir zaman yöneltmemiştir. Söz konusu raporda, bu durum da belirtilmiş, Almanya'dan dilenen özür ile Wellington House'un bir propaganda kurumu olduğunun kabul edildiğini, fakat asıl özür dilemesi gereken Türk Hükümeti'ne yönelik böyle bir girişimde bulunulmadığı belirtilmiştir.²⁶⁵ Ancak tüm bu girişimlere rağmen ne böyle bir özür gelmiş ne de Mavi Kitap bir kısım kesimler tarafından geçerliliğini yitirmiştir.

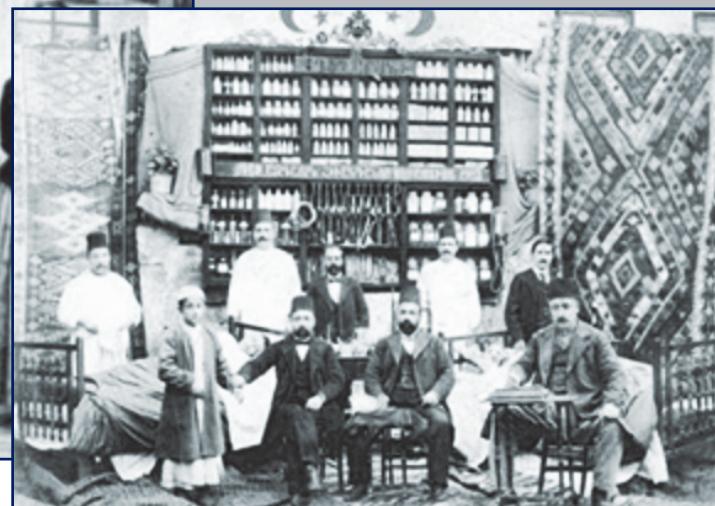
Daha önce de belirttiğimiz gibi, Ermeni meselesi, İngiliz derin devletinin Türklerle karşı kullanmak üzere kurguladığı büyük bir oyundur. İngiliz derin devletinin, Osmanlı'yı parçalama planının henüz yeterince sonuca ulaşmadığı ve Türkiye toprakları üzerinde aynı politikayı sürdürdüğü unutulmamalıdır. İşte bu nedenle, Türkiye'yi güçsüzleştirmek, parçalamak ve himaye altına almak isteyen İngiliz derin devleti, Ermeni meselesi senaryosundan hiçbir zaman geri adım atmayacak ve bu konuda yaptığı kara propagandalarını hiçbir zaman sonlandırmayacaktır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu oyuna verilecek en büyük cevap Ermenilerle dostluk ve kardeşlik bağlarımızi güçlendirmektir.

Türklerin kara propagandaya maruz kaldığı bir dönemde, olaylara şahit olan ve gerçekleri gizlemeyen cesur kişiler de vardır. Ermeni olayları sırasında bölgede bulunan bir Fransız subayın açıklamaları şöyledir:

Bizi eşkiyalık hikayeleriyle aldattılar. Gerçekte Ermeni katliamı olmadı... Öz savunma durumundaki Türkler ciddi önlemler almak zorunda kaldılar... Savasın bir ordu için en yüce ilke olan ülkeyi kurtarma çabası Türklerin tepki vermelerini gerektiriyordu. Biz kandırıldık. Türkler iyi insanlar. Katliamlar, bizim düşüncemizi çelmek ve bizi Osmanlı'lara karşı kıskırtmak için uydu rulmuş efsanelerdir.²⁶⁶

Türkler ve Ermeniler, yüz-yıllarca bir arada yaşamış iki millettir. Kaynaşmış, bir bütün olmuşlardır. Bu birlikte bozan İngiliz derin devleti olmuştur.
 (Yanda) Osmanlı'da bir Ermeni ailesi
 (Altta) Osmanlı'da Ermeni doktor kadrosu

Yine Fransız yazarlardan Claude Farrère, İngiliz derin devletinin etkiyiyle Türkleri kötüleme kervanına katılan Fransız basının tutumunu eleştirmiştir ve Türk gençlerine bir mesaj iletmiştir:

Türkler kurşundan korkmaz... Fakat ben Türk gençliğine hitap ediyorum. Onlar düşmanla yalnız savaş meydanlarında çarpışmadığını bilmelidir. Bazen ordularından önemli bir mücadele vardır: Siyasi mücadele. Türklerin düşmanları Avrupa kamuoyunu yaniltmaya, kandırmaya çalışıyorlar... Bu propagandaya karşı gözlerinizi açınız...²⁶⁷

Osmanlı'nın içinde dahi İngiliz derin devletinin Türk karışıtı propagandalarına destekçi olan kişiler varken, bu apaçık manzarayı dile getirebilen duyarlı yabancıların bulunması elbette güzeldir. Bu durum, burada yapılan eleştirilerde, ülkelerin veya halkların tümünü değil, onun içinde yapılan mafyavari derin odakların sorumlu tutulduğunu gösteren önemli bir delil-

dir. Halklar; mazlumdur, masumdur ve her daim dostumuzdur. İngiliz derin devletine yöneltilen eleştiriler de söz konusu oyunları deşifre etmek, yapıtların mantıksızlığını anlatmak ve bu kişi ve kurumları doğru yola ulaştırmak içindir.

Wellington House'un ABD Üzerindeki Etkisi

İngiliz derin devleti, I. Dünya Savaşı sırasında Almanya'yı Amerika'ya bağlayan telgraf kablosunu kesmişti. Bu nedenle Amerikan halkı bütün haberleri, sadece İngiliz kaynaklarından ve İngilizlerin yorumlarından takip edebiliyordu. Avrupa'da bulunan Amerikalı gazetecilerin iletikleri haberler ise yine İngilizler tarafından ciddi şekilde sansüre uğruyordu. Amerikan yönetimi kısmen bundan bilgi sahibi olsa da

Sam Amca ve John Bull'un dünya hakimiyetini gösteren propaganda çizimleri, I. Dünya Savaşı'nda sıkılıkla kullanılmıştır. İngiliz derin devleti, ABD'yi kendi hakimiyetine almış, dileği gibi yönetmiştir.

Amerikan halkın tüm bunların İngiliz derin devletinin yürütüğü propagandanın bir parçası olduğundan haberi yoktu. İngiliz derin devletinin bu yöntemle yaptığı propaganda ciddi şekilde derin devletin lehine olmuştu.

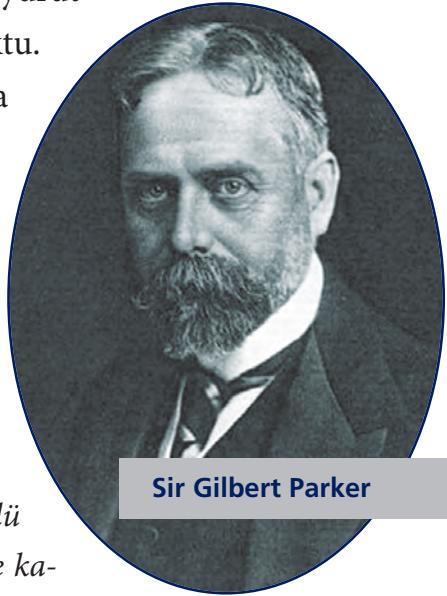
Söz konusu propaganda kampanyasının başındaki isim Sir Gilbert Parker çalışmalarının etkilerini söyle özetlemiştir:

*Aslında Birleşik Devletler'de olağanüstü yaygın olan, fakat bir organizasyon olduğundan kendisinin dahi haberi olmadığı bir organizasyonumuz var. Bu, kişisel ilişkiler ve gönüllü çalışmalar ile işlenilen ve zaman geçtikçe daha da hevesli ve kararlı olarak gelişen bir organizasyon... Birleşik Devletler'in hiçbir yerinde olumsuz tepki alınmadığına dikkat edilmelidir; Amerikan halkın gözünde çalışmalarımızın **sessiz ve derin tabiatı**, saf bir yurtseverlik ve atılganlık olarak gözükmemektedir.²⁶⁸*

Görülebildiği gibi İngiliz derin devletinin "derin" ve bir o kadar da aldatıcı propagandası, Amerikan halkı üzerinde beklenen etkiye yaratmıştır. İyi niyetli Amerikalılar, bu propaganda sonucunda haince planları görememiş, İngiliz derin devletinin istediği yöne doğru yönlendirilmişlerdir.

Bu dönemde ortaya atan, Mavi Kitap'ın yazarlarından biri olan Bryce'in yazdığı rapor, Amerikalıları Türk karşıtı hale getirmek için özel olarak kurgulanmıştır. Bryce Raporu denilen bu çalışmada Bryce'in Türklerle karşı sarf ettiği çirkin sözler şu şekildedir:

Türk Hükümeti son bin beş yüz yıldır insanlığa bu derecede etkisi bulunanların en kötüsüdür. Geçen yüzyılda seçkin bir Avrupalı tarihçinin söylediği gibi "(Türkler), ele geçirdikleri yerleri harap eden bir soyguncular çetesinden başka bir şey degildir". Hiçbir zaman medenileşememişler, uygar bir idarenin icra etmesi gereken prensiplerden hiçbirini uygulayamamışlardır. Yıllar ilerledikçe iyiye gitmeleri beklenirken, onlar daha da kötü olmuşlardır. Türkistan steplerinden Batı Asya'ya gelirken barbarılder, yüz otuz yıl önce Edmund Burke de (İngiliz siyasetçi ve yazar) onları böyle tanımlamıştı ve devletleri, bugün de acımasız ve barbar karakterini muhafaza ediyor.²⁶⁹

Sir Gilbert Parker

Bryce, daha sonra *The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire* (Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermenilere Yapılan Muamele) isimli bir kitap yazmış ve karalama kampanyasına buradan devam etmiştir. Tarihçi McCarthy, bu kitabın gerçek yazarının Toynbee olduğunu belirtmiştir. Yine McCarthy'nin analizlerine göre, söz konusu Ermeni raporunda görülen tüm teknikler, daha önce Belçika'daki Alman vahşetini anlatan ve sonradan yalanlanan raporda kullanılanların aynısıdır. Bu rapor da tipki Alman raporunda olduğu gibi güvenilir olmayan kaynaklardan toplanmış anonim bilgilere göre hazırlanmıştır ve raporda adı geçen kişilerin gerçekten bunları yazdıklarını ya da söylediklerine dair hiçbir kayıt ve kanıt yoktur.²⁷⁰

Bryce'in Alman raporunda geçen vahşet ifadelerinin hiçbirinin gerçek olmadığı zaman içinde anlaşılmıştır. Söz konusu Alman Raporu için yazar H. C. Peterson söyle söyler:

*(Bryce Raporu) yargısız infazın en uç örneğidir. Esasen raporun kendisi saat vaştı gerçekleştirilmiş en kötü vahşettir.*²⁷¹

İşte aynı yöntem, Türklerle karşı da kullanılmış; aynı karalama kampanyası aynı şahıslar tarafından aynı yöntemlerle Türklerle de uygulanmıştır. Almanya'ya bu haksızlık yüzünden İngiltere tarafından özür yöneltilmiş, fakat Türkiye, hala aynı karalama kampanyasıyla muhatap olmak zorunda bırakılmıştır.

İngiliz derin devleti, Amerikan gazetelerine Bryce Raporu'nun önemli kısımlarını yayılmaları için dağıtmıştır. McCarthy, bu konuyu şu şekilde aktarır:

Gilbert Parker'in belirttiğine göre The New York Times, Philadelphia Public Ledger ve Chicago Herald gibi gazeteler bu Ermeni dehşet öykülerine fazla-sıyla yer ayıryorlardı.²⁷² Current History adlı New York Times'in çıkardığı aylık dergi, Bryce Raporu'nun uzun giriş bölümünü doğrudan veren ve raporun sözde Türk vahşetiyle ilgili en korkunç kısımlarını özetleyen Türk karşılı makaleleri orta sayfa serileri olarak veriyordu. New York Times gazetesi, üç sayfasını Bryce Raporu'nu aktarmak için kullanmıştı. New Republic, Bryce'i, kaynaklarının seçimi ve kanıtları için övmüştü, ancak bu kaynakların çoğunu anonim olduğundan hiç bahsetmemiştir. Aksine, raporun özeti

verilmiş ve Türkler kınanmıştı. Diğer gazete ve dergiler de aynı şeyi yapmış raporun özetini ya da rapordan alıntıları yayınlamıştı.²⁷³

Görülebildiği gibi İngiliz derin devletinin yayınlarında, hiçbir kaynak gösterilmemiş, Türkler haksız yere hedef alınmış ve bu sahte yayınlar, Amerikalılara körü körüne servis edilmiştir. Şu bilinmelidir ki, İngiliz derin devletinin propagandalarının asıl hedeflediği kitle, I. Dünya Savaşı'ndan ve Ortadoğu gerçeğinden habersiz olan kitledir. O dönemde Amerikan ve İngiliz halkın okuduğu haberlerin hemen hepsi, sözde misyonerlerin ve İngiliz derin devlet propagandacılarının yazdıklarından ibarettir. İngiliz ve Amerikan halkları, o tarihlerde bu yazılarla zorla inandırılmışlardır. Bu sahte propagandanın halen devam ettirilmesi, o dönemde Türklere yapılan haksızlığı tüm detaylarıyla açığa çıkaran Amerikalı tarihçi McCarthy tarafından şashkınlık dolu sözlerle ifade edilmiştir:

*Daha şaşırtıcı bir gerçek ise, Türklere karşı yapılan bu propagandaya ve niteliklerine, dönemi inceleyen günümüzün akademik kitaplarında hiç değinmemesidir. I. Dünya Savaşı'ndaki İngiliz propagandasını irdeleyen her ciddi akademik çalışma, o yillarda Almanlara karşı yapılan propagandanın, zafer uğruna, gerçeğe yönelik çok dikkatli hazırlanmış bir saldırısı olduğunu belirtir ve itiraf eder. Ancak aynı akademik çalışmalar, aynı zamanda Almanlara karşı bir saldırıyı ihtiva etmediği sürece, Türklerde yönelik İngiliz propagandasını asla dikkate almazlar. İngiliz propagandasını hazırlayanlar Almanlara ne yaptırsa Türklerde aynısını uygulamışlardır, ancak bugün bu kimseyin dikkatini çekmemektedir. Almanlara karşı yapılan propaganda sonradan kınanmıştır, ancak Türklerde atılan çamur bugün hala sürümektedir. Bryce'in ünlü Ermeni Raporu söylenilenlerin gerçek olduğu iddiasıyla tekrar tekrar basılmaktadır. Aynı kişinin Alman Raporu, kütüphanelerin tozlu raflarına kaldırılmışken, Ermeni Raporu tam anlamıyla "güvenilirliği kabul edilmiş bir kaynak" olarak kamuoyunda yerini almıştır. I. Dünya Savaşı üzerine yapılan kaynakçalarda ya da soykırımın konu alındığı yaynlarda, ne için yazıldığına bakılmaksızın, bu raporlara 483 defa atıfta bulunulur. Eleştirel tarihçiliğin genel kuralları ki bu kurallar kaynakların doğrulanmasını ister, asla uygulanmamıştır. Aslında Osmanlı Ermenileri için yazılan Bryce Raporu, Almanlar için yazılan Bryce Raporu'nun bulunduğu çöp kutusuna atılmalıdır. Bu rapor, Orta Doğu'nun tarihi için değil propagandanın tarihi için güvenilir bir kaynaktır.*²⁷⁴

Bir Propaganda Muharebesi: II. Dünya Savaşı

Tıpkı I. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi II. Dünya Savaşı'nda da İngiliz derin devletinin propaganda gücü etkili olmuş ve savaş, asıl olarak bu sebeple kazanılmıştır. İngiliz derin medyası, başta BBC içindeki uzantıları ile, savaş sırasında ve sonrasında sürekli görev başında olmuştur. İşin ilginç yanı, söz konusu kurum hala, İngiliz derin devletinin adeta bir propaganda kolu olarak görevine devam etmektedir.

Savaş sırasında propaganda bakanlığı kuran ve yalanlarla dolu propaganda yöntemlerini iyi kullanmış olan Alman Nazi Partisi bile İngiliz derin devletinin o dönemde yürüttüğü propagandanın yanına dahi yaklaşamamıştır. Hitler'in propaganda bakanı Joseph Goebbels, Yalan Makinası başlıklı makalede, dönemin derin devlet elemanlarından Başbakan Churchill için şu ifadeleri kullanmıştır:

Churchill söylediğinin yalanları sık sık tekrarlıyor, sonunda kendisi de bunlara inanıyor. Churchill, I. Dünya Savaşı'nda da İngiliz propagandasında etkili rol oynuyordu. O zaman söylediğinin gerçek dışı olduğu sonradan anlaşıldı. İngilizlerin taktiği şuydu: Yalan söyleyeceksen büyük söyleyeceksin, sonunda ortaya çıkan gerçekler sizi gülünç duruma düşürecek olsa bile...²⁷⁵

Hitler'in propaganda bakanı
Joseph Goebbels

İngiliz derin devleti, propaganda silahını II. Dünya Savaşı sırasında da kullanmış, provokatif yalan haberler, ABD'nin savaşa girmesini sağlamıştır. Bunun sonucunda İngiltere, savaşın galibi olmuştur.

Savaş dönemleri elbette halkın moralinin yüksek tutulması gereken dönemlerdir. Ancak I. ve II. Dünya Savaşları'nda İngiliz derin devletinin etkili propaganda politikası ve basını kullanış şekli, İngiliz derin devletinin istediği şekilde basın yayın gücünü dilediği şekilde yönlendireceğine ve yalanları gerçek gibi gösterebileceğine önemli bir delildir. Nitekim, savaş sonrası

yillarda İngiliz derin devletinin özellikle basın üzerindeki yönlendirmeleri olduğu gibi devam etmiş, belli ülkelere yönelik kötüleme politikası etkin bir şekilde kullanılmış ve bağımsız ülkelerde iç savaşlar, isyanlar ve darbeler bu yollarla başlatılmıştır.

İngiliz derin devleti, büyük ölçüde bu politikanın etkisiyle başka ülkelerde hakimiyet kurmuş ve devlet yönetimleri bu gücün etkisiyle derin devlet kurumlarına gebe kalmıştır. II. Dünya Savaşı sırasında, İngiltere'nin savaşı kaybetmek üzereyken aniden savaşı kazanır duruma gelmesinin vesilelerinden biri olan propaganda silahı, geçmişten bugüne İngiliz derin devletinin en önemli ve en vurucu silahlarından biri olmuştur.

Halalı Devam Eden Kirli Propaganda

I. ve II. Dünya Savaşları sırasında gerçekleşen İngiliz derin devletinin karşı propagandaları, farklı yöntemlerle olsa da bugün hala devam etmekte- dir. Wellington House'un yürüttüğü propaganda çalışmasının etkileri yalnızca bu dönemde sınırlı kalmamış, günümüze kadar süregelmiştir. Wellington House'un I. Dünya Savaşı boyunca yaptığı propaganda yayınları düzenli ve sistemli olarak tekrar basılmış, birçok eserde ve araştırmada burlardan alıntılar yapılmıştır. Bu kitapların çoğu bütün olarak internet sitelerine kopyalanmış ve dünya çapında yayılmıştır.

Bugün hala, Wellington House'un kitapları Avrupa ve Amerika'daki okul ve üniversitelerde, öğrencilere kaynak tarih kitapları olarak önerilmektedir. Türkiye ve Ermeniler konusu, Wellington House'un özellikle önem verdiği konulardan biri olarak kurumun belli başlı yayınları arasında yer almaktadır. Toynbee'nin kitapları ve hayali bir kişilik olarak öne sürülen Ghusei'in kitabı da dahil olmak üzere bu yayınlar, tarihçiler ve bir kısım Ermeni bilim adamı için temel tarihi dayanak teşkil etmektedir. Mavi Kitap gibi, I. Dünya Savaşı'nın gerçek dışı propaganda malzemelerinin yeni baskıları yapılarak, bütün bu yalanlar sanki tarihi gerçeklermiş gibi çeşitli ülkelerde yayınlanmaktadır. İngiliz derin devletinin sinsi propagandası, sanki hiçbir şey olmamış, yapılan bu sahtekarlık anlaşılmamış gibi sürekli gündemde tutulmaya çalışılmaktadır. Amaç, en azından, bu kara propagandaların farkında olmayanları aldatmamaktır.

İngiliz derin devleti, daima sözde barbarlığı yok etme adına ortaya çıkmış; fakat elini attığı her yere daha korkunç bir vahşet getirmiştir.

Dünya kamuoyunun büyük bir kesiminin beyinleri de bu düzmece hikayelerle yıkanmaya devam etmektedir. İnsanların bu kaynaklardan öğrendikleri ise gerçekler değil, İngiliz derin devletine bağlı propaganda ofisinin kendilerinden inanmalarını istediklerinden ibarettir.

Söz konusu dönemde, İngiliz derin devletinin iftiralarının kapsamı ve boyutları o derece büyütür ki, bizzat İngilizlerin içinden bile bunca aldatmacaya isyan eden kimseler çıkmıştır:

İngiliz Dışişleri Bakanı Chamberlain, 1925 yılının Aralık ayında Avam Kamarası'nda yaptığı bir konuşmada bütün bunların bir "propaganda yalanı" olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı. Savaştan dört yıl sonra Belçikalılar bu yawnlarda yer alan iddiaların tamamının gerçek dışı olduğunu açıkladılar. İngiliz Milletvekili Arthur Ponsonby, 1928 yılında bir kitabında I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz Propaganda servisleri tarafından üretilen gerçek dışı haberleri ayrıntılı açıkladı... 1938 yılında İngiliz yazar ve diplomat Harold Nicolson, Parlamento'da yaptığı bir konuşmada, "I. Dünya Savaşı'nda lanet edilecek derecede yalan söylediğim" dedi.²⁷⁶

Mavi Kitap'taki bilgilerin çoğu, I. Dünya Savaşı yıllarında sadece 26 ay İstanbul'da Amerika'nın İstanbul Büyükelçiliği'ni yapmış olan Henry Morgentau'dan kaynaklanıyordu. Morgenthau kitabında Osmanlı'nın Ermenilere karşı büyük zulümler yaptığı yalanını ortaya atmıştı. Associated Press yıllar sonra Morgentau'nun kitabındaki bu iddialar için **gerçek dışı açıklamasını** kullanmıştır. Amerikalı profesör Heath W. Lowry ise bu kitap için "ham, yarı gerçekler ve düpedüz yalanlarla dolu" ifadelerini sarf etmiştir.²⁷⁷

VI. BÖLÜM

İstanbul'un İşgali

İstanbul Neden Önemli?

İngiliz derin devletinin, Osmanlı ve Türk toprakları hakkında planlarının ilk yazıya döküldüğü eser, 5 Eylül 1876'da basılan *Bulgarian Horrors and Question of East* (Bulgar Korkuları ve Doğu Sorunu) adlı kitaptır. Bu eserin yazarı William Ewart Gladstone, 4 ayrı dönemde toplam 15 yıl İngiltere başbakanlığı yapmıştır. İngiliz Kraliçesi'ne Danışma Kurulu olarak görev yapan ve İngiliz derin devletinin önemli kurumlarından biri olan Privy Council'deki üyeliğini 57 yıl boyunca sürdürmüştür. Kitabın ilerleyen bölgelerinde detaylı tanıtácağımız Lord Curzon, Lloyd George ve Horace Rumbold gibi işgal dönemi siyasetçileri de bu konseyin üyesidir. Gladstone bu 64 sayfalık kitapta Doğu Sorunu adı altında Osmanlı'nın parçalanma planını anlatmıştır.

Gladstone kitabında, imparatorlukları içten dağılmaya yönelik gizli taktikler vermiştir. Nitekim, kitabıın yayınlanmasının hemen ardından İngiliz politikacılarda Osmanlı azınlıkları sevgisi baş gösterecektir. Bağımsızlık is-

teyen azınlıklar desteklenecek ve Osmanlı aleyhine tahrik edilecektir. Gladstone Bulgar, Lloyd George Yunan ve Ermeni, Lord Curzon Kürt ve Churchill ise Arap dostu görünümünde ortaya çıkmışlardır. Şunu belirtmeliyiz, dünya liderlerinin çeşitli ülkelerle, etnik gruplarla dostluk kurması elbette güzeldir ve isteyeceğimiz bir şeydir. Fakat burada belirtilen dostluklar, İngiliz çıkarlarını korumak ve özellikle Osmanlı'yı çökertmek amacıyla oluşturmuş sözde dostluklardır. Menfaat bitince söz konusu dostluklar da daima bitmiş ve kullanılan piyonlar hemen harcanmıştır.

Gladstone'un kitabı tam bir kara propaganda örneğidir. (Kitapta geçen ifadelerden necip Türk Milletini tenzih ederiz) Söz konusu kitapta Türkler, "insanlığın dev bir insanlık dışı örneği" olarak tanımlanmakta ve dünyadan tasfiye edilmeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Kitapta Gladstone, Osmanlı hükümetine yönelik olarak, *"hiçbir hükümetin işlediği kadar günah işlemiş, hiçbir hükümet onun kadar günahkarlığa saplanmamış ve hiçbir onun kadar değişime kapalı olmamıştır"* iftiralarını ortaya atmıştır. Bu iftiraların tek sebebi, Gladstone'un gerçekten Osmanlı'yı tamamen parçalamak isteyen İngiliz derin devletinin en güçlü adamlarından biri olmasıdır.

Çanakkale Savaşı'yla Başlayan Derin Plan

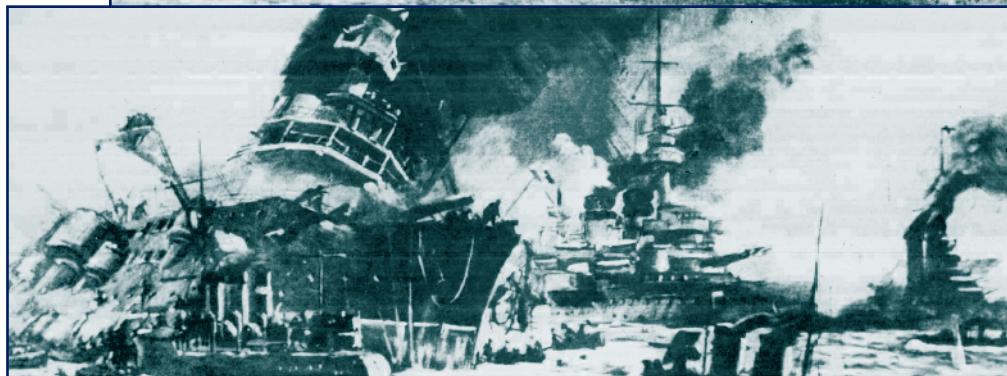
İngiliz derin devleti Osmanlı'yı bölmeye planının son darbesini Çanakkale çıkarması ile gerçekleştirmeye çalıştı. Fakat Çanakkale Savaşı, derin devletin hiç beklememiği bir kahramanlık örneği olarak tarihe geçti. Avrupa'nın yıldır "hasta adam" olarak küçümsediği Osmanlı ordusu, iki büyük kuvvetin tam güçleriyle saldırdıkları Çanakkale Boğazı'nı canı pahasına korudu. Anzaklardan, İngilizlerden, Kuzey Afrikalılardan, Hintlilerden, Fransızlardan oluşan müttefik ordularını, geri çekilmek zorunda bıraktı. Bu askeri başarı, İngiliz derin devletinin bölmeye planlarını 1918'e yani Mondros Mütarekesi'nin ardına bıraktı.

Oysa Osmanlı Devleti, sadece 4 yıl evvel, uzunca bir dönem yönetimi altında olan Balkan devletlerinin orduları karşısında ağır bir yenilgi almıştı. Öyle ki, Bulgar ordusunun İstanbul'u işgal etmesini tifo ve kolera salgını engellemiştir. İtilaf orduları da, bu yenilgiyi göz önünde tutup Çanakkale Sava-

şı'nın çok kısa sürede zaferle biteceğine emindi. Fakat Türk ordusu 250 bin şehit vermesine rağmen Çanakkale kapısını açmadı. İstanbul'dan askeri okul öğrencileri gönüllü olarak savaşa gidip burada şehit olmayı göze aldılar. Galatasaray Lisesi 1915 ve 1916 senelerinde hiç mezun veremedi. 1917'deyse mezun sayısı sadece 5'di. İstanbul Lisesi, sadece 19 Mayıs 1915 taarruzunda 50 öğrencisini şehit verdi. Vefa Lisesi ve Çapa Erkek Öğretmen Okulu da aynı yıllarda hiç mezun veremedi. Balıkesir Lisesi ve Balıkesir Erkek Muallim Mektebi 1914-1918 yıllarında sadece 2 mezun verdi. Trakya'daki birçok okulun, babaları Balkan savaşında şehit düşen öğrencileri, gönüllü olarak Çanakkale Savaşı'na gitmiş ve orada şehit olmuşlardı. Sivas, Trabzon, Konya, Erzurum ve Kastamonu liseleri de 1916-1917 mezunlarını Çanakkale'de toprağa vermişlerdi. Bu okullu neslin kaybı, etkisini hem Kurtuluş Savaşı'nda hem de cumhuriyetin ilk yıllarda gösterecekti. İngiliz derin devletinin planları henüz 18 yaşını bile bulmamış masum Türklerin şehit kanı ile engellenmişti. Bugün PKK terörüne şehit verdigimiz askerlerimiz, subaylarımız, polislerimiz, öğretmenlerimiz de bu tablonun benzerini oluşturmaktadır. Allah vatanımızi şehitlerimizle bereketlendirmiştir. Anadolu toprakları şehit kanıyla sulandığı için vatan olmuştur.

**İngilizler ve Anzaklar Gelibolu Yarımadası'nda.
Kıyılarda tutunabilmek için siperler kazan bu askerlere,
Gelibolu'ya çıkışa izni verilmemiştir. (1915)**

18 Mart 1915 tarihinde gerçekleşen deniz muharebesinde İngiliz ve Fransız savaş gemileri etkisiz hale getirilmiştir.
 (Üstte) Çanakkale Savaşı'nda kahramanlık destanı yazan Seyit Onbaşı

I. Dünya Savaşı'nın ardından imzalanan Mondros Mütarekesi ile savaş Osmanlı Devleti açısından sona ermişti. Mütareke aynı zamanda İngiliz derin devletinin parçalama planının uygulanmasına da öncü oldu. Mütareke'nin "İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması halinde herhangi bir stratejik yeri işgal etme hakkına sahip olacaktır." maddesi gerekçe gösterilerek İngiltere'nin "Doğu Sorununa Çözüm" olarak adlandırdığı parçalama planı yürürlüğe girdi. Bu planın en önemli hedefi de İstanbul'un işgalidir. İstanbul, I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan İttifak Devletleri başkentleri arasında, savaş sonrası işgal edilen tek başkentti. İstanbul'un işgali ilk olarak Lord Curzon tarafından ortaya atıldı.²⁷⁸

Çanakkale Savaşı'nın çocuk kahramanları, Türk olmanın ne demek olduğunu tüm dünyaya göstermişlerdir. Galatasaray Lisesi, 1915 ve 1916 yıllarında tek bir mezun bile verememiştir.

İngiliz Derin Devleti İstanbul'un İşgaliyle

Birçok Hedefi Yerine Getirecekti

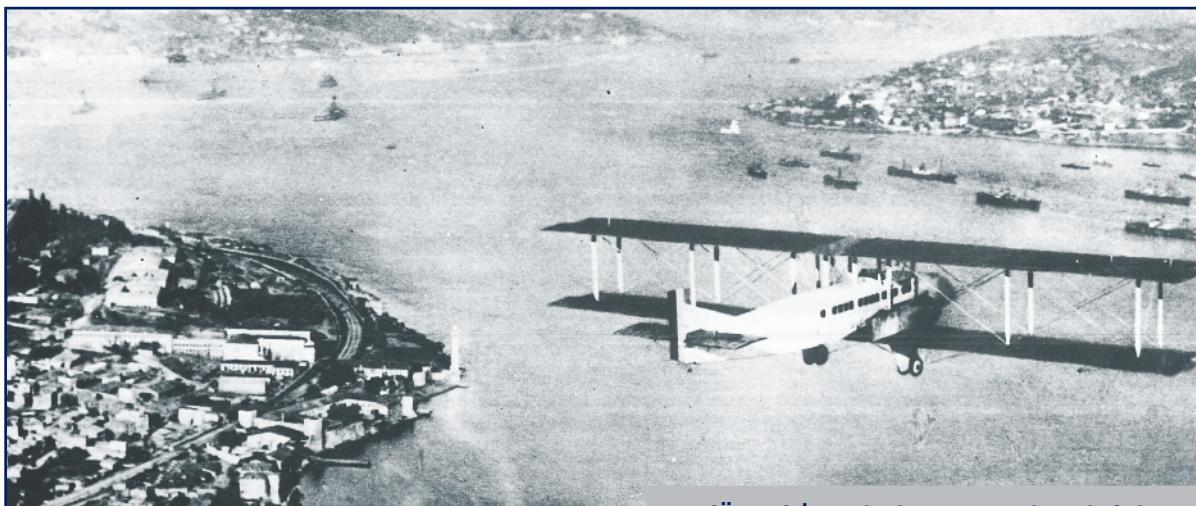
Çanakkale Savaşı'ndaki Türk kahramanlığı, İngiliz derin devletinin uluslararası arenada küçük düşmesine sebep olmuştu. İslam başkenti işgal edilerek yaşanan yenilginin intikamı alınacaktı. Çanakkale Savaşı'nı planlayan, ilan eden ve uygulamaya koyan siyasetçilerin tamamı İngiliz derin devletinin emirleri doğrultusunda hareket ediyordu ve Çanakkale yenilgisi sonrası İngiliz kamuoyunda saygınlıklarını kaybetmişlerdi. İşgal maddesi ile bu kadrolar tekrar halkın etkileyeyecek konuma gelmeye çalışılar. Ana strateji buydu.

İstanbul, Osmanlı başkenti olmasının yanı sıra, İslam dünyasının başkenti ve Müslümanların Halifesi'nin yaşadığı şehirdi. İngiliz derin devletine göre, işgal edilmiş bir başkent, başta Hindistan olmak üzere İngiliz iktidarı altında yaşayan Müslümanlara karşı bir gövde gösterisi olacaktı. İngiltere aleyhtarı ayaklanmalar ya da bağımsızlık hareketlerinin önüne set çekenekti. Bu sayede Müslümanların bir bayrak altında birleşmesi de engellenecek ve İngiliz hegemonyası bu topraklarda güçlendirilecekti.

İstanbul'un işgal kararı, iki boğazın kontrolünü de beraberinde getirdi. İstanbul Boğazı'nda demirli İngiliz donanması Marmara'nın çıkışını kontrol ediyordu. Çanakkale Boğazı bölgesi de İngiliz askerlerinin kontrolü altına girdi. Artık Marmara Denizi'ne dolayısıyla da Karadeniz'e giriş ve çıkış İngiliz kontrolündeydi. Bu sayede hem Rus donanmaları kontrol altında tutulabilecekti, hem de Rus ticareti vergilendirilebilecekti. Bu, yeni kurulan Bolşevik Rusya üzerinde stratejik bir üstünlük demekti. Rusya'nın, Avrupa yakınlarındaki tek limanı olan St. Petersburg ya da Sovyet dönemi ismiyle Leningrad limanı 6 ay boyunca donmuş durumda kalıyordu. Donanma için coğrafi ve stratejik altyapıya sahip değildi. Bu nedenle Ruslar, uzun zaman dır sıcak denizlere inme planı gütmekteydi. Her ne kadar Karadeniz, Rus gemilerinin kontrolünde olsa da, boğazları kontrol eden devlet bu hakimiyeti esaret altına alıyordu. İngilizler, İstanbul ve boğazları işgal ederek devrim sonrası Rusya'yı da elinin altında tutmayı planlıyordu.

İngiliz derin devleti, Bolşeviklerin, Türk bağımsızlık hareketi ile yakınlaşmasını da mercek altına almıştı. Rusların tekrar güçlenip emperialist bir politika gütmeye başlamasını büyük bir ihtimal olarak görüyordu. Onlara göre boğazların ve İstanbul'un İngiliz kontrolünde olması bu genişlemenin önüne set çektebilecekti.

İstanbul'un işgali ile İngiliz derin devletinin bir başka amacı da Halifenin sömürgeciler üzerindeki etkisini kırmak ve Müslüman dünyasına artık padişahın yani Halifemin ve tüm Osmanlı Devleti'nin İngiliz kontrolüne geçtiğini göstermekti. Böylece Osmanlı'ya sadık kalmak isteyebilecek Müslüman tebanın cesareti kırılacak, bölgenin aşiret liderleri, dini liderler ve azınlık önderleri de artık İngilizlerden korku duyacaklardı. Kısaca dosta düşmana, Osmanlı Devleti'nin geri dönüşünün olmayacağı açık ve sarih bir şekilde ilan

(Üstte) İstanbul Boğazı'nda itilaf devletleri donanması ve şehri havadan kontrol eden Fransız uçağı
 (Altta) İstanbul'un işgali sırasında Boğaz'daki İngiliz donanması

edilmiş olacaktı. İşgal, İngiliz İmparatorluğu'nun gücünün zirvesi demekti. İşgalle hem sömürgeleurindeki İslami uyanışı bastıracak hem de yeni sömürgeleurde kolayca yol alabilecekti.

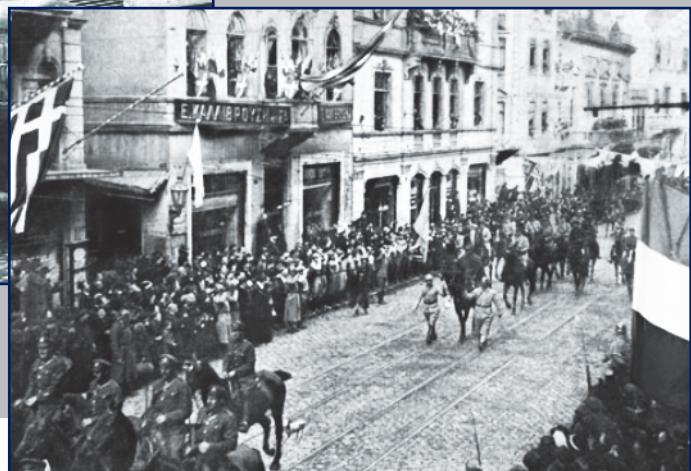
İstanbul'un işgalinin en önemli sembolik mesajı ise Türklerin Avrupa'dan çıkartılmasının delili olmasıdır. İstanbul, tarih boyunca her dönemde Avrupa'nın "Doğu Başkenti" olmuştur. Avrupa medeniyetinin ilk temsilcileri olarak görülen Antik Yunanlar, Venedikliler, Roma İmparatorluğu, Ceneviz yöneticileri ve Bizans İmparatorluğu hep bu güzel şehri mesken edinmişlerdir. 600 yıllık Osmanlı hakimiyeti de Türklerin Avrupa devleti olarak kabul görmesini sağlamıştır. Bu nedenle İngiliz derin devletine göre işgal Türklerin Avrupa'dan sürüldüğü manasına gelecekti.

İngiliz kamuoyu, Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı'nda Almanya ile ittifak etmesini kendilerine ihanet olarak görüyordu. Oysa daha önce detaylı incelediğimiz gibi bu ittifak, zaten İngiliz derin devletinin yönlendirmesiyle mecburen gerçekleşmişti. Çeşitli mahfillerde bu sözde ihanetin cezasız kalması gerektiği seslendiriliyordu. İngiliz derin devleti, İstanbul'un işgali ile Osmanlı Devleti'ne ağır bir ceza vereceğine ve kendince Türklerle bir bedel ödeteceğine inanıyordu. İstanbul'un Türklerin elinden alınmasının, savaş yenilgisinin en belirgin kanıtı olacağını düşünüyordu. Böylece İslam dünyasının da artık Türkleri "İslam'ın muzaffer askeri" olarak görmeye son vereceklerini sanıyordu. İngiliz derin devleti için bu işgal o kadar sert ve küçük düşürücü şekilde yapılmalıdır ki, Türklerin geri dönülemeyecek bir şekilde tükkendiği görüşü hakim kılınmalıdır. İngiliz derin devleti, kendi hakimiyet politikası için bunun temel bir gereksinim olduğuna inanıyordu. İngiliz derin devletinin Osmanlı'ya yönelik hastalıklı zihniyeti tam olarak bu şekildeydi.

Fakat İngilizlerin evdeki bu hesabı Anadolu'nun kapısından döndü. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının önderliğindeki Anadolu bağımsızlık hareketi, tüm dünyaya bir kez daha Türklerin neden İslam'ın muzaffer askeri olarak kabul edildiğini gösterdi. Üç sene içinde, I. Dünya Savaşı'nın galip devletleri, ağır bir yenilgi ile başları önlerinde Anadolu'yu terk etmek zorunda kaldılar. Fransızlar, İtalyanlar, Yunanlar ve İngilizler birer birer yenilgiyi kabul ettiler ve Anadolu'dan askerlerini çektiler.

(Üstte) Harbiye-Şişli yol
üzerinde
işgal kuvvetlerinin yürüyüşü
(Ortada ve solda) İngiliz
askerleri Beyoğlu'nda geçit
 töreninde

(Sağda) İstiklal Caddesi'nde
işgal kuvvetleri

Avrupa'nın Derin Tuzaklarını Altüst Eden Merkez: İstanbul

İngiliz derin devleti, İstanbul'un, Avrupa güç dengelerini altüst eden önemli bir merkez olduğunu görmekteydi. Bu nedenle İstanbul, Boğazlar ve Trakya'nın Osmanlı hükümetinin denetiminde kalmaması gereğine inanıyordu. İstanbul'a sahip olmayan bir Türk devletinin, artık Avrupa'yı ilgilendiren konularda söz sahibi olma hakkının ortadan kalkmış olacağını düşünüyordu.

İngiliz derin devleti, Osmanlı'yı yıkma planını hep farklı amaçların arkasına sakladı. I. Dünya Savaşı döneminde bu emperialist projenin maskesi, azınlık haklarını korumak oldu. İngiliz kamuoyunda, Osmanlıların Hristiyan tebaasına karşı güya acımasız politikalar güttüğü, başta Ermeniler ve Rumlar olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Süryanilerin, Hristiyan Arapların sözde tehlike altında olduğu propagandası yaygınlaştı. Bu propaganda-

nın temelini ise Anadolu'nun gerçek sahiplerinin Hristiyanlar olduğu ve bu bölgenin Türkler tarafından zorla gasp edildiği iftirası üzerine kurdular. Örneğin, Parlamente James Bryce, Lordlar Kamarası'ndaki konuşmasında, "Küçük Asya, Ermenistan, Suriye ve Arabistan'da 1000-1500 yıl önce uygarlıklar bulunduğu" söylüyordu. "Daha sonra 600 yıl boyunca sözde Türk vahşetinin bu uygarlıkları yok ettiğini" iddia ediyordu. "Tekrar eski uygarlıklarını elde etmeleri için ise onların bölgedeki temsilcilerine bağımsızlık verilmesine İngiltere'nin yardımcı olması gerektiği" yalanını savunuyordu. İngiliz derin devleti, İstanbul'un işgaliyle bu sözde "adaletsiz" politikaların son bulacağı iddiasındaydı. İstanbul'un, Türklerin milli başkenti olmadığı ve şehrin çoğunuğu gayri Müslümanların oluşturduğunu iddia eden yazılar İngiliz gazeteleininde sıkıkla yer almaktaydı. Oysa 1919 yılındaki nüfus sayımına göre İstanbul'un %67'si Müslümanlardan oluşmaktadır. Bu oran gerçekten daha fazlaydı, fakat Müslüman nüfusun bir kısmı Balkan Savaşları ve 1. Dünya Savaşı'nda cephelere gidip şehit olmuştu.

Dahası azınlık politikaları, İngiliz derin devletinin yaygınlaştırılmaya çalıştığı kanının aksine son derece özgürlükçü ve sevecendi. Azınlık hakları Osmanlı içinde 600 yıl boyunca korunmuştu ve azınlıklar daima Osmanlı'nın bir parçası olarak yaşamış ve devlet kademelerinde dahi görev almışlardır. Genellikle sanat ve ticaretle uğraşan azınlıklar, daima İmparatorluğun ve İstanbul'un en güzel yerlerinde varlık içinde yaşamış ve destek görmüşlerdi. Hatta İmparatorluğun yıkılmasından sonra da Türkiye toprakları üzerindeki varlıklarını sürdürmüştür ve yeni Türk devletine destek olmuştı. Dolayısıyla, azınlıklar üzerinden yaygınlaştırılan söylemler yalnızca bir kara propaganda daydı. O dönemde İstanbul'a istihbarat için gelmiş bir kısım İngiliz ajanları, sonradan Türklerin azınlık politikasını takdir etmişlerdir.

Bu gerçeğe rağmen İngiliz derin devleti, azınlıklar üzerinden kara propagandaya devam etmiş, özellikle "haksızlığa uğrayan farklı millet, farklı din" kozunu oynayarak etki uyandıracağından emin olmuştu. Nitekim de öyle oldu. İngiliz derin devletinin işgal politikası bazı azınlık temsilcilerinde destek buldu. İstanbul Rum Patriği, Paris Konferansı'na gönderdiği bir mektupta Doğu Sorunu'nun (Osmanlı'nın parçalanması), İstanbul tekrar Yunan kontrolüne geçmediği sürece çözümlenemeyeceğini yazmıştır.

Benzer şekilde Osmanlı'nın Hristiyan tebaaları Mısır'daki Kiptiler, Lübnan'daki Maruniler ve Suriye'deki Hristiyan Asurlular, tipki İstanbul Rumları gibi işgali bağımsızlıklarının bir ön adımı olarak görüp desteklediler. Osmanlı tebaasında sadece Museviler, başta Haham Naum Efendi olmak üzere Avrupalı işgalciler karşısında Türklerin yanında yer aldılar.

1900'lerde İstanbul

Üstte) İşgal kuvvetleri
Taksim'de
(Altta) İşgal yıllarında
Karaköy Limanı'nda
İngiliz Birlikleri
(Sol üstte) İşgal kuvvetleri İstanbul'da

İngilizlerin İşgal İçin Uyguladığı Taktikler

İngiliz derin devleti, İstanbul'u işgal ederken birçok farklı taktik kullanmıştır. Benzer yöntemler bugün de devam etmektedir. Söz konusu taktiklerin deşifre edilmesi, ülkemizin ve tüm dünyanın içinde bulunduğu tehlikenin anlaşılması için de elzemdir. 100 yıl sonra da yürürlükte olan "Türklerin Anadolu'dan çıkarılması planı" en yüksek noktasına İstanbul'un işgali ile ulaşmıştır. İngiliz derin devleti, bu amaca ulaşmak için kendi kamuoyunu hatta müttefiklerini bile kandırmakta bir mahsur görmemiştir. Milyonlar, bir avuç sözde derin devlet yöneticisinin oyuncası olmuştur. Şöyleden ki;

* İngiliz derin devleti başlarda Anadolu'ya göz koymadığını savunmuştur

İngiliz Başbakanı Lloyd George, 5 Ocak 1918'de Parlamento'da yaptığı konuşmada milletvekillерine; İstanbul, Anadolu ve Trakya için herhangi bir savaş olmayacağı savunmuştur. Bu tarif edilen coğrafya, Osmanlı Devleti'nin Türk nüfusunun çoğulukta olduğu topraklardır. Aslında burada Lloyd George, bir hedef şaşırtmacası yapmaya çalışmış ve İngiltere'nin bu bölgelerde gözü olduğuna dair kendi halkını ve Osmanlı'yı manipüle etmeye çalışmıştır.

Yine I. Dünya Savaşı'nı sonuçlandıran Mondros Mütarekesi'nde, İstanbul'un işgaline dair hiçbir maddede hiçbir ifade geçmemektedir. İtilaf devletleri adına imza koyan Amiral Calthorpe, İstanbul'u işgal ederek, Osmanlı hükümetini fethetmek ya da askeri boyunduruk altına almak gibi bir niyetleri olmadığı sözlü garantisini vermiştir. Mütareke sonrası İstanbul'a dönen Osmanlı heyeti, Calthorpe'un kişisel mektubunu da yanlarında taşımıştır. Calthorpe mektupta, Fransız ve İngiliz askerlerinin sadece boğazlarda bulunacağını, hatta Türk ordusundan küçük bir birligin de bölgedeki Osmanlı egemenliğinin göstergesi olarak orada bulunabileceğini söylemektedir.

Fakat Mütareke'den sadece 13 gün sonra İngiliz ve Fransız güçleri İstanbul'a girdiler. Mütarekede işgal olmayacağı sözünü veren Calthorpe, bu kuvvetlerin başına geçirildi ve ilk işi Tevfik Paşa hükümetinden 200 kişiyi tutuklamak ve 30'unu Malta'ya sürgüne göndermek oldu. Tutuklananların tamamı Türk ve Müslüman yöneticilerdi. Calthorpe bu hareketi ile İstanbul'da bir işgal olduğunu ve işgal kuvvetleri ile birlikte hareket etmeyenlerin en sert şekilde cezalandırılacağı mesajını veriyordu. Amiral Calthorpe daha sonra Dışişleri Bakanlığı'na

gönderdiği 371/4172/23004 no'lu mesajda tutuklamaların amacına ulaştığını ve tutuklamalarla İstanbul'daki muhtemel ayaklanmanın liderlerine gözdağı verildiğini söylüyordu.²⁷⁹

Ayrıca savaş döneminden fişlenmiş birçok subay da bu sürgüne dahil edildi. İngilizler İstanbul'a ayak basınca, yalnız İstanbul'da değil, bütün Türkiye'de insan avı başlattı. Öncelikle 9 Türk komutanın cezalandırılmak üzere yakalanmasını istediler. Bunlar, 6. Ordu Komutanı Ali İhsan Paşa, Medina'yı savunan Fahrettin Paşa, Kafkasya Ordusu Komutanı Nuri Paşa, Azerbaycan Ordusu Komutanı Mürsel Paşa, Kafkasya 9. Ordu Komutanı Şevki Paşa, Pozantı'da 2. Ordu Komutanı Nihat Paşa, Yemen 40. Tümen Komutanı Galip Paşa ve Yemen'de 7. Kolordu Komutanı Tevfik Paşa'dır. Görüldüğü gibi bu isimler, savaşta İngilizleri yenен veya onlara güçlükler çıkararak ve vatanlarını kahramanca savunan Türk Ordusunun komutanlarıdır. Şunu belirtmek gereklidir ki İngiliz derin devleti, komutanları hedef alarak Türklerin milli şuuru konusunda tarihi bir yanlışlığa düşmüştür. Çünkü Türkler gibi milli şuur varlığı çok eskilere dayanan, tarih boyunca bağımsız yaşamış bir milletin içinden 100-150 kişinin yakalanıp sürgüne gönderilmesi, Türk Milletinin verdiği Kurtuluş Mücadelesini engelleyememiştir.

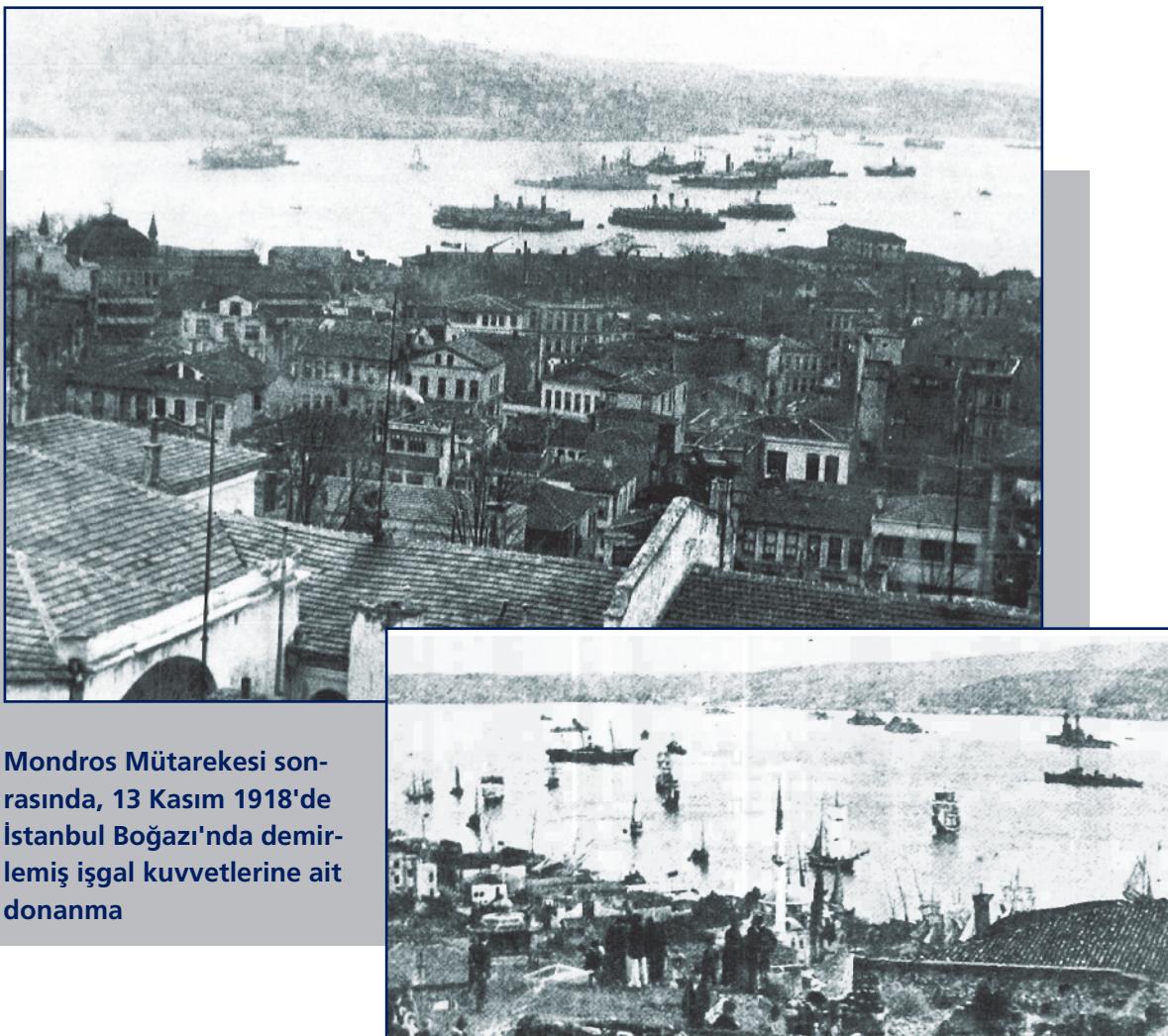

Yemen'de 7. Kolordu Komutanı Tevfik Paşa ve pek çok vatansever komutan, İngiliz derin devletine geçit vermedikleri için sürgün edilmişlerdir. (Yanda) Savaşa gitmeden önce ayakkabısını temizleyen Türk askeri

Dokuzuncu Ordu'yu dağıtmayan, silahları ve cephaneyi İngilizlere kaptırmayan, gıda stoklarını batıya taşıyan Yakup Şevki Paşa bu listenin en başındadır ve Malta'ya ilk sürgün edileceklerden olacaktır. Onun gibi Kars Şurası'nın bütün üyeleri de Malta'ya sürülecekler arasındadır. Kafkas Ordu'sundan Halil Paşa, Küçük Cemal Paşa, Tümen komutanlarından Ali Rıfat ve Mürsel Bey'ler gibi birçok Türk Subayı, Mütareke'nin daha ilk aylarında İngilizlerce mimlenirler. İşgal karargahında bunları yakalamak, yargılamak ve sürmek için plan yapılmaktadır.

İşgal öncesi söylenen sözler ve verilen vaatler İngiliz taraftarı birçok aydın ve diplomat tarafından bir garanti olarak alınmıştır. Fakat mütareke sonrasında İngiliz Başbakan Lloyd George, sözlerini Türk'lere bir garanti amacıyla değil de kendi kamuoyunu, özellikle de Müslümanlarla savaştan muzdarip olan Hindistan Müslümanlarını rahatlatmak amacıyla söylediğini açıklayarak işgali kendince meşru göstermiştir.

(Üstte) Fransız işgal kuvvetleri komutanı Louis Franchet d'Espèrey,
Galata'dan Şişhane'ye girerken

(Altta) İstanbul Limanı'nda Fransız Louis Franchet d'Espèrey ile
İngiliz Edmund Alallenby'in buluşması

Bilmemiz gereken şudur: İngiliz derin devleti amacına ulaşmak gayesiyle hedef şaşırmacaya yönelik konuşmalar yapabilir, dost gözükebilir, söz verebilir veya resmi mektuplar imzalayabilir. Ama tüm bu vaatler, derin devletin temsilcilerini gerçek planlarından bir milim bile sapıtmamaktadır. Onlar, yüzyıllar önce kapalı kapılar arasında yapılan sinsi planlardan hiçbir şekilde şaşmayacaklardır. Göz boyamaya ya da süslü sözlere aldanmak ilerde büyük felaketlerin yolunu açacaktır.

*** İngiliz Derin Devleti Müttefiklerine, Anadolu için ABD
Mandası Planladığını Söylediştir**

I. Dünya Savaşı'nın ardından haritaların yeniden şekillenmesi, 1919 Paris Konferansı'nda gerçekleşmiştir. 18 Ocak 1919 tarihinde başlayan ve aylarca süren konferansa 32 ülkeden temsilciler katılmış ve 1646 ayrı oturum gerçekleştirilmiştir. Ama bu geniş yelpaze göstermeliktir. Konferansın kararları "4 Büyük" adı verilen grup tarafından alınmıştır. İngiltere Başbakanı Lloyd George, ABD Başkanı Woodrow Wilson, Fransız Başbakanı Georges Clemenceau, İtalyan Başbakanı Vittorio Emanuele Orlando bu kararları alan 4 büyütür.

Savaşı bitiren beş antlaşmanın metinleri Paris Konferansı'nda hazırlanmıştır. Aynı yıl Almanya ile imzalanacak Versailles, Avusturya ile imzalanacak Saint Germen, Bulgaristan ile imzalanacak Neuilly ve ertesi yıl Macaristan ile imzalanacak Trianon ile Osmanlı ile imzalanacak Sevr Antlaşması'nın şartları bu konferansta belirlenmiştir.

Osmanlı'yı parçalama planına geçmeden, Almanya ile yapılan Versailles Antlaşması'na da deiginmekte fayda vardır. Anlaşma öncesi Alman kamuoyuna, Wilson Prensipleri olarak bilinen 14 ilkenin antlaşmanın temeli olacağı anlatılmıştır. Fakat iş imza aşamasına geldiğinde, ağır bir sömürgecilik antlaşması ortaya konmuş ve Almanlar manen ve maddeten aşağılanmıştır. Ağır şartlar, Alman ekonomisinin senelerce İtilaf Devletleri için çalışmasına sebep olmuştur. Birçok tarihçi, Almanya'da Nazi rejiminin yükselmesine ve Alman halkında intikam hislerinin doruğa çıkmasına sebep olarak, bu antlaşmanın ağır şartlarını göstermektedir.

İngiltere ve Fransa, Paris Konferansı'nda Osmanlı'nın; Arap bölgesi, Trakya, Akdeniz ve Ege bölgelerindeki topraklarını kendi aralarında paylaşmayı planlamışlardı. Türkiye'yi sadece Anadolu içlerinde sıkışmış Asyalı, küçük bir ülke haline getirmek istiyorlardı. Plana göre bu toprak parçasına sıkıştırılmış küçük Türkiye, ABD mandası altında hayatına devam edecekti.

**(Üstte) Soldan sağa, İngiltere Başbakanı David Llyod George, İtalya başbakanı Vittorio Orlando, Fransa Başbakanı Georges Clemenceau, ABD Başkanı Woodrow Wilson Paris Konferansı'nda
(Solda) Paris Konferansı'ndan bir kare**

Almanya ile yapılan Versailles Antlaşması'nın resmedildiği bir tablo. Bu anlaşma ile belirlenen ağır sömürge şartları, pek çok tarihçiye göre, Almanya'da Nazi Partisi'nin yükselmesine neden olmuştur.

Özetle Paris Konferansı'nda İngiliz derin devletinin planı; kendisini idare etmekten aciz gördüğü ülkelerin, gelişmiş ülkelerce sömürlülmesi üzerine kuruluydu. İşte Orta Doğu, bu plan üzerine paylaşıldı. 21 Mayıs 1919'da İngiltere, Konferans'a bir bildiri sunarak Mezopotamya, Suriye ve Filistin'in İngiltere ve Fransa mandasına verilmesini, Osmanlı'nın da ABD mandasına katılmasını önerdi. Bu planın gerçek yüzünü Halide Edip Adıvar'ın 10 Ağustos 1919'da Mustafa Kemal'e gönderdiği telgraftan okuyalım:

Dış durum İstanbul'da şöyle görünüyor:

Fransa, İtalya ve İngiltere, Türkiye'nin mandaterlik meselesini Amerikan Senatosu'na resmen teklif etmiş olmakla birlikte, Senato'nun bu teklifi kabul etmemesi için bütün güçlerini kullanıyorlar. Taksimden pay kaçırma elbette işlerine gelmiyor.

Suriye'de aradığını bulamayan Fransa, zararını Türkiye'den kapatmak istiyor. İtalya, namuslu bir emperyalist olduğundan, savaşa ancak Anadolu'nun bölüşülmesinde pay almak için girdiğini açıktan açığa söylüyor. İngiltere'nin oyunu biraz daha incedir.

İngiltere, Türk'ün birliğini, çağdaşlaşmasını, gerçek bir bağımsızlık kazanmasını gelecekte bile istemiyor. Yeni imkan ve görüşlerle tamamen çağdaş ve kuvvetli bir Müslüman Türk hükümeti -başında hilafet de olursa- İngilte-

*re'nin elindeki Müslüman esirler için kötü bir örnek olur. İngiltere, Türkiye'yi bütünü ile ele geçirebilese, kafasını kolunu koparır, birkaç yılda sadık bir sömürge durumuna sokar.*²⁸⁰

O dönemlerde de açıkça görülebildiği için İngiliz derin devletinin planları, her zaman daha sinsi ve daha kapsamlıydı. Amerikan mandası teşviki sadece bir oyundu. İngiliz derin devletinin çok önceden beri asıl isteği, parçalanmış, yıpranmış, yok olmuş ve zayıf bir Türk devletiydi.

İngiliz derin devletinin planlarını doğru analiz edebilmek için birkaç adım ilerisine bakmak gerekmektedir. Churchill için söylenen "*O büyük bir İngiliz'dir; barışı korumaktan çok İngiltere'nin Avrupa'daki menfaatlerini korumayı düşünür*"²⁸¹ sözlerinin sadece Churchill için değil, derin devletin her adamı için geçerli olduğunu unutmamak gereklidir. İngiliz derin devleti için müttefik ya da dost yoktur. Planın içindeki herkes amaca ulaşmak için kullanılacak bir elemandır. Bunların tek varlık sebepleri derin devletin amacına hizmet etmektir. Dünyanın en güçlü başkanı dahi olsa, kendisine dayatılan senaryoyu oynamaktan başka bir imkanı bulunmamaktadır.

İngiliz Derin Devletine Çalışan Gazeteci Walter Lipmann

Birçok kaynağına göre, 1. Dünya Savaşı sonrası hazırlanan antlaşmaların temeli olarak belirlenen Wilson'un 14 İlkesi, İngiliz Hükümeti'nin, Wilson'un danışmanı ve Harvard mezunu bir gazeteci olan Walter Lipmann ile birlikte hazırladığı bir dokümandı. Barışı, bu ilkeler üzerine bina edeceklerini iddia etmişlerdi. Ancak daha sonra, gerek Versailles gereksede de Sevr antlaşmalarında görüldüğü gibi bu dokümanda ne barışa dair ilke-ler vardı ne de ABD Başkanı Wilson'ın imzası. Wilson İlkeleri'nin yazımına önyak olan gazeteci Lipmann, daha sonra İngiliz derin devleti kuru-ru mu olan Chatham House'un ABD Şubesi CFR'nin (Council for Foreign Relations) yöneticisi oldu. 8 Amerikan başkanına gayri resmi danış-manınlık yaptı. 1946'daki kitabıyla Soğuk Savaş konseptini ilk tanıtan kişi oldu. Bugün geriye baktığımızda Lipmann'ı, "20. yüzyılın en etkili gaze-tecisi" ya da "modern gazeteciliğin babası" olarak tanımladıklarını görü-rüz. Başkanlar, başbakanlar, bakanlar değişse de derin devletin derinler-deki adamları hiç değişimeyecektir.

* İngiliz Derin Devletinin Derin Stratejilerinden
İtalyanlar da Zarar Görmüştür

I. Dünya Savaşı sürerken, Osmanlı Devleti'nin paylaşılması için İtilaf Devletleri arasında gizli anlaşmalar gerçekleşiyordu. Londra Protokolü olarak da bilinen ilk gizli anlaşma 1915 yılında imzalandı. Londra'da İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya arasında imzalanan gizli anlaşmaya göre, İtalyanlara itilaf kuvvetlerinin yanında savaşa girmesi karşılığında Antalya ve etrafındaki Akdeniz kıyıları vaat edilmişti. Rusya'da Çarlık iktidarının düşmesi ve Bolşeviklerin iktidara gelmesi ile bu anlaşma yerini 1917 yılındaki St. Jean de Maurienne Anlaşması'na bırakmıştır. Bu anlaşmada sadece İtalyan, Fransız ve İngiliz imzaları vardır. Yeni planda İtalyanlar, Akdeniz kıyılarına ek olarak İzmir dahil Batı Anadolu'yu alacaklardır.

Fakat savaş sonrası gerçekler bir kez daha İtalyanların beklediği gibi değil İngilizlerin en başta planladığı gibi gerçekleşti. Venizelos-Lloyd George işbirliği sonucunda Yunan ordusu 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir'i işgale başladı. 9 Eylül 1922'de Türk ordusu geri püskürtene kadar Batı Anadolu, Yunan ordularının işgalinde kaldı. İngiliz derin devleti, Yunanların emperyalist ihtarmasını kullanarak, Anadolu topraklarında isteklerini yerine getirecek bir ordu oluşturdu. Aynı zamanda İtalya'nın bölgede tek başına güç ve söz sahibi olması engellenmiştir. Tüm bu işgal planı da tümüyle bir propaganda dayandırılmış, yerel Hristiyan halkın, sözde Müslüman çetelerden korumak adı altında bu sinsi plana uluslararası meşruiyet kazandırılmıştır. Oysaki bu iddiaların yalan olduğu, 12 Ekim 1919'da İstanbul'daki Müttefiklerarası Komisyon'un, İzmir'in Yunanlar tarafından işgali hakkındaki raporu ile açıkça ortaya konmuştur.

İzmir'in Yunan işgali sırasında, Yunan ideallerini temsil eden bir çizim. Yunanların emperyalist ihtarları, İngiliz derin devleti tarafından kullanılmıştır. Yunanlar, aldatıldıklarını çok geç anlamışlardır.

(Solda) İşgal
Kuvvetleri
İzmir'e
çıkarken

İngiliz derin devleti,
Yunanistan'a İzmir'i
vaat etmişti.
(Üstte) Yunan Ordusu
İzmir limanında
(Solda) Resimde, bu
vaade inanan Yunan
askerlerinin İzmir'de
geçit töreni
görülüyör.

Rapor şu sözlerle başlıyordu:

Yapılan soruşturma göstermiştir ki, Mütareke'den beri Aydın vilâyetindeki Hristiyanların genel durumları memnunluk vericidir ve güvenlikleri hiçbir zaman tehlikeye düşmemiştir. Onun için, bu işgalin hiçbir şekilde haklı olmadığı ve Türkiye ile Müttefikler arasında imzalanmış bulunan Mütareke'nin şartlarını ihlal ettiği muhakkaktır.²⁸²

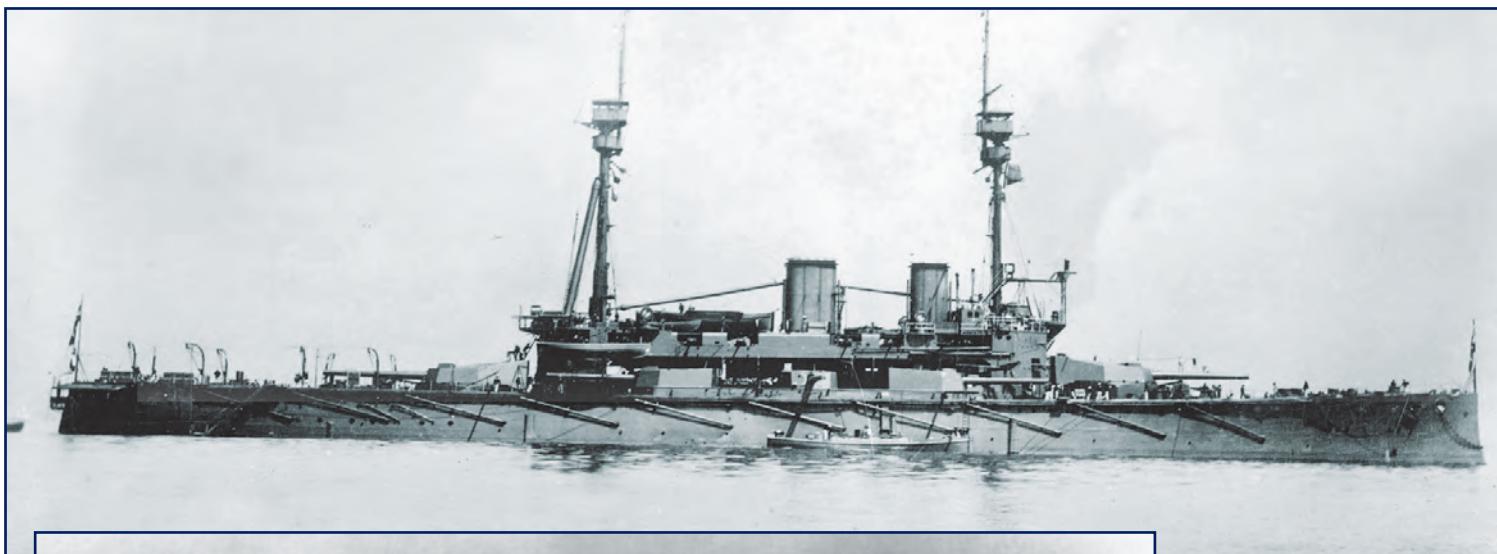
Fakat bu rapor dahi İngiliz derin devletinin planlarını engellememişti.

İngiliz derin devleti İtalya'yı da tam olarak ihtiyaç duyduğu dönemde, müttefik görünümü vererek ve çeşitli vaatlerle kandırarak kullanmıştır. İhtiyacı bittiğinde de kendi başına bırakmıştır. Burada elbette İtalyanların Osmanlı üzerindeki bölme planlarının diğer İtilaf Devletleri'nin yaptığı gibi alçakça bir işgal politikası olduğu açıktır ve bu yönyle dönemin İtalya'sı da diğer devletler kadar suçludur. Burada vurgulamak istediğimiz husus, İngiliz derin devletinin, kendi müttefikleri söz konusu olsa bile, her zaman kendi menfaatini düşünen ikiyüzlü politikasıdır.

Millî Mücadele hareketinin öncüsü ve Türk halkının ve Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal, İngilizlerin İtalyanlara yönelik bu çift yönlü siyasetini bağımsızlık mücadeleümüz sırasında Türk halkı lehine kullanmıştır. İtalyan hükümeti, 1920 yılından itibaren Türk bağımsızlık hareketine silah, lojistik ve istihbarat desteği sağlamıştır.

* Sözde Azınlık Haklarını Savunmak, İngiliz Derin Devleti'nin İşgalleri Meşrulaştırma Yöntemidir

Savaş sonrası imzalanan Mondros Mütarekesi'ne göre ordular karşılıklı olarak bulundukları yerde kalacaklardı. Herhangi bir tehlike baş göstermediği sürece hiçbir yeni işgal olmayacağındı. Fakat daha önce belirttiğimiz gibi İngilizler önce İstanbul'u işgal ettiler, daha sonra İzmir Yunanların işgaline girdi. Bu işgalleri haklı çıkarmak için kullanılan tek argüman, azınlıkların, özellikle de Hristiyan azınlıkların tehlike altında olduğu iddiasıdır. Mondros Mütarekesi'nin 7. Maddesi, İtilaf Devletleri'ne, güvenlik tehdidi görüldüğünde stratejik yerleri işgal etme hakkı vermişti. Anadolu işgali, 7. Madde'nin tanıdığı işgal hakkı ve azınlıklara yönelik tehditlerle birleştirilerek, uluslararası hukuka sinsi bir şekilde uygun hale getirildi.

(Üstte) Mondros Mütakeresi'nin imzalandığı gemi
(Ortada) Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra Boğaz'da işgal gemileri
(Altta) Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra işgal edilen bölgelerin haritası

Dolmabahçe Sarayı
önünde talim
yapan İtalyan
askerleri.

Oysa Mütareke'nin imzalanmasının ardından ilk günlerde başkentte hava bambaşkaydı. Osmanlı Parlamentosu, Mütareke anlaşmasını oy birliği ile onayladı. Osmanlı PTT'si, mutlu bir olayı kutlarcasına mütareke için anma pulları çıkardı. Rauf Bey'in iyimser demeçlerinden sadece on gün sonra ise, 13 Kasım 1918 günü, 55 parçalık düşman donanması Çanakkale Boğazı'ndan girip Dolmabahçe önünde demirledi. Bu büyük armada, 22 İngiliz, 17 İtalyan, 12 Fransız ve 4 Yunan gemisinden oluşmaktadır.

İngiliz derin devletinin yüzyila yakın süredir yürürlükte tuttuğu Osmanlı'yı parçalama ve Türkleri Avrupa'dan atma planı, bu işgalle en yüksek noktasına ulaşmıştır. Başkent işgal edilmiş, ordu terhis edilmiş, ticaret gemileri, tersaneler, limanlar, demiryolları ve tüm haberleşme birimleri işgal kuvvetlerine tahsis edilmiştir. Tüm bu plan hukuki bir kılıfı uydurulmuş ve askeri kuvvette desteklenmiştir. Osmanlı yanında yer alabilecek kamuoyu da, kara propaganda ile engellenmiştir.

Yıllar boyu gazete haberleri, romanlar ve tiyatro eserleriyle, Avrupa ve ABD kamuoyunda işlenen Osmanlı düşmanlığı bu işgal için planlanmıştır. Barbar Türk imajlı karikatürler ve basılan yüzlerce kitap, risale, el ilanı, Hristiyanları sözde katleden Müslüman Türk imajı için kurgulanmıştır. Başta İngiltere ve Amerika olmak üzere tüm dünya kamuoyuna Hristiyanlık, özgürlük ve insan hakları adına Osmanlı'nın yıkılması gereği propagandası yapılmıştır. Osmanlı haklarını ve adaletini savunabilecek her ses önceden susturulmuştur. İngiliz derin devleti kendince tüm delikleri kapatmış, hiçbir açık nokta bırakmadır. Bu plan, Anadolu bağımsızlık hareketi ile 100 yıllık bir sekteye uğratılsa da bugün hala yürürlüktedir. Anadolu toprakları benzer bir şekilde 360 derece kuşatılmıştır. İman, birlik ruhu ve milli şuur ise bu planın karşısında durabilecek tek güçtür.

Eğer Allah size yardım ederse, artık sizi yenilgiye uğratacak yoktur ve eğer sizi 'yapayalnız ve yardımsız' bırakacak olursa, O'ndan sonra size yardım edecek kimdir? Öyleyse müminler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler. (Al-i İmran Suresi, 160)

İstanbul'un işgalii
sırاسında Marmara
sahilinde taşkınlık
yapan İngiliz asker-
leri ellerinde
ickileriyle

ADNAN OKTAR DİYOR Kİ

Adnan Oktar: Biz ahir zamandayız, Mehdiyet devrineyiz. Zaten Allah dünyayı ona göre dizayn ediyor. Dünya, insanların imtihan olması için yaratılıyor. Allah'a kul olmamız için yaratılıyor, dua etmemiz için. İttihad-ı İslam'ın oluşması için Allah dünyaya ömür verdi, şu anki ömrün nedeni bu. Kiyametin vakti geldi, kiyamet uzatılıyor; Hz. Mehdi (as)'ın çıkışması için, İttihad-ı İslam'ın oluşması için. "Yeni Osmanlı" dedikleri yahut Osmanlı modeli gibi dedikleri Mehdiyet'in değişik isimleridir. İslam Birliği, Mehdiyet'in bir ismidir. İttihad-ı İslam, Mehdiyet'in bir ismidir. Dolayısıyla isimler fark etmez. Meydana gelecek sistem; bağımsız devletler, içişlerinde, dışişlerinde bağımsız. Fakat kardeşliğin, sevginin, dostluğun,

barışın egemen olduğu bir yapı. Coşkunun, iyi niyetin, yardımseverliğin, sanatin, bilimin hakim olduğu; tek bir bağla bağlanan bir aile gibi. Herkes herkesi seviyor, baskı yok, korkutma yok, şiddet yok, savaş yok, silahlanma yarışı yok. Bütün dünya zengin olur. Silah fabrikalarının buz dolabı, çamaşır makinesi ona benzer ev eşyalarının imalatına dönüştüğünü düşünün. Prefabrik evler yaptığını düşünün, dünya cennet gibi olur. Silahla ne işimiz var kardeşim? Yakıcılığını, yıkıcılığını daha da artırmaya çalışıyorlar silahların. Ne savunmaya ihtiyaç olsun, ne savunma roketlerine ihtiyaç olsun, ne öldürücü roketleri havada yakalayan roketlere ihtiyaç olsun. Ona verilecek parayla sağlık, yiyecek, içecek, barınacak konularla ilgili ne varsa onlara harcama yapılsın.

(Sn. Adnan Oktar'ın 29 Kasım 2012 tarihli A9 TV'deki programından)

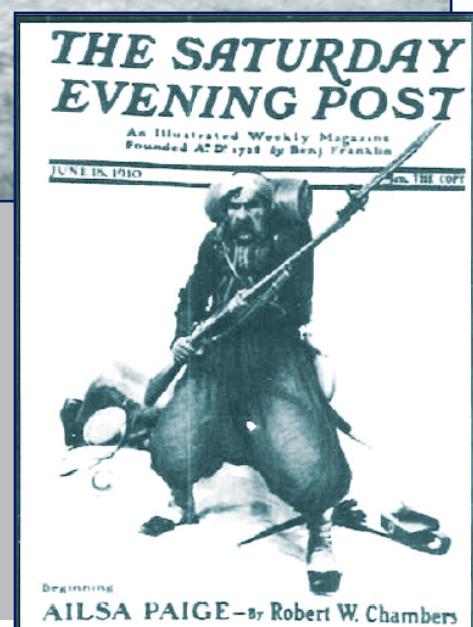
Adnan Oktar: Müslüman'ın mutlaka bir ideali vardır. İttihad-ı İslam'dır. Bütün dünyaya İslam'ın hakim olması, en büyük ülkedür. Bütün dünyanın savaştan, terörden, anarşiden, kargaşadan, zulümden beri olması, huzur içinde yaşaması, herkesin kardeş olması, silahların kalkması, dehşetin kalkması, dünyanın cennet gibi olması, her Müslüman'ın idealidir, ülküsüdür, hayalidir. Cennet zaten bize hedef olarak gösterilmiştir. Dünyada da cenneti hedefleyeceğiz, ahirette de cenneti hedefleyeceğiz. Dolayısıyla hayır yolda olan herkesi derin bir sevgiyle, derin bir muhabbetle kucaklarız.

(Sn. Adnan Oktar'ın 3 Şubat 2013 tarihli A9 TV'deki programından)

(Üstte) İşgal yıllarında Dolmabahçe önündeki itilaf devletlerine ait gemiler

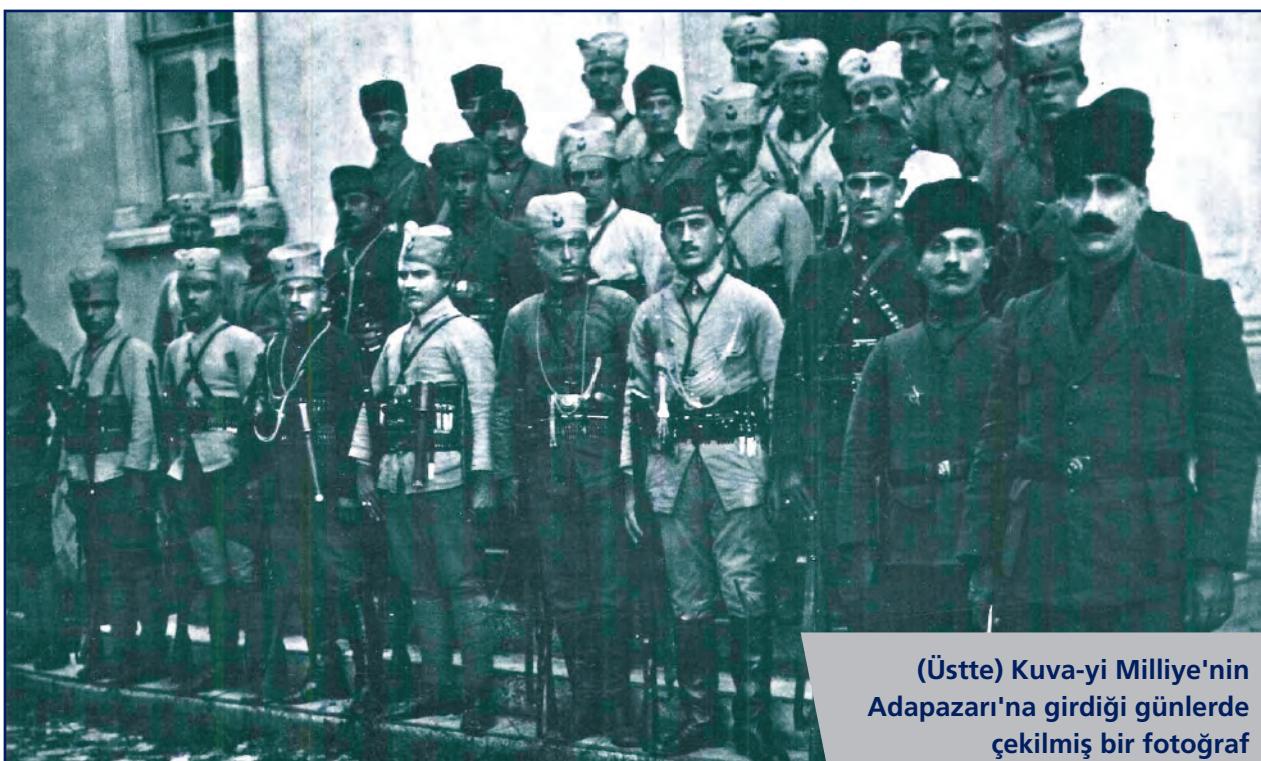
(Ortada) İşgal kuvvetleri Sarayburnu'na asker çıkarırken
(Sağda) 1910 yılında Amerika'da yayınlanan *The Saturday Evening Post*'un kapağında, barbar ve vahşi bir biçimde çizilmiş Türk askeri resmi. O dönemde ABD basını, Ortadoğu ile ilgili bütün istihbaratı İngilizlerden almakta ve bunun sonucunda korkunç bir "Türk" algısı oluşmaktadır. (Türk Milletini tenzih ederiz.)

İstanbul'un İşgali, Son Osmanlı Mebusan Meclisi ve Misak-ı Milli

İzmir'in işgali ile Anadolu bağımsızlık hareketinin güçlendiğini ve taraftarların gün geçikçe arttığını görmekteyiz. Temmuz-Ağustos 1919'daki Erzurum ve Eylül 1919'daki Sivas kongreleri ile Türk Milletini temsil edecek kadrolar oluşturulmaya başlandı. Anadolu'da hemen her şehirde oluşan direniş hareketleri, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adında tek bir organizasyon altında toplandı. Bağımsızlık hareketinin ise yeni bir ismi vardı: "Kuva-yi Milliye". Aralık 1919'da, Osmanlı Devleti'nin son meclisi için seçimler yapıldı. Bu seçimler 22 Ekim 1919 Amasya Protokolü kapsamında planlanmıştı. Seçimlerde, yurdun dört bir yanında Kuva-yi Milliye görüşündeki adaylar milletvekili seçildi. Mustafa Kemal, bu seçimlerde Erzurum milletvekili seçildi.

12 Ocak 1920'de son Osmanlı Mebusan Meclisi İstanbul'da toplandı. 16 Mart'ta İstanbul'un işgalinin ardından meclis, Misak-ı Milli'yi ilan ederek Erzurum ve Sivas kongrelerinde kabul gören milli sınırları duyurmuş oldu.

(Üstte) Kuva-yi Milliye'nin
Adapazarı'na girdiği günlerde
çekilmiş bir fotoğraf
(Altta) Sivas Kongresi yilla-
rında Mustafa Kemal Atatürk
ve silah arkadaşları

Osmanlı Mebusan Meclisi seçimleri ve ardından Misak-ı Milli'nin ilan edilmesi, İngiliz derin devletinin henüz Türk Milletini tanıymadığının en büyük göstergesidir. Avrupa'daki kibirli bakış açısı ve Türkleri ikinci sınıf insan görme hastalığı, İngiliz derin devletinin 100 yıldır ilmek ilmek ördüğü pla-

Misak-ı Milli (Milli Sınırlar) ve Önemi

6 Maddeden Oluşan Misak-ı Milli Kararları Özete Sunlardır:

Arap kökenli halkın oturduğu, aynı zamanda da Mondros Mütarekesi imzalandığı tarihte yabancı devletlerin işgal ettikleri bölgelerin gelecekleri, halkın serbest ve kendi oyuyla belirlenecektir. Mütareke sınırları içerisinde Osmanlı-İslam çoğunluğunun çoğunluk olarak yerleşmiş bulunduğu kısımların tümü,其实te ya da hükmən hīc bir neden ile birbirinden ayrılmayacak bir bütündürler.

İlk serbest bırakıldıkları anda tekrar kendi istekleri doğrultusunda anavatana katılan Kars, Ardahan ve Batum'da gerekirse tekrar bir halk oylaması yapılabilecektir.

Batı Trakya'nın hukuki durumu da, halkın kendi özgür iradesiyle verecekleri oylarla saptanacaktır.

İstanbul ve Marmara Denizi'nin her türlü güvenliği, tehlikeden uzak tutulması, Boğazların ise ticaret gemilerine açılması ilgili devletlerin aralarındaki anlaşma ile sağlanmalıdır.

Misak-ı Milli kararları doğrultusunda belirlenen ilkeler çerçevesinde azınlıkların hukuki hakları, komşu ülkelerde yer alan Müslümanların da aynı haklardan yararlanması koşuluyla güvence altında olacaktır.

Türkiye'nin siyasal, adli ve mali olarak tam bağımsızlığı kabul edilecektir; bu konularda hiç bir kayıt ve kısıtlama getirilmeyecektir.

Erzurum ve Sivas kongreleri kararları doğrultusunda Misak-ı Milli'nin ilanıyla hedeflenen sınırlar ve Milli Mücadele ile varılmak istenen hedef belirlendi. Misak-ı Milli, Amasya Protokolü'nden sonra Milli Mücadele'ye meşruluk kazandıran ikinci belgedir.

nın en zayıf noktasıdır. Derin devlet zihniyeti, Türk Milletinin de, güç karşısında geri adım atacak ve zayıflık gösterecek bir karakterde olduğunu düşünmektedir. Fakat derin devlet temsilcilerinin hata yaptıklarını anlamaları için, ağır bir mağlubiyetle Anadolu'yu terk etmeleri gerekecektir.

İngilizler, Osmanlı Mebusan Meclisi için yapılacak seçimlerden rahatsız değildi; hatta sultanat yanlısı bir meclis kurulacağına emindiler. Fakat seçim ile birlikte Kuva-yi Milliye görüşündeki adaylar meclise girdiler. Bunun üzerine derin devlet temsilcileri meclisin İstanbul'da açılması konusunda baskı yapmaya başladılar. Bu sayede padişahın etkisi arttırlacak ve meclis, derin devletin isteklerine uygun kararlar alacaktı. Fakat bu da doğru bir öngörü değildi. Kurulan mecliste bağımsızlık sevdalıları Felah-ı Vatan (Vatanın Kurtuluşu) Grubu adıyla organize oldular. Ankara'da Misak-ı Milli hazırlandı ve İstanbul'a açıklanması için gönderildi. Bu gelişmeler işgal devletleri için kabul edilemezdi.

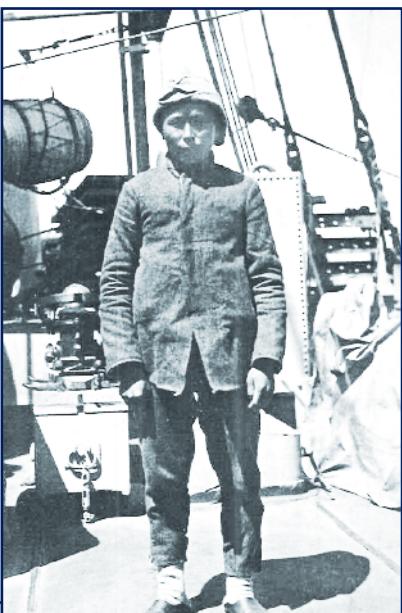
Meclis, işgal ile birlikte son karar olarak Misak-ı Milli'yi ilan etti ve kendini kapattı.

İstanbul'un işgali tüm yurtta protesto mitingleri ile kınandı. İşgal sırasında tutuklanan mebuslara karşılık olarak Anadolu'daki itilaf subayları tutuklandı. İşgal ile birlikte İstanbul ile haberleşme yer altına girdi. Anadolu ve İstanbul arasındaki tren yolu bağlantısı Geyve ve Ulukişla yakınlarında kesildi. İstanbul'a para ve değerli eşya gönderimi yasaklandı.

İstanbul'un işgali, tüm yurtta birliğe ve seferberliğe vesile olurken bir kısmı İngiliz derin devleti yancılarının ise işgal kuvvetlerini alkışlarla karşılaşması, onlar adına tarihe geçen bir utanç oldu. Sirkeci kıyıları, Galata Köprüsü ve Galata Rıhtımı, Tophane, Salıpazarı ve Dolmabahçe kıyıları, İngiliz derin devleti yancılarıyla dolmuştu. Kıyıdaki binaların bir kısmı, İngiliz, Fransız ve Yunan bayraklarıyla donatılmış, çiçeklerden tak-ı zaferler kurulmuştu. İşgal kuvvetlerinin askerleri yancılar tarafından alkışlarla karşılanıyordu.

Lord Kinross, o işgal günlerindeki İngiliz yancısı bazı Türkleri şöyle anlatır:

Bazları şehrə girmiş olan İtilaf Devletleri kuvvetlerinin yanında iş bulabilmek için feslerini atarak Türk olmadıklarını bile ileri sürüyorlardı...²⁸³

TYPE OF NATIONALIST TROOPS.
"MUDANIA" JULY 6TH 1920.—

(Üstte solda) İngilizlerin tutukladığı 15-16 yaşlarında bir Kuva-yi Milliyeci Türk genci (Temmuz 1920)
 (Üstte sağda) İngilizlerin esir aldığı Kuva-yi Milliyeciler
 (Altta) Meclis'in dualarla açılışı. Açılmış için özellikle Cuma günü tercih edilmiştir.

Artık Türk halkını temsil edebilecek bağımsız tek hareket olarak Kuva-yi Milliye kalmıştı. Ankara yönetimi, ilk iş olarak Anadolu mücadeleisinin haklılığını dünya kamuoyuna duyurmak için 6 Nisan 1920'de Anadolu Ajansını kurdu. Ardından da 23 Nisan 1920'de cumhuriyetin temelini atan ilk meclis Ankara'da eski bir okul binasında kuruldu. Artık Türkleri temsil edecek yegane yasama organı Ankara'daydı. İki yıldan uzun sürecek Kurtuluş Savaşı bu sıralarda planlandı ve uygulamaya geçirildi.

İşgalin Stratejik Noktaları: Galata Kulesi ve Galata Bölgesinin Önemi

İngiliz derin devletinin işgal sırasındaki görüşü "*Türkler yüzlerce yıl Avrupa'da kaldılar ve Avrupa'daki bütün belaların başı oldular. İstanbul Türk degildir Yunandır; Türkler oradan atılmalıdır*" zihniyetiyle şekillenmekteydi. Aslında İngiliz derin devletinin bugün ülkemize yönelik yürüttüğü planları bundan farklı değildir; 100 yıl önce belirlenen siyaset, halen çeşitli yöntemlerle uygulanmaya devam etmektedir. Bugün ABD ve AB, derin devlet zoruya, bu planın uygulayıcısı konumundadırlar. Rusya da bu plana çekilmeye çalışılmaktadır.

İşte yaklaşık 100 yıl önce, 16 Mart 1920'deki işgal ile bu plan zirveye çıkmıştır. Birleşik Krallık, 26.525 asker ve 894 subay ile İstanbul'a girmiştir.²⁸⁴ İstanbul'un işgal kuvvetlerinin kontrolüne geçmesiyle birlikte, Londra'da derin mahfillerde bir neşe oluşmuştur. Bu ihtiras ise işgalin korunabilmesi için uygulanacak olan şiddet politikasını peşinden getirmiştir.

İşgal devletleri İstanbul'u paylaşırkten, sur içindeki eski İstanbul'u Fransızlar; Beyoğlu ve Boğazlar mintikasının denetimini ise Britanya almıştır. Kadıköy ve Üsküdar bölgesinin kontrolü İtalya'ya verilmiştir. Ancak İngilizler, İtalyanları güvenilir bulmadığı için buraya da el atmışlardır. Zaten şehrın yüksek komutası Britanya yüksek komiserindedir

İstanbul'da Fransız işgal güçlerine ait sadece Kumkapı'da bir hapishane vardı. Fakat İngilizler Galata Kulesi'nin altında, Arabyan ve Sansaryan Hanlarında, Krocker ve Şahin Paşa otellerinde olmak üzere 5 hapishane kurmuşlardır. Bu bölge, binlerce insanın fişlendiği, işkenceye maruz kaldığı, Kuva-yi Milliye hareketine karşı casusluk faaliyetlerinin yürütüldüğü bir yerdır. Galata Kulesi, şehrin her yerinden görünen özelliği ile hem İngiliz derin devletinin sembolü olmuş hem de tüm istihbaratın toplandığı bir işkence merkezi olarak kullanılmıştır.

Aslında işgal yıllarında tüm Galata mahalleri birer İngiliz üssü haline gelmiştir. Galata Kulesi'nin bulunduğu sokak, Kuva-yi Milliyecileri izlemeye çalışan İngiliz istihbaratının merkezi olmuştur. Galata Kulesi de İngilizlerin gözetleme kulesi haline gelmiştir. İşgal süresince kulenin üzerinde İngiliz

(Üstte solda) Galata Kulesi'nin İngiliz derin devleti tarafından tercih edilmesinin en büyük sebeplerinden biri, kuleden şehrin her yerinin görülebilmesidir.

(Ortada) Fransız işgal kuvvetleri Galata Köprüsü'nün üzerinde

(Altta) Galata Köprüsü'nün önüne yerleştirilen İngiliz Donanmasına ait denizaltı, İngiliz derin devletinin kendince yaptığı gövde göstergelerinden biriydi.

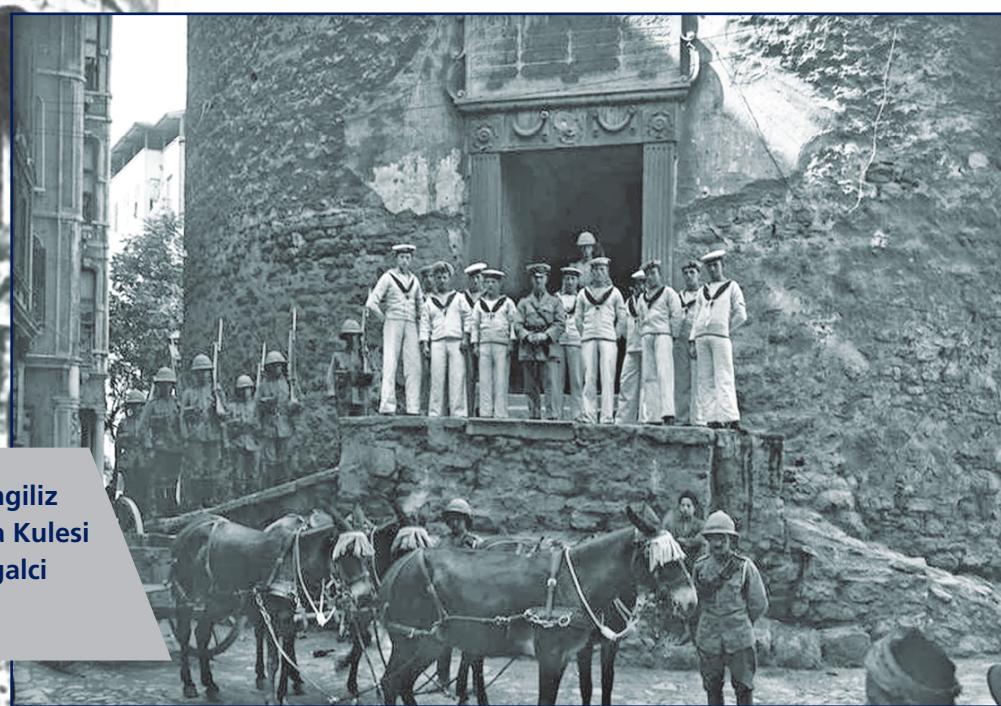
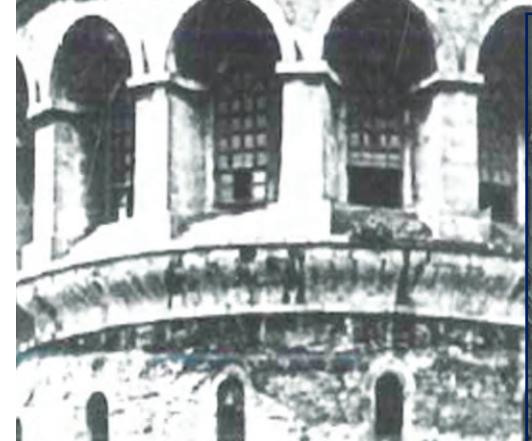
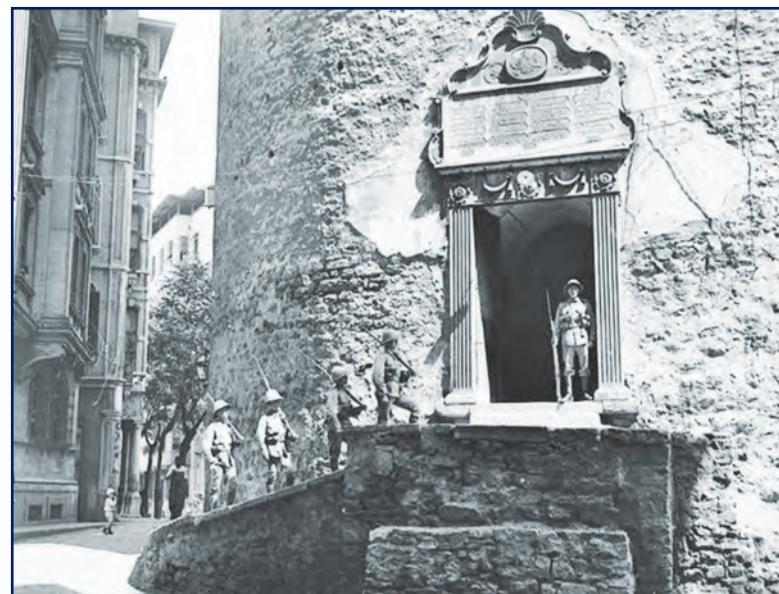
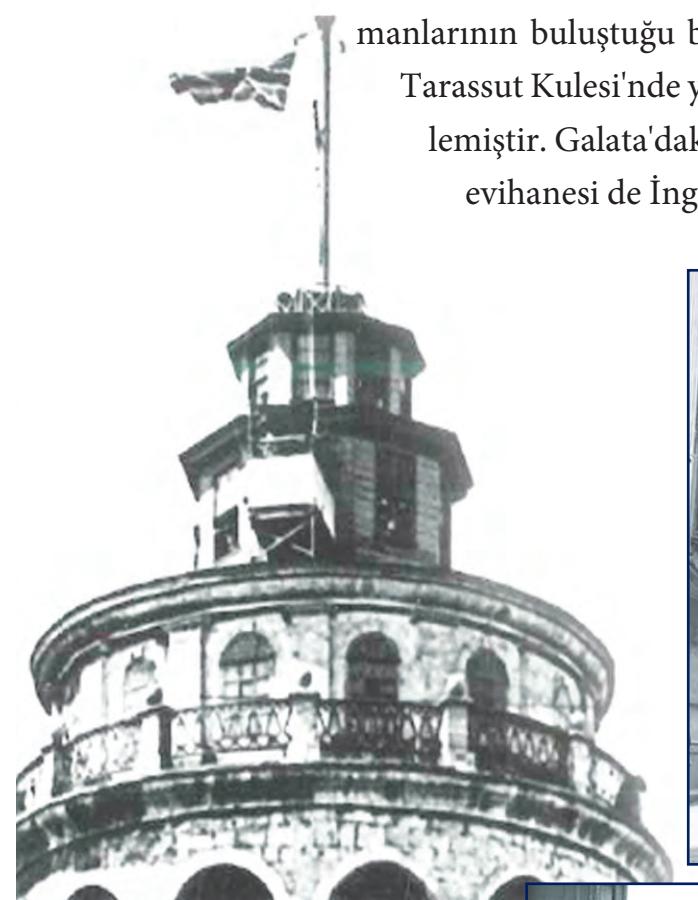

İşgal kuvvetlerinin bando takımı Galata Köprüsü'nde

bayrağı dalgalandırmıştır. O yıllarda kulenin kademeli çatısı üzerinde bir baraka vardır. İstihbarat amacıyla sonradan eklenen bu baraka, İngiliz askerleri tarafından gözetleme odası vazifesi görmüştür. Kulenin tepesi, Haliç ve İstanbul'un geniş bir alanını kapsayacak görünümünü gösteren eşsiz bir konuma sahiptir ve şehirdeki tüm hareketlilik kolayca takip edilebilmektedir.

Galata Kulesi'nin yanındaki 1904 yılında inşa edilen Galata Evi isimli bina da İngiliz karakolu olarak kullanılmaktadır. Bu bina ve kule içinde, Kurtuluş Savaşı destekçileri, İngiliz derin devletinin profesyonel sorgucuları tarafından ağır işkencelere tabi tutulmuşlardır. İşgal kuvvetlerine tabi olan korkaklar tarafından gelen jurnaller burada değerlendirilmiş ve kilit önemdeki kişiler bilgi amacıyla burada sorguya çekilmiş, şiddet görmüş ve işkenceye tabi tutulmuşlardır. Birçok vatansever burada şehit edilmiş ve Kule'nin altına gömülüştür. İlleriki dönemlerde, Galata Kulesi'nin derinlerinde bulunan çukurlar ve alt kısmındaki kanallarda insan kafatasları ve kemikleri bulunmuştur. Kulenin orta boşluğunun bodrumu da zindan olarak kullanılmıştır. İşgal döneminde bu metodlarla binlerce insan fişlenmiş ve işkence görmüştür.

Galata Kulesi, İngiliz derin devleti için çok hayatı bir noktadır. Hem Mevleviğin merkezi olarak bilinmekte, hem de İngiliz istihbaratının ve İngiliz dehşet ve şiddetinin üssü olarak görülmektedir. Bölge, aynı zamanda İngiliz mahkemesi olarak da kullanılmıştır. Yani Galata bölgesi, hem karakol, hem işkence evi, hem hapishane, hem mahkeme, hem de istihbarat elemanlarının buluştuğu bir noktadır. İngiliz derin devleti, Firavun'un Tarassut Kulesi'nde yaptığı gibi Türk halkını Galata Kulesi'nden izlemiştir. Galata'daki arazi üzerinde kurulan İstanbul'un ilk Mevihanesi de İngilizler tarafından istihbarat için kullanılmıştır.

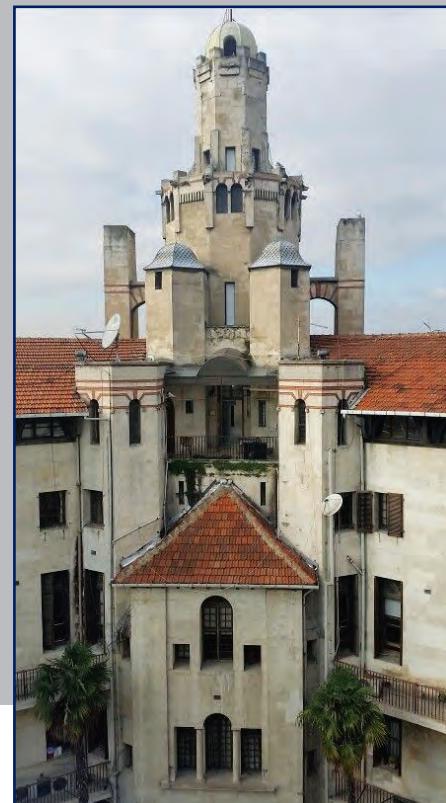
İşgal yıllarında üzerinde İngiliz bayrağı dalgalandan Galata Kulesi ve Kule girişi önündeki işgalci İngiliz askerleri

(Sağda) İngiliz Postanesi, Galata'da, İngiliz Deniz Hastanesi'nin hemen karşısında bulunur. Bu bina işgal döneminde İngilizler tarafından istihbarat amacıyla kullanılmıştır.

(Solda) Galata Kulesi'nin sokağında bulunan, işgal döneminde binlerce Türk insanının fişlendiği, işkence görüdüğü, Kuva-yi Milliye hareketine karşı casusluk faaliyetlerinin yürütüldüğü İngiliz Karakolu. Bina, önce İngiliz Hapishanesi olarak inşa edilmiş, ancak İngilizler İstanbul'u işgal ettiğten sonra karakola dönüştürülmüştür.

(Sağda ve alta) İngiliz Deniz Hastanesi (Bahriye Hastanesi). Galata Kulesi'nin hemen sol altında bulunan küçük kule, İngiliz Bahriye Hastanesi'nin Rasat Kulesi'dir. İstanbul'un işgali sırasında İngilizler, bu kuleden İstanbul'a giren gemileri gözetlemiş ve istihbarat toplamışlardır.

(Üstte) Galata Mevlevihanesi'ndeki dervişler
(Altta) İngiliz derin devleti elemanlarının ka-
rargah haline getirdikleri Kroecker Oteli.
Otelin bodrum katları işkence odaları
olarak kullanılmıştır.

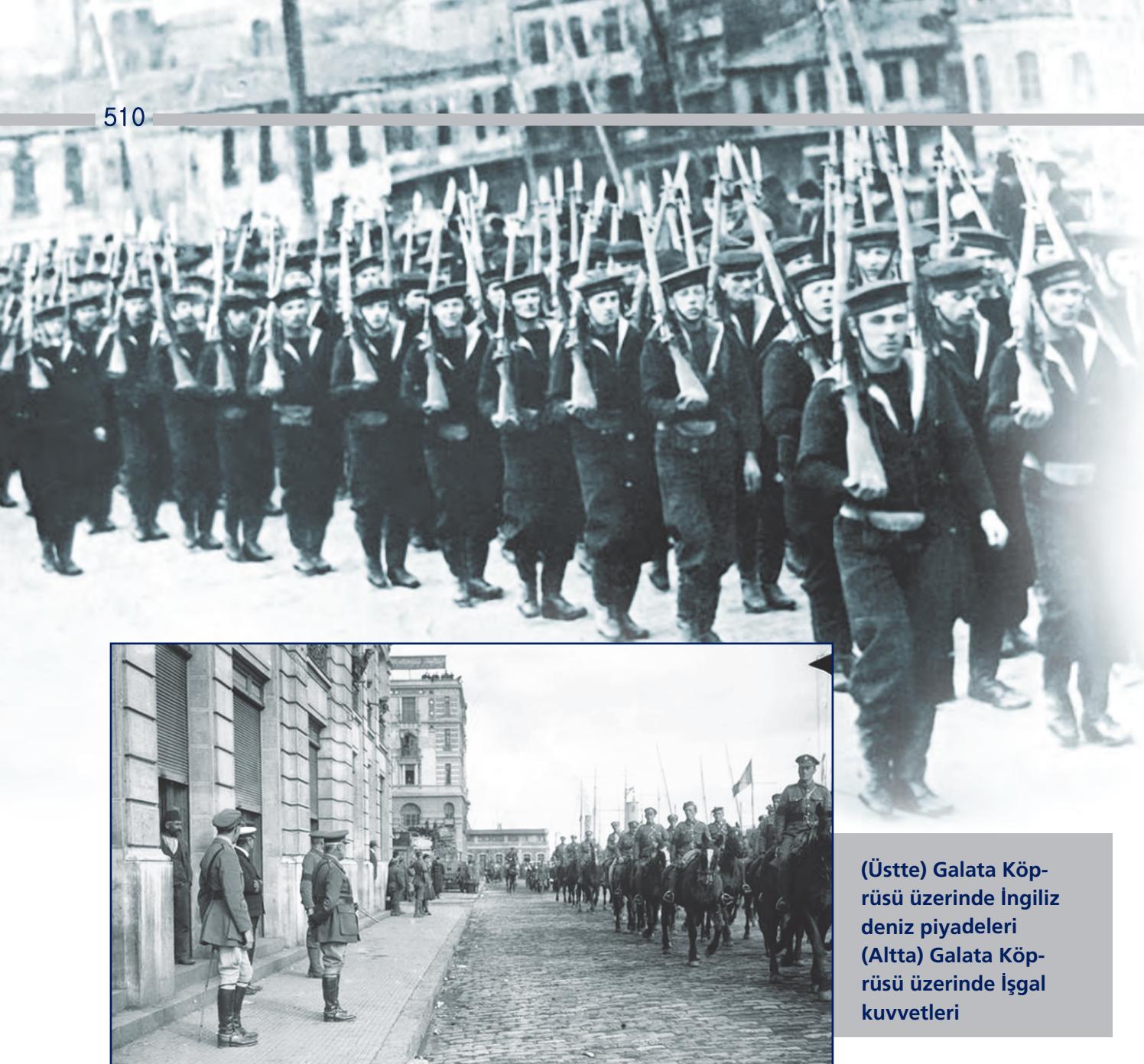
İşgal döneminde İngilizlerin İstanbul halkına yaptıkları zulmün ikinci önemli noktası ise Kroecker Otelidir. (Bu bina şu an öğretmenevi olarak kullanılmaktadır.) Otelin bodrumundaki odalar işkence odaları olarak kullanılmış ve işgale karşı gelen yüzlerce Kuva-yi Milliye direnişçisine bu odalarda işkence yapılmıştır. İngiliz derin devletinin John Bennett isimli istihbaratçı subayı işgal günlerinde Beyoğlu'nda şehrə hakim konumdaki Kroecker Oteli'ni karargah haline getirmiştir. Yüzbaşı Bennett elinde kamçısıyla, gece yarısı aşağıdaki işkencehanelerde kişileri sorguluyordu. Bennett işgal sonrasında da bir Mevlevi ve Sufi olarak Osmanlı ve Müslüman coğrafyası ile

bağlarını hiçbir zaman koparmamıştır. İngiltere'de açılan ilk Mevlevi/Sufi tekkesini kuracak ve oranın ilk şeyhi olacaktır. Buradan, Türk Milletine ve Müslümanlara, Mevlevilik kisvesi altında zarar vermeyi hedefleyecek ve pek çok kişi onun ikiyüzlülüğünü fark edemeden İslam'ın yerine Rumilik gibi İslam'a muhalif bir anlayışı benimseyecektir. İngiliz derin devletinin İslam alemini içten çöküse uğratma politikası, özellikle bu tarihlerden sonra Rumilik adı altında daha da yoğunlaşacaktır.

İngilizlerin İstanbul'daki istihbarat kaynaklarının özellikle Mevlevi tekkeleri olduğunu da burada belirtelim. Osmanlı'daki dönemin İngiliz hayranları, bir kısım "Rumi" vatan hainleri, söz konusu Mevlevihaneleri mesken edinmiş ve İngilizlere "sadık birer işbirlikçi" olabileceklerinin mesajını vermişlerdir.

**(Sağda) Gatala Mevlevihanesi Müzesi'nden bir görünüm.
(Altta) Gatala Mevlevihane-
si'nin temsili resmi**

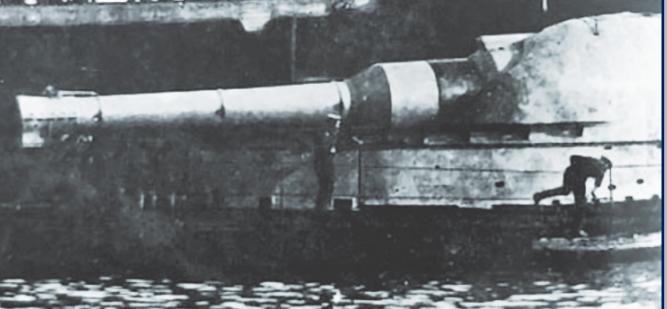

(Üstte) Galata Köprüsü üzerinde İngiliz deniz piyadeleri
(Altta) Galata Köprüsü üzerinde İşgal kuvvetleri

İstanbul'u elinde tutmak isteyen işgal kuvvetleri halka yönelik de baskı uyguluyordu. Boğazda demirli işgal donanmasına ek olarak Galata Köprüsü'nün önüne de İngiliz denizaltısı yerleştirilmişti. Filoya ait silahlar şehre dönük ateşe hazır vaziyette bekliyordu. İşgal orduları tanklar ve zırhlı birliklerle İstanbul'da gövde gösterileri yapıyordu. Taksim Meydanı'nda hemen her noktaya tanklar yerleştirilmişti. Şehir içinde Osmanlı askerleri rütbesi ne olursa olsun işgal askerlerini selamlamak zorundaydı. İşgalcilerden karşılık vermesi ise beklenmiyordu. Halkın milli şuurunu engellemek için Padişah'a işgali tasvip eden ferman yayınlanmıştı, Şeyhülislam'dan ve bazı din alimlerinden de fetva alınmıştı. Ayrıca İngiltere'den getirilen kasa kasa içkiler İstanbul meyhanelerini ve kahvehanelerini doldurmuştu. Bu sayede halkın pasifize ve dejenerel edilmeye çalışılıyordu.²⁸⁵

İstanbul'un her yerinde İngiliz casusları mevcuttu. Kod adı RV5 olan bir ajan 1921'de İstanbul'da açtığı terzi dükkanıyla İttihatçı çevrelerin ve Atatürk'e yakın isimlerin terzisi olmayı başardı. Türk Dışişleri'ne girip çıkabiliyordu. Elde ettiği bilgileri İngilizlere aktarıyordu. Kod adı JQ6 olan diğer bir ajan ise İstanbul'da bir kahvehane işletiyordu. Bu kahvehane, Mustafa Kemal'e yakın isimlerin uğrak yeriydi. Mustafa Kemal taraftarlarının tüm toplantıları burada gerçekleşiyordu. Konuşulan gizli planlar, kahveci ajan tarafından doğruca İngilizlere aktarılıyordu. İstanbul halkı dört bir yandan İngiliz derin devletinin kuşatması altında yaşamını sürdürüyordu.²⁸⁶

**Galata Köprüsü önünde,
sözde halka baskı yapmak
amacıyla tutulan İngiliz
denizaltısı**

Mevlevilik Konusunda Önemli Açıklama

Mevlana, 13. yüzyılda yaşamış bir mutasavviftir. Mesnevi onun eseridir ve bu eserde, iman ve İslam ile ilgili güzel ifadeler bulunmakla beraber, Allah'a ve Kur'an'a muhalif ve İslam itikatlarıyla ciddi şekilde çelişen ifadeler de bulunmaktadır. Bu özellikleriyle Mesnevi ve Mesnevi çerçevesinde geliştirilmiş olan Melevilik kültürü, İslam dinine muhalif izah ve uygulamalar barındırdığından, günümüzde İslam ile sinsice mücadele etmek isteyen bazı kesimlerin desteklediği bir kültür haline getirilmiştir. Bu kültür, daima Allah'ı inkar edenler, İslam karşıtları, cinsi sapıklar ve Darwinistler tarafından üstün tutulmuştur. Özellikle İslam camiasının içinde, homoseksüellik gibi Kur'an'da haram kılınan uygulamaları, Darwinizm gibi Allah'ı inkar eden zihniyeti yaygınlaştırılmaya çalışan kesimler, yöntem olarak Melevilik ve Rumilik kültürünü kullanmışlardır. İngiliz derin devleti de, tarih boyunca bu tehlikeli kültürü sürekli olarak Müslümanlara karşı kullanmaktadır.

Fakat bu izahları değerlendirirken, yapılan eleştirilerin doğrudan Mesnevi'nin yazarı Mevlana'ya yöneltildiğini belirtmek gerekmektedir. Mesnevi'nin 13. yüzyıldan bu yana değiştirilmiş olabileceğini dikkate almak gerekmektedir. Söz konusu izahların, İslam toplumlarını yaralamak adına sonradan Mesnevi'ye eklenmiş olması muhtemeldir. Dolayısıyla burada eleştiri noktamız Mevlana Celalettin Rumi'nin kendisi değil, Mesnevi kitabının içeriği ve ona dayanarak geliştirilmiş garip Rumilik kültürüdür.

Rumilik felsefesi, sonraki bölümlerde detaylı olarak anlatılacaktır.

İşgal Sırasında Basın Sansürü

Tarihçi ve yazar Atilla Oral, İstanbul'un işgal edildiği günlerle ilgili olarak şu bilgileri verir:

İstanbul Boğazı'nda demirli düşman savaş gemilerinin çok önemli faaliyetleri vardı. Düşman savaş filosu İstanbul'da 5 yıl boyunca süs olsun diye beklemeye. Planlı ve programlı bir sindirme savaşı yürüttü.²⁸⁷

Sindirme savaşı, halk üzerinde psikolojik çöküntü oluşturabilme amacıyla taşıyordu. Halk üzerinden yapılan propagandaya ağırlık verilmişti; çünkü İngiliz derin devleti, Milli Mücadele'ye yönelik halk desteğinin ortadan kaldırmasını istiyordu.

Kitabın 1. bölümünde detaylı bahsettiğimiz gibi, İngiliz derin devleti, kuruluşundan itibaren halkın "milli ve milliyetçi" değerlerini çöküse uğratmak istemiştir. Bunun temel sebebi, bu değerlerden uzaklaşan toplumların fazla ayakta kalamamalarıdır. İngiliz derin devleti, İstanbul'un işgali sırasında da halkın desteğini alamayan bir hareketin "milli" olmaktan çıkacağı düşünçüyle psikolojik anti propagandaya ağırlık vermiştir.

İngiliz derin devleti için bunu saglamanın en önemli yollarından biri, basına yönelik sansürdür. Bu nedenle, işgal sırasında Türk basınına ciddi şekilde sansür uygulanmıştır. Gazeteler, yayınlanmadan önce mutlaka İngiliz güçlerinin denetimindeki sansür memurlarının kontrolünden geçirilmiştir. İngiliz derin devleti tarafından uygun görülmeyen yazı ve fotoğrafların; gazete, dergi ve diğer yayın organlarında yayınlanmasına izin verilmemiştir. Bu dönemde yayınlanan pek çok gazetede, birçok sütun boş olarak basılmıştır. Bunun nedeni, İngiliz derin devletinin uygun görmediği içeriklerin baskı aşamasında zorla gazeteden çıkarılmasıdır. Üzerinde İngiliz sansür otoritesinden geçtiği dair "Censored By Allied Authorities The Censor" (Müttefik Yetkililer Tarafından Sansürlenmiştir) ibaresi bulunmayan fotoğrafların yaylanması çok büyük suçtur.

İngiliz derin devletinin uyguladığı insanlık suçunun tüm görsel kanıtları, o dönemde tamamen ortadan kaldırılmıştır. İşgale dair fotoğraf bulabilmek oldukça zor olmuştur. Çekilen savaş fotoğraflarının tümü İngiliz derin

devleti tarafından sistematik bir biçimde toplanmıştır. Bu fotoğraflar yıllar sonra ancak İngiliz arşivlerinden elde edilebilmiştir. İngiliz arşivlerinden ele geçirilen bu fotoğraflar, yıllar sonra Türk halkını oldukça şaşırtmıştır. Atilla Oral, söz konusu fotoğraflara nasıl ulaştığını şu sözlerle açıklamıştır:

İngiltere arşivlerinde Türk Kurtuluş Savaşı ve işgal yıllarına ait çok sayıda önemli, görsel belgeler var. İngiliz devletinin, üzerinden belli bir süre geçtikten sonra arşivlerini araştırmacılara açtığı söylenir ama bu sadece yazılı bazı belgeler için geçerlidir. Fotoğraf gibi görsellere, ses kayıtlarına gelince bu iş değişir. Bu kitabı hazırlamak için 20 yıldır belge ve fotoğraf topladım. Hemen

tüm görselleri İngiliz kaynaklarından, mezatlardan elde ettim. İşgalcilerin yıllarca sakladıkları görselleri, üçüncü kuşak torunları elden çıkarmıyor, tarihin bilinmeyen pek çok yönü şimdi ortaya çıkıyor.²⁸⁸

İngiliz derin devletinin yaptığı zalimlikler, işgalin işkencelerle ve haksızlıklarla dolu gerçek yüzü, sansür nedeniyle hiçbir zaman Türk halkına ulaşamadı. Bu vahşeti anlamak ve o dönemde olanlara şahit olmak için 21. yüzyılın başlarına kadar beklemek gerekecekti. Bütün bu engellemelere rağmen gerçekleşmiş olan Millî Mücadele, İngiliz derin devletini en fazla şaşırtan olaylar arasındadır. Casuslar ve sansürler, Türk milletinin ferasetini engelle-yememiş ve İngiliz derin devletinin bu tuzakları sonuç vermemiştir.

16 Mart 1920'de işgalci İngilizler, Şehzadebaşı'ndaki Mızıka Karako-lu'nu basıp dört askerimizi şehit etmiş ve çok sayıda askerimizi de yaralamışlardı.

16 Mart: Kara gün

İşgal İstanbul'unda İngiliz Derin Devletinin Destekçileri

Kitabın önceki sayfalarında İngiliz derin devletinin İstanbul'u işgal planını nasıl uyguladığını detaylandırmıştık. Türk aleyhtarı propaganda ile nasıl uluslararası kamuoyunu yanlarına çektiğini, diğer ülkelerle askeri işbirliği yaptıklarını, devletleri nasıl yönlendirdiklerini, anlaşmaları işgale uygun bir hale nasıl getirdiklerini, kendilerine karşı potansiyel muhalefeti nasıl engellediklerini ve en son olarak 16 Mart 1920'de işgali nasıl başlattıklarını anlattık. İngiliz derin devleti, işgalin devam edebilmesi için askeri, ekonomik ya da siyasal güç haricinde yerel destekçilere de ihtiyaç duyuyordu. Bu bölümde, bilerek ya da bilmeyerek işgalin parçası olan dönemin şahsiyetlerini ve kurumları anlatacağız.

İşgal döneminde yayınlanan Yeni İstanbul Gazetesi başyazarı Said Molla, 9 Kasım 1918 tarihinde "İngiltere ve Biz" başlıklı yazısında, bir kısım Osmanlı yöneticilerinin İngilizlere yaklaşımını şöyle anlatmıştı:

..."Anadolu köselerine kadar memleketimizin bütün muhitinde İngilizler hakkında büyük bir hümet ve muhabbet inkişaf eylemiş (meydana gelmiş) olduğundan, Türkiye'de ufak bir İngiliz müzaheretinin (yardımının) büyük ve vasi mikyasda (büyük ölçüde) başarıya ulaşacağı pek aşikardır", "Osmanlılar eski Türkler, ancak İngiliz kavm-i necibinin (soylu kavminin) samimi müzaheretiyle (yardımıyla) te'min-i hayat (hayatını temin) ve refah edebilir."²⁸⁹

İngiliz derin devleti, işgalin hemen sonrasında İstanbul'da, Müslüman düşmanı olan ve Anadolu hareketine karşı hareket eden büyük bir casus ağı kurdu. Bunların bir kısmı maaşa bağlanmışken bir kısmı gönüllü olarak çalışıyordu. İngilizlerin gücü, bazlarını adeta hipnoz etmişti.

İşgal subayları, bazı tekke ve dergahları istihbarat amacıyla kullanıyordu. Bu tekkelerin en başında da Galata'daki Mevlevi tekkeleri vardı. O tekkelerin müdavimlerinden bir tanesi de, önceki bölümlerde kimliği hakkında bilgi verdigimiz, İngiliz İşgal Komutanlığı İstihbarat Şube Başkanı John Bennett'ti. Bennett anılarında şöyle söylüyor:

Dervişlerin nelerle meşgul oldukları öğrenmek üzere talimat almıştım. Bir derviş kılık değiştirmiş, gizli bir ajan ya da siyasi, dini bir cemaatin fanatik bir misyoneri olabilirdi. Bunların başında da Mevleviler geliyordu.²⁹⁰

İngiliz derin devleti, kendisine istihbarat sağlayacak elemanlarını tek tek seçmekte, yetiştirmekte ve kendisine tabi kılmaktaydı. Birkaç övgü, biraz para, biraz da gelecek vaadi bir kısmı İstanbululları yoldan çıkarmıştı. Basit çırkarlar, bazıları için vatanın kurtuluşundan onde gelmişti. İşgalci askerlerin anılarında tarif ettikleri gibi, İstanbulular arasından fesini atıp İngiliz dostu olduğunu iddia ederek derin devletin kapısını aşındıranlar vardı. Ancak her zaman olduğu gibi zalimin ve casusun hesapları geldiği yere geri dönecek ve sadece Allah'ın planı galip gelecekti.

Onlara bir süre tanıyorum. Hiç şüphesiz Benim düzenim sapasağlamdır.
(Araf Suresi, 183)

İngiliz Muhipler Cemiyeti – Osmanlı Yönetimindeki İngiliz Dostları

İngiliz Muhipler Cemiyeti (İngiliz Dostları Derneği), Damat Ferid Paşa ve Said Molla gibi üyeleri bünyesinde barındıran, hararetli bir şekilde İngiliz mandasını savunan ve Milli Mücadele'ye karşı hareket eden bir dernektir. 20 Mayıs 1919'da kurulmuştur. Derneğin ana politikası İngilizlerden para yardımı alarak Anadolu'da karışıklıklar çıkarmak ve Milli Mücadeleyi engelleyebilmektir. O dönemde Kurtuluş Savaşı'na karşı yapılan tüm yerel ayaklanmala-

(Sağda) İngiliz askerleri
Galata Kulesi'nde
(Altta) İngiliz mandasını
savunan Damat Ferid Paşa

rın arkasında derneğin izi vardır. Derneğin bir diğer hedefi ise, çeşitli yayın organları yoluyla İstanbul kamuoyunda, Ankara hükümeti aleyhinde ve İngiliz derin devleti lehinde imaj oluşturmaktır.

Dernek kurucu üyelerinden Said Molla, *İstanbul'da Yeni İstanbul gazetes* ile propagandalar yapmıştır. İngiliz Büyükelçiliği'nden aylık 300 lira maaş aldığı daha sonra belgelerle ortaya çıkmıştır.²⁹¹ Derneğin kuruluş beyannamesi, sözde "ilkel Türk soyunun Avrupa'dan getirilecek damızlık erkekler yoluyla ıslah edilmesi" gibi ilginç düşünceleri olan Dr. Abdullah Cevdet tarafından kaleme alınmıştır (Necip Türk Milletini tenzih ederiz). Dernek, kuruluşundan sonraki 3 ay içinde 53 bin üyeye ulaşmıştır. 23 Mayıs 1919'da Said Molla, tüm belediye başkanlarına tek kurtuluş yolunun İngiliz manda ve himaye fikrinin kabulü olduğunu telgrafla telkin etmiştir.²⁹²

Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk'ta, derneği ve üyelerinin amacını şu şekilde anlatmıştır:

İstanbul'da, mühim addolunacak teşebbüslерden biri İngiliz Muhipleri Cemiyeti idi. Bu isimden, İngilizlere muhip olanların teşkil ettiği bir cemiyet anlaşılmamasın! Bence, bu cemiyeti teşkil edenler, kendi şahıslarını ve menfaati şahsiyetlerini sevenler ve şahıslar ile menfaatlerinin masuniyeti (korunması) çaresini Lloyd George hükümeti marifetyle İngiliz himayesini teminde arayanlardır. Bu bedbahtların (mutsuz insanların), İngiltere Devletinin, kül halinde, bir Osmanlı Devleti muhafaza ve himaye etmek emelinde olup olamayacağını, bir defa mülâhaza edip etmedikleri cayı teemmüldür (etrafıca düşünmeye değerdir)...

Cemiyette İngiliz milletine mensup bazı sergüzeşcüler (maceracılar) da vardı. Meselâ: Rahip Frew gibi. Ve muamelât ve icraattan anlaşılığına göre, cemiyetin reisi Rahip Frew idi.

Bu cemiyetin iki cephe ve mahiyeti vardı. Biri alenî cephesi ve medeni teşebbüsatla (girişimle), İngiliz himayesini talep ve temine matuf mahiyeti (yönelik bir içerik) idi. Diğerî hafî ciheti (gizli yönü) idi. Asıl faaliyet bu cihette idi. Memleket dahilinde teşkilât yaparak isyan ve ihtilâl çıkarmak, şuuru millîyi felce uğratmak, ecnebî müdahalesini teshil etmek (kolaylaştırmak) gibi hainane teşebbüsat, cemiyetin bu hafî (gizli) kolu tarafından idare edilmekte idi. Sait Molla'nın cemiyetin alenî teşebbüsatında olduğu gibi hafî cihetinde de ondan daha ziyade rolü olduğu görülecektir. Bu cemiyet hakkında söyledik-

lerim, sırası geldikçe vereceğim izahat ve icabında irade edeceğim vesaike (belgelerle) daha vazih (açık) anlaşılacaktır.²⁹³

Atatürk'ün Nutuk'ta bahsettiği Rahip Frew, İngiliz istihbaratının İstanbul şefi idi. Bütün İngiliz haberleşme şifreleri Frew'in elinde idi. Karakol Cemiyeti'nden Ali Rıza Bey bu şifreleri çalmış ve çözmüştü. Bu sayede Damat Ferid Paşa'nın teşviki ile Diyarbakır'da isyana kalkışacak Bedirhan Aşireti'nin bilgileri ve bu isyanın ne zaman başlayacağı Frew'un dosyasından öğrenilmiş, doğrudan doğruya Mustafa Kemal Paşa'ya haber verilerek tedbir alması sağlanmıştı.

İstanbul'da İngiliz propagandası yapanlar sadece İngiliz Muhipler Cemiyeti üyeleri değildi. Refi Cevat Ulunay'ın çıkardığı Alemdar gazetesi Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı gün "Kimi İstiyoruz" başlıklı başyazısında, "*Her gün bir uzungumuz (organımız) koparılacağın tenimizi bir doktora teslim edip kurtulalım. Anglosaksonlar bulundukları yere öyle bir hayat nefh ederler (üflerler) ki, onu istikbale (geleceğe) karşı kuvvetli bir namzet (aday) olacak bir mevkiye (konuma) getirirler.*" demişti.

Yine Damat Ferid'in ardından görevde gelen Sadrazam Tevfik Paşa, 11 Kasım'da görevde gelir gelmez Daily Mail gazetesine şu demeci vermişti: "*Gayemiz, İngiltere ile eski dostluğumuzu canlandırmaktır. İtilaf devletlerinin bizi biraz tecrübeli şahısların emrine vermeleri lazımdır.*"²⁹⁴

İstanbul'un İşgali Sırasında İngiliz İşbirlikçileri Romanlara Konu Olmuştur

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun İstanbul'un işgalini anlatan "Sodom ve Gomore" adlı ünlü romanındaki kahramanı Sami Bey; milli değerlerden uzak, kendi benignini unutmuş, yabancılara yakın olursa değer kazanacağını zanneden bir kozmopolittir. Sami Bey, İngilizlerin her şeye muktedir olduğu kanısındadır. Bu nedenle Anadolu'daki Millî Mücadele'ye karşısıdır. İşgalde Sadrazam Damat Ferid ve gazeci Ali Kemal bu tiplemenin onde gelenleridir.

Görülebildiği gibi işgal sırasında İngilizlere yaranmaya çalışanların sayısı çok olmuştur. Bunlar, yaptıkları casusluk faaliyetleri ve verdikleri gizli bilgilerle güçlük içindeki İstanbul ve Anadolu halkına zorluklar yaşatmışlardır. Millî mücadele, bu zorlu şartlar altında başlamış ve casuslara rağmen başarıya ulaşmış olağanüstü bir mücadeledir.

Bediüzzaman, Kuva-yi Milliye Karşısı Fetvaları Geçersiz Saymıştır

İngiliz derin devleti, İstanbul'un işgalinden hemen sonra, bazı sözde din adamlarını da kendisine destekçi olarak devşirmiştir. 1920'de İngilizlerle işbirliği yapan sözde alimler, İngiliz işgalinin hak olduğunu, Kuva-yi Milliye'nin İslam'a uygun olmadığını belirten bir fetva yayınlamışlardır. Bu fetvaya ilk karşı çıkan Bediüzzaman Said Nursi'dir:

İşgal altındaki bir memlekette İngilizlerin emri ve tazyiki altında bulunan bir idarenin ve meşihatın (şeyhülislamın) fetvası mualleldir (sa-kattır), mesmu (güvenilir) olamaz. Düşman istilasına karşı harekete geçenler asi degillerdir, fetva geri alınmalıdır.²⁹⁵

Bediüzzaman'ın İngiliz derin devletini tasvir eden sözleri şöyledir:

İngiliz (İngiliz derin devleti) siyasetinin hassa-i mümeyyizesi (ayırıcı özelliği), fitnekârlık (fitnecilik), ihtilâftan istifade (ayrılıklardan menfaat sağlamak), menfaat yolunda her alçaklı irtikâp (organize) etmek, yalancılık, tahripkârlık (tahrip edicilik), hariçte menfiliktir (olumsuzluktur). Fenalık ve ahlâk-ı seyyie (kötü ahlak) siyasetine vasita olduğu için, her yerde ahlâk-ı seyyiei (kötü ahlakı) himaye ederek teşcî eder (cesaretlendirir).²⁹⁶

Bediüzzaman, İstanbul'un işgali ve kara propagandaları ile fikri olarak mücadele eden dönemin en önemli din alimidir. Üstadın, Arapça ve Türkçe olarak gizlice basılıp el altından dağıtılan Hutuvat-ı Sitte isimli eseri, İngilizlere karşı Kuva-yi Milliye şuurunu pekiştiren önemli bir yayındır. Bu eserden sonra İngiliz işgal komutanlığı Bediüzzaman'ın öldürülmesi emrini vermiş ve Üstad, İngilizler tarafından tüm İstanbul'da aranmıştır. Ama Allah'ın koruması ile derin devletin eli Bediüzzaman'a ulaşamamıştır.

Bediüzzaman ve Hutuvat-ı Sitte isimli eseri

Bediüzzaman Hazretleri'nin II. Abdülhamid Tarafından Akıl Hastanesine Gönderilmesi

Üstad Bediüzzaman Said Nursi, İngiliz derin devletinin hain planlarını en başından beri fark eden ve karşı duruşu ile gençlik yıllarından itibaren dikkat çeken cesur bir Allah aşığıdır. İngiliz derin devletinin elemanları, kısa süre içinde bu kararlı mücadele insanının aklını ve yeteneğini fark etmiş ve onu engellemeye çalışmışlardır. Bu engelleme çabalarından biri, Üstad'ın İstanbul'a gelişinin ardından, II. Abdülhamid'i ziyareti sırasında gerçekleşmiştir.

Bediüzzaman, Van'da Fen bilimleriyle İslami ilimlerin birlikte okutulacağı, Medresetü'z-Zehra ismini verdiği üniversitenin yapımı konusundaki fikirlerini hükümete iletmek için 1907 yılında İstanbul'a gelir. Kısa bir süre sonra bu talebini Padişah II. Abdülhamid'e iletmek istemiş ve bu nedenle Saray'ı ziyaret etmiştir. Saray'da, yöresel kıyafetleri ve başındaki sarığı bahane edilerek tutuklanmış ve Üsküdar Toptaşı Akıl Hastanesi'ne sevk edilmiştir.¹ Sultan Abdülhamid'in emri ile, gerekçesiz gerçekleşen bu haksız uygulama, Üstad'ın cesareti karşısında İngiliz derin devletinin duyduğu korku ve çekinceyi gözler önüne sermektedir.

Bediüzzaman Said Nursi hastaneye getirildiğinde orada bulunan Gaziantep'in eski ve tanınmış doktorlarından Dr. Hamit Uras şunları anlatmıştır:

İkinci Meşrutiyet senelerindeydi. Biz Mekteb-i Tibbiyede (Tıp Fakültesi'nde) talebe idik. Bediüzzaman da İstanbul'da bulunmaktaydı... Onun unvanı ve şöhreti her tarafa yayılmıştı. Daha sonra kendisi Adlı Tibba sevkedilince Adlı Tiptaki doktorlar, muayenesini sohbet ederek yapıyorlar. Bediüzzaman orada bulunan bir teşrih (anatomı) kitabını eline alarak dört-beş sayfasını okuyor ve kendisinin o sahifelerden imtihan edilmesini istiyor. Biraz sonra da, mezkûr sahifeleri aynen ezberden okuyor. Durumu hayretler içinde tâkip eden Rum doktor heyecan ve şaşkınlıkla, "Bediüzzaman'da cinnet değil, dehâ vardır" diye raporunu veriyor.²

Bediüzzaman hakkında doktorlar tarafından akıl hastası olmadığına dair bir rapor hazırlanmış ve hastaneden çıkartılarak tekrar zaptiye nezaretine (polis müdürlüğüne) gönderilmiştir.³ Bundan sonra Abdülhamid, Bediüzzaman'dan, bir miktar para karşılığında memlekine gitmesini istemiş; Bediüzzaman bunu şiddetle reddetmiştir.

Kaynak:

1. Said Nursî, *Wikipedia*, https://tr.wikipedia.org/wiki/Said_Nurs%C3%AE
2. Necmeddin Şahiner, *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi*, Nesil Yayınları
3. Vahide, Şükran, *Bediüzzaman Said Nursi / Entelektüel Biyografisi*; TDV İslam Ansiklopedisi, cilt: 35, s. 565

İngiliz Derin Devleti, Milli Mücadele'yi Engelleyememiştir

İngiliz derin devletine yaranma amacıyla güden daha önce bahsettiğimiz kişilerden gelen istihbaratlarla, Milli Mücadele'nin yanında yer alan, Anadolu'ya silah getiren, insan ve yardım malzemesi sağlayan vatanseverler deşifre ediliyordu. Yakalanan kahramanlar mahkeme edilmeden sorgusuz sualsız İngiliz idam mangalarının önünde kurşuna dizilerek şehit ediliyorlardı. İdam öncesinde, Yüzbaşı Bennett'in Kroecker Oteli'ndeki işkencehanelerine getiriliyor ve bodrum katında istihbarat amacıyla ağır şekilde şiddet görüyordu.

Elbette yukarıda anlatılan karakterler, Türk halkı içinde sadece küçük bir zümre idi. İstanbul halkı ölümü göze alarak eline geçen silah ve cephaneyi saman arabaları, yem torbaları ve sebze küfeleri içinde Karadeniz Boğazı'nın dışına kadar taşıyıp İnebolu'ya gidecek mavnalara yüklüyordu. Vatanseverler

kurşuna dizilmeyi göze alarak Selimiye ve Maçka gibi silah depolarını boşaltıyordu. Düşman kuvvetleri, Türk limanlarındaki bütün gemi ve motorlara el koymuşlardı. Onun için karada kağnalar, denizde mavnalar tek nakil vasıtaları idi.

İstanbul halkı işgal yıllarında aç ve çıplak kaldı. İstanbul'u besleyen, giydiren şehirler artık bu görevi yapamıyordu. Bütün bu yokluklara rağmen fedakar Türk Milleti, elinde avucunda ne varsa Milli Mücadele'yi desteklemek için Anadolu'ya gönderdi. Kadınlar yatak ve yastıklarındaki yünleri Anadolu'daki askerlere giyecek ve çorap yapmak için kullandılar.

İşgalin Organizatörleri ve Derin Devlet Bağlantıları

Dönemin İngiliz Başbakanı Churchill, "Dünyada çok kapsamlı bir olayın yaşandığını ve çok ince hesaplarla yapıldığını, bizlerin de bu senaryoda sadece sadık bir uşak olarak hizmet edeceğimizi göremeyen kör ve ahmaktır" demiştir.²⁹⁷

PKK terör örgütünün lideri Öcalan da, başlattığı terör faaliyetlerine asıl olarak İngiliz derin devletinin yön verdiği ve bu tip temel politikaları bu derin güçlerin planladığını açıkça ifade etmektedir:

*İngiltere, bizim konumuza en akıllı yaklaşan ülkedir. MED TV'ye yayın hakkı verdi. Politikaları Ingiltere oluşturur. ABD'ye uygulattırır. Ingiltere bence ana politikayı oluşturmaktadır. Avrupa'daki işbirlikçilerine ama özellikle ABD'ye bunu uygulattırmaktadır. Ortada bu konularla ilgili belge yok, olması da mümkün değildir zaten. Ancak gelişmelerde dikkat edilmesi gereken konu Avrupa'nın Ingiltere'de düğümlenmesidir. Konulara çok derin yaklaşılıyor.*²⁹⁸

Öcalan, 11 Nisan 2008 tarihinde İmralı'daki bir konuşmasında ise İngiliz derin devletine şu şekilde dikkat çekmiştir:

(İngilizler) Ta 16. yüzyıldan bu yana dünyada neler olacağını Londra'da planlayıp dünyaya servis yapıyorlar.

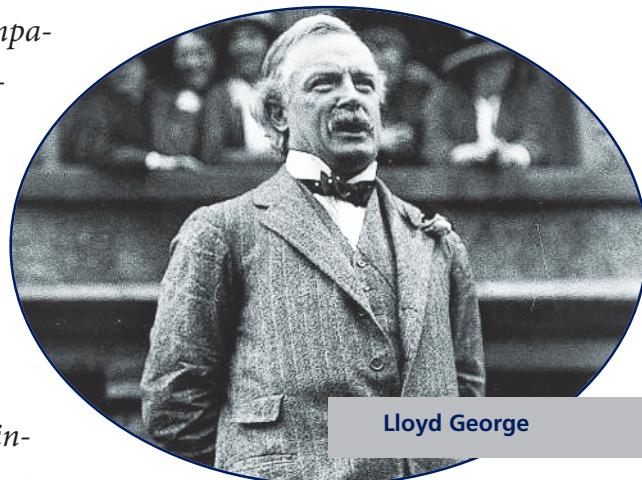
İngilizler toplumda her türlü yönlendirmeyi de yapıyorlar, Marks da Londra'da yaşıyordu, onu orada tuttular. Marks fikirlerini orada oluşturdu, oradan dünyaya yaydı... Marks, Kraliçe Elizabeth'in eli altındaydı. Marks da Lenin de, Mao da hepsi İngiliz oyunlarına geldiler.

İngiliz derin devletinin, planlarını uygulayan ve yöneten kadrolara ihtiyacı vardır. Bu bölümde İstanbul'un işgali temelinde "Osmanlı Parçalama Planı"nı yöneten ve uygulayanları kendi ağızlarından tanıyacağız.

Lloyd George

Osmanlı'nın parçalanışı planının uygulanması yıllarında, İngiliz Hükümeti'nin başı Başbakan Lloyd George'du. Başbakan, Türk toprakları ve Türklerin geleceği için uyguladığı planı şöyle tanımlıyordu:

*Yunanlar, Doğu Akdeniz'de geleceğin milleti-dirler. Büyük Yunanistan, İngiliz İmparatorluğu için paha biçilmez bir kazanç olacaktır. Doğu Akdeniz'in en önemli adaları onlarındır. Bunlar, Süveyş Kanalı Yolu ile bizim Hindistan, Avustralya ve Uzakdoğu'ya giden ulaşım yollarımız üzerinde bulunan tabii deniz üsleri- dir. Eğer onlara milli yayılışları devrin-de sağlam bir dostluk gösterirsek, İmparatorluğunuzun birliğini sağlayan büyük yolun başlı-ca koruyucularından biri olurlar.*²⁹⁹

Lloyd George

George'un bu sözlerinin anlamı şuydu: Anadolu topraklarını da içine katarak kurulacak sözde "Büyük Yunanistan", İngiliz İmparatorluğu'nun sınırlarını koruyacak bir bekçi görevini üstlenecekti. Lloyd George bu amaç doğrultusunda da Yunanları Doğu Trakya ve İzmir'e çıkartarak, onların sözde "milli yayılışlarını" sağlamaya çalıştı. İngiltere bu sayede Türkleri kendi ülkelerinde yenmek için İngiliz askerini tehdidine atmış olacak ve "Büyük Yunanistan" ideali peşinde olan Venizelos'u alet olarak kullanacaktı. Lloyd George; Yunan işgali ile Türkiye'nin gücünü yok edip, Türk topraklarını müttefikler arasında paylaşmayı kolaylaştırmak niyetindeydi. George, bu planı gerçekten de uygulamaya koymuş, Yunan yenilgisinin ardından sürekli övgü yağdırdığı bu müttefiki tam anlamıyla yarı yolda bırakmıştır.

İngiliz Başbakanı daha önce de birçok defa "*Türkleri Orta Asya'ya sürmek Avrupa için bir mecburiyyettir*" gibi ırkçı sözlerle Türklerle bakış açısını anlatıyordu. Keza, İstanbul'un işgalini kabinesinde ve İngiliz Parlamentosu'nda onaylatmak için kullandığı "*Türkler ancak direnemeyecekleri bir güç kullanılarak akıl yoluna götürülebilirler,*" ifadeleri işgalin fitilini ateşlemiştir.³⁰⁰

Lloyd George'un Atatürk'le ilgili 19 Ekim 1922 tarihinde Avam Kamarası'nda sarf ettiği meşhur söz, İngiliz derin devletinin planının kimler tarafından ve nasıl bozulduğunu açıkça ortaya koymaktadır:

İnsanlık tarihinde dâhiler pekender görülür. Fakat ne acıdır ki, Tanrı, bir dâhiyi Türkiye'de dünyaya getirdi ve biz onunla çarpmak zorunda kaldık. Mustafa Kemal gibi bir dâhiyi yenmemiz imkânsızdı.³⁰¹

Lloyd George, Türkiye'yi parçalama planlarının başarısızlığa uğramasının hemen ardından istifa etmek zorunda kaldı. 1930'lara gelindiğinde siyaset alanından uzaklaşmış ve güven duyulmayan bir siyasetçi olarak etkisiz hale gelmiştir.

Lord Curzon

Lloyd George hükümetlerinin Dışişleri Bakanı Lord Curzon, "Hindistan sınırı Fırat'ta olmalıdır" tezini sahibidir. İngiliz derin devletinin politikası gereği, Hindistan'ın tam kontrolü için, Osmanlı sınırları içindeki Arap ve Kürt bölgelerinin, İngiliz mandası altına alınması gerektiğini savunmuştur.

Nereden para bulacaksınız, ancak biz verebiliriz. Memnun olmazsa kimden alacaksınız? Harap bir memleketi nasıl kurtaracaksınız? İhtiyaç sebebiyle yarın para istemek için karşımıza gelip diz çöktüğünüz zaman, bugün redettiklerinizi cebimizden birer birer çıkartıp size göstereceğiz!³⁰²

Bu sözler Lozan Görüşmelerinde Lord Curzon tarafından İsmet İnönü'ye söylemişdir. Gerçekten de bugün dahi görüşme masalarında Lozan'da geri aldığımız tüm hukular çeşitli vesilelerle karşımıza çıkarılmaktadır. Bugün, AB'nin vize serbestisi için terörle mücadele kanunu değiştirmemizi istemesi dahi Curzon'un tehdidinin hayatı geçmiş örneğidir.

Curzon'un, necip milletimize yönelik bakışı 4 Şubat 1920'deki notlarında şöyle geçmektedir:

Lord Curzon

Türkler Avrupa'dan atılmalıdır. Amerikan Senator Lodge'nin dediği gibi İstanbul Türklerden tamamen alınmalı, bir veba tohumu olan savaşların yaraticısı, komşuları için bir küfür olan Türkler, Avrupa'dan silinmelidir. Türkler Asya'nın Kızilderilileridir, akibetleri de onlar gibi olacaktır.³⁰³ (Türk Milletini tenzih ederiz)

Somerset Arthur Gough-Calthorpe

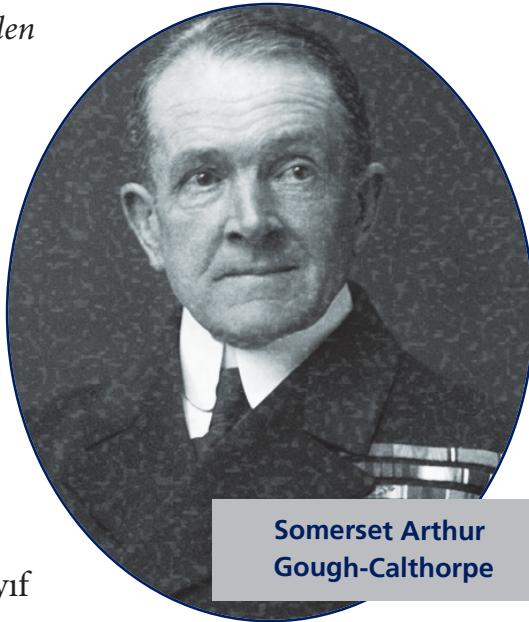
İstanbul'daki İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Calthorpe'un, Londra'ya gönderdiği birçok telgrafta, Osmanlı Devleti'ni zayıf düşürmenin bir yolunun da Kürtler ile Türkleri birbirine düşürmekten geçtiği ifade edilmiştir.

Mondros Mütarekesi görüşmeleri sırasında Amiral Calthorpe "Türkleri incitip üzmemek için elden gelen her şeyin yapılarak, Yunan gemilerinin İzmir gibi İstanbul'a da gönderilmeyeceği kanaatinde bulunduğu; fakat 'İstanbul işgal edilmeyecektir' suretinde bir madde konulamayacağını" söylemiştir.³⁰⁴ Bu sözlerden sadece 13 gün sonra Yunan ve İngiliz gemileri boğaza demir atmışlardır.

İzmir'in Yunanlar tarafından işgal edileceğini bildirmek görevi de yine Calthorpe'a düşmüştür. Amiral 14 Mayıs 1919 günü sabah saat 9:00'da 17. Kolordu Kumandanı Ali Nâdir Paşa'ya bir nota vererek "İzmir istihkâmları ile müdâfaa tedbirlerini hâiz (sahip olan) arazinin, Mütârekenâme'nin 7. maddesine uygun olarak İtilâf Devletleri kuvvetlerince işgal edileceğini" bildirmiştir. Aynı gün ikinci nota ile de, 15 Mayıs 1919 günü Yunanların İzmir'i müttefikler adına işgal edeceği ve limandaki donanmanın işgal sırasında düzen temininde en üst yetkili olacağını söylemiştir.

John Michael de Robeck

Amiral Robeck, Kürt-Ermeni anlaşmasının taraflara ve İngiltere'ye önemli siyasi kazançlar sağlayacağına inanıyordu. 11 Aralık 1919'da Lord Curzon'a gönderdiği telgrafta anlaşmanın İngiltere'nin bölgedeki çıkarlarını korudu-

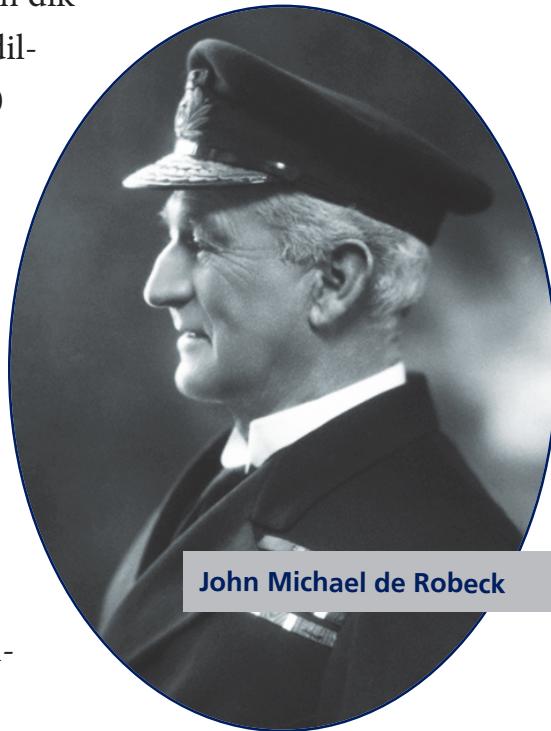

Somerset Arthur
Gough-Calthorpe

günü yineleyerek, Kürt ve Ermeni isteklerinin dik-katlı bir şekilde desteklenmesi ve himaye edilmesi gerektiğini ifade etti. Lord Curzon ise 20 Aralık tarihli cevabında Komiserliğe tarafların cesaretlendirilmesi ve teşvik edilmesi emrini verdi.³⁰⁵

Kürt ve Ermeni kardeşlerimize isteklerinin verilmesi kuşkusuz normaldir. Burada dikkat çeken nokta, İngiliz derin devleti elemanlarının bunu sadece kendi menfaatleri için istemeleridir. Menfaat bittiğinde ise İngiliz derin devleti, tipki Lozan sonrasında olduğu gibi, Kürt köylerini bom-balamaktan çekinmeyecektir.

Aynı zamanda İstanbul'un işgalinin mimarlarının dan olan De Robeck "Müttefikler barışı zorla kabul ettireceklerse, İstanbul'da Türklerle üstün gelip onların direnişlerini zayıflatmak zorundadırlar" ifadesi ile işgali haklı göstermeye çalışmıştır.³⁰⁶

John Michael de Robeck

George Francis Milne

Savaş ve işgal öncesi Karadeniz orduları komutanlığı yapan ve İstanbul'un işgalinin komutasına atanın George Milne, Kafkas halkları ve Türkler için şu sözleri sarf etmiştir:

Bölge ve tüm yerleşik halkın hepsi aynı şekilde tiksindiricidir. Gürcüler, Bolşeviklerin kılık değiştirmiş halidir. Ermeniler, her zamanki Ermenilerdir - degersiz bir ırk. En iyisi gibi olan Azeri Türkleri de gerçekte barbarırlar. İngiliz ordusunun çekilmesinden sonra halklar bir-

George Francis Milne

birlerine düşecektir ama tüm ülke birbirinin boğazını kesse bile dünyanın büyük bir kaybı olmaz. Bu halklar için bir İngiliz askerinin bile hayatını kaybetmesine değmez.³⁰⁷ (Burada adı geçen tüm milletleri sarf edilen sözlerden tenzih ederiz)

George Milne, Atatürk'ün Anadolu'da başlattığı hareketten çok tedirgin olmuştu. Osmanlı Savaş Bakanlığı'ndan 6 Haziran 1919'da şu istekte bulundu:

General Kemal Paşa ile kurmaylarının vilâyetlerde bulunuşlarının istenir bir şey olmadığını ekselansınıza bildirmekle onur duyarım. Seçkin bir generalle kurmaylar kurulunun ülke içinde dolaşmaları, kamuoyunu tedirgin etmektedir. Ben askerlik bakımından bunların çalışmalarını gereksiz görmekteyim. General Kemal Paşa ile yanındakilerin hemen İstanbul'a dönmemeleri için emir vermenizi dilerim.³⁰⁸

Milne'in Türk halkını ve İstanbul yönetimini küçük gören, çoğunlukla üst perdeden olan konuşma üslubundan ve Savunma Bakanlığı'nın çaresiz cevaplarından Atatürk de çok rahatsız olmuştur. Nutuk'ta düşünceleri şöyledir:

...Bu hâl, ne teşkilât-ı milliyeye karşı izzetinefis meseleleri çikaran Harbiye Nazırı'nın ve ne de Osmanlı Devleti'nin istiklâlini temin etmek mesuliyetini deruhe etmiş (üzerine almış) olan kabinenin izzetinefis ve haysiyetine dokunmuyor. Bu hâlin kendilerinin haysiyetini ve devletin istiklâlini çoktan rahnedar eylemiş (zarar vermiş) olduğunu fark etmek istemiyorlar. Hiç olmazsa protesto etmiyorlar. Hiç olmazsa bu tasallut (saldırı) ve tecavüz-i istiklâşikenaneye (istiklali bozacak bir tecavüze) vasita olmayız diye feryada cesaret edemiyorlar...³⁰⁹

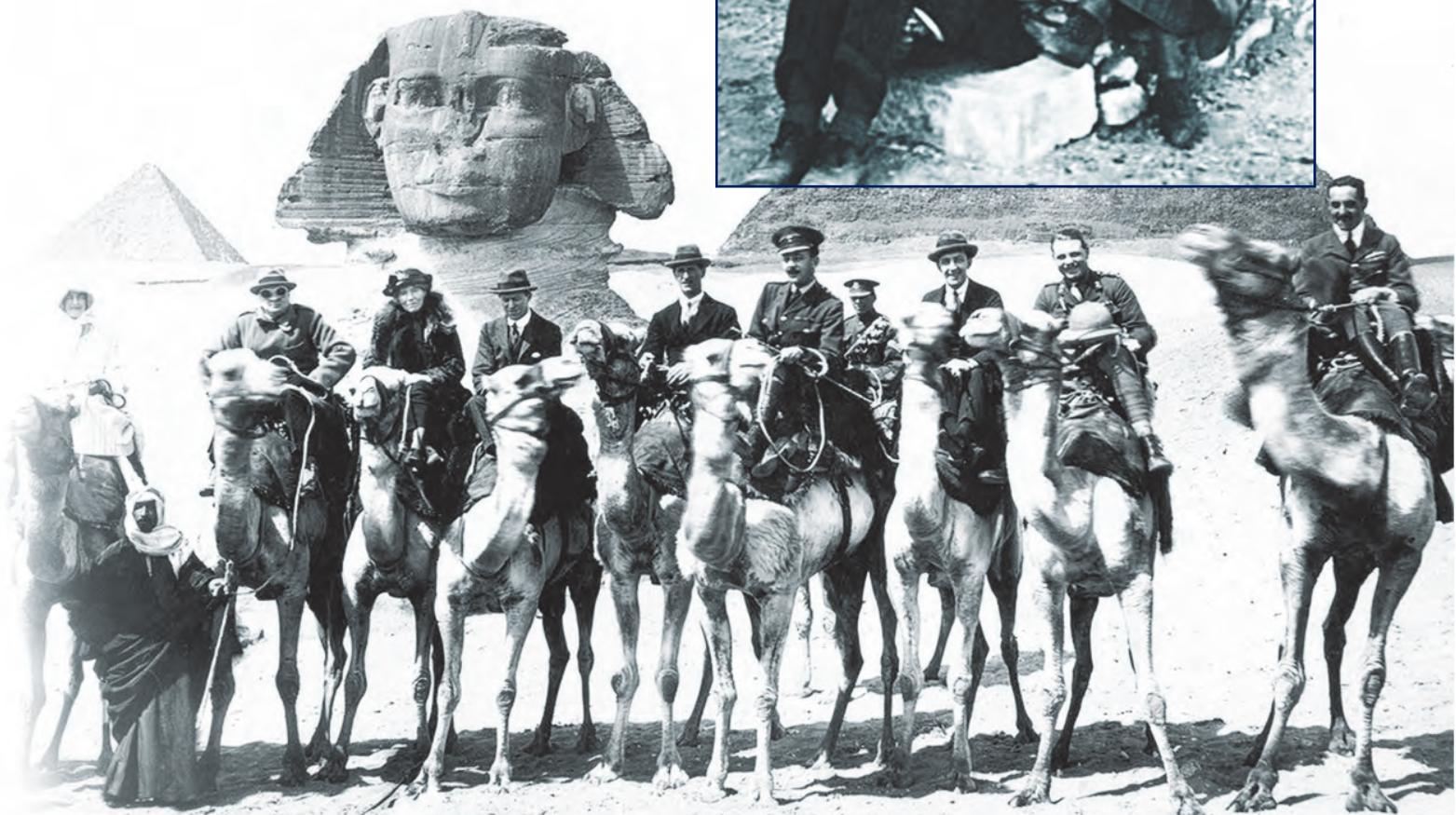
Burada yer verdigimiz ifadeler, bu şahısların Türklerin aleyhine sözlerinin sadece küçük bir kısmıdır. Gerçekte kalpleri Türk Milleti'ne karşı kin ile doludur ve İstiklal Mücadelesi'nin başlama tarihine kadar ve sonrasında bu kini ortaya çıkaracak galiz uygulamalarda bulunmuşlardır. Kendilerince aşağı bir ırk olarak gördükleri Osmanlı Milletlerini her fırsatta ezmeye ve küçük düşürmeye çalışmışlardır. Gerçekte, bugün de benzer zihniyet devam etmektedir. Dostluğu ve geleceğini derin devletler yanında bulacağını sananlar bu gerçeği unutmamalıdır.

Osmanlı Topraklarındaki Casuslar İstanbul'a Rapor Vermektedir

Osmanlı'nın yıkılması planının temel uygulayıcıları, toprakların dört bir yanına dağılmış olan casuslar olmuştur. Bu casuslar devletler kurmuş, ülkeleri bölmüş, krallar atamış ve sınırları çizmişlerdir. Bu geniş casus ağı, İngilizler tarafından, İstanbul'daki askeri istihbarata bağlı operasyon merkezi tarafından yönetilmiştir. İstanbul'un işgali, bu casusluk ağına da lojistik anlamda destek sağlamıştır. "İşgal subayı" adı altında Anadolu'ya onlarca casus sevk edilmiştir.

(Küçük resim) İngiliz derin devletinin Osmanlı'da isyanları organize etmek için gönderdiği ajanlar: Gertrude Bell ve T. E. Lawrence

(Altta) Bell ve Lawrence, Churchill ile birlikte Kahire Konferansı için Mısır'da.

(Üstte) Sir Charles Harington Harington
(Ortada) İsmet İnönü, İstanbul İşgal Orduları Başkomutanı Sir Charles Harington Harington'un veda partisinde
(En alta) Sir James Marshall-Cornwall

Bağımsızlık hareketinin güçlenmesi ile bu istihbarat ağı Türk askeri planları üzerine yoğunlaşmıştır. 1921'de Sir James Marshall-Cornwall, Genelkurmay Başkanı Sir Charles Harington Harington'a bağlı özel istihbarat subayı olarak atanmıştır. Cornwall, Ankara Hareketi'ni ve Mustafa Kemal Paşa'yı izlemek için küçük ama operasyonel bir ekip kurmuştur. Çok iyi Türkçe konuşan Cornwall, daha sonra 1941'de, İsmet İnönü'yü İngilizlerin yanında II. Dünya Savaşı'na girmeye ikna etmek için bir kez daha Türkiye'ye gönderilmiş fakat bu çabasında başarılı olamamıştır.

İngiliz Derin Devletinin Sultanata Bakışı ve Osmanlı'nın Geleceği Planı

I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz Başbakanı Lloyd George "Arapça konuşan her yer Osmanlı İmparatorluğu'ndan alınmalı ve manda haline getirilmelidir" demiştir. Başkan sözlerini, "Türkler Anadolu'nun bir kısmına sahip olacaklar, fakat Avrupa'da hiçbir toprak sahibi olamayacaklardır. Türkler boğazlarda ve denizlerde hiçbir yer verilmeyecektir." diyecek şekilde tamamlamıştır.³¹⁰ İngiliz derin devletinin Osmanlı'nın geleceğine yönelik yüzlerce yıl öncesinden belirlenmiş planı tam olarak budur.

Kastedilen, Türklerin; Ankara, Konya ve İç Anadolu çevresinde tutulmasıdır. Bu plan, İngiliz Dışişleri Bakanı Lord Curzon tarafından Lozan'da açıkça dile getirilecektir. Aslında bu plan da sadece geçici bir duraktır. İngiliz derin devletin planına göre, Türk Milleti Orta Asya'ya sürülmeden bu baskı bitmeyecektir. Bu, İngiliz derin devletinin derin siyasetidir. Bugün Güneydoğu'yı PKK'ya vermek isteyen; Karadeniz'de federasyon olsun ve bölge Doğu ve Batı Karadeniz olarak ikiye bölünsün, Akdeniz ile Antalya bölgesi federasyon olarak ayrılsın diyen; İstanbul'u uluslararası bir toprak, İzmir ve

bölgesini ise bağımsız bir devlet olarak gösteren haritaları basan yine bu derin devlettir.

İngiliz derin devletinin bölme planını, Maurice de Bunsen başkanlığında "Asya Türkiye'sini İnceleme Komisyonu"nun 30 Haziran 1915'te hazırladığı rapor yeterince anlatmıştır. Komisyon raporda, Osmanlı topraklarının Suriye, Filistin, Ermenistan, Anadolu/Türkiye ve Irak adıyla beş büyük bölgeye/özerk vilayete bölünmesini önermiştir. Ayrıca Akdeniz'den Basra Körfezi'ne uzanan hat üzerinde stratejik noktaların doğrudan veya dolaylı yollarla İngiliz kontrolü altına alınmasını şart koşmuştur. Bunun da yolu, Filistin ve Irak'ın tamamen işgal edilmesinden geçmektedir. Böylece İngiltere, savaş sonrası Asya Türkiye'sinde (Musul dahil) petrol başta olmak üzere bütün ekonomik imtiyazları ele geçirebilecektir.

İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Webb, İngiltere'deki bir dostuna 19 Ocak 1919'da gönderdiği bir mektupta şöyle demiştir:

Görünürde memleketlerini işgal etmediğimiz halde valilerini tayin ediyor ve ya görevlerinden uzaklaştırıyoruz. Polislerini yönetiyor, basınlarını denetliyor, zindanlarına girerek Rum ve Ermeni tutukluları işlemiş oldukları suçlarla aldırmadan özgür bırakıyoruz. Demiryollarını sıkça denetimimizde tutuyor ve istediğimiz her şeye el koyuyoruz. Politikamız süngünüń keskin ucuna dayanıyor... Halife elimizin altında bulundukça İslam dünyası üzerinde ek bir denetim aracına da sahibiz.³¹¹

Bu sözlerin geçtiği zamanlar, İngiliz derin devletinin Osmanlı üzerindeki gücünün zirvede olduğunu düşündüğü anlardır...

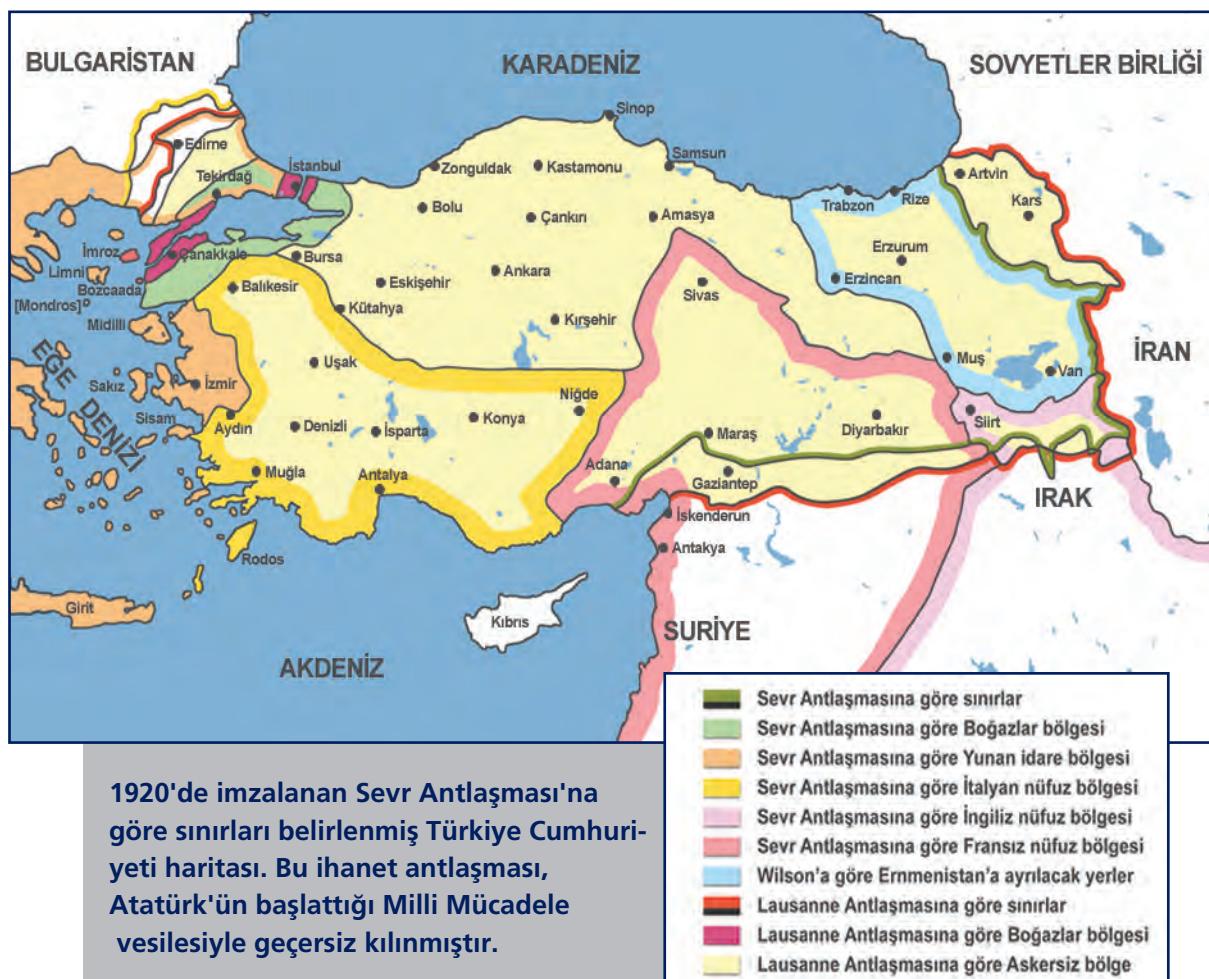
Bu kibir ve üstünlük kompleksi, İngiliz derin devletinin, Anadolu hareketini tam olarak kavrayamamasına sebep olmuştur. İngilizler ilk başlarda ulusal direnişe inanmamışlardır. Ankara'da şekillenen bu harekete karşı görüşleriyle bilinen dönemin Renin gazetesi, bunu, şu aşağıdaki sözlerle ortaya koymaktadır:

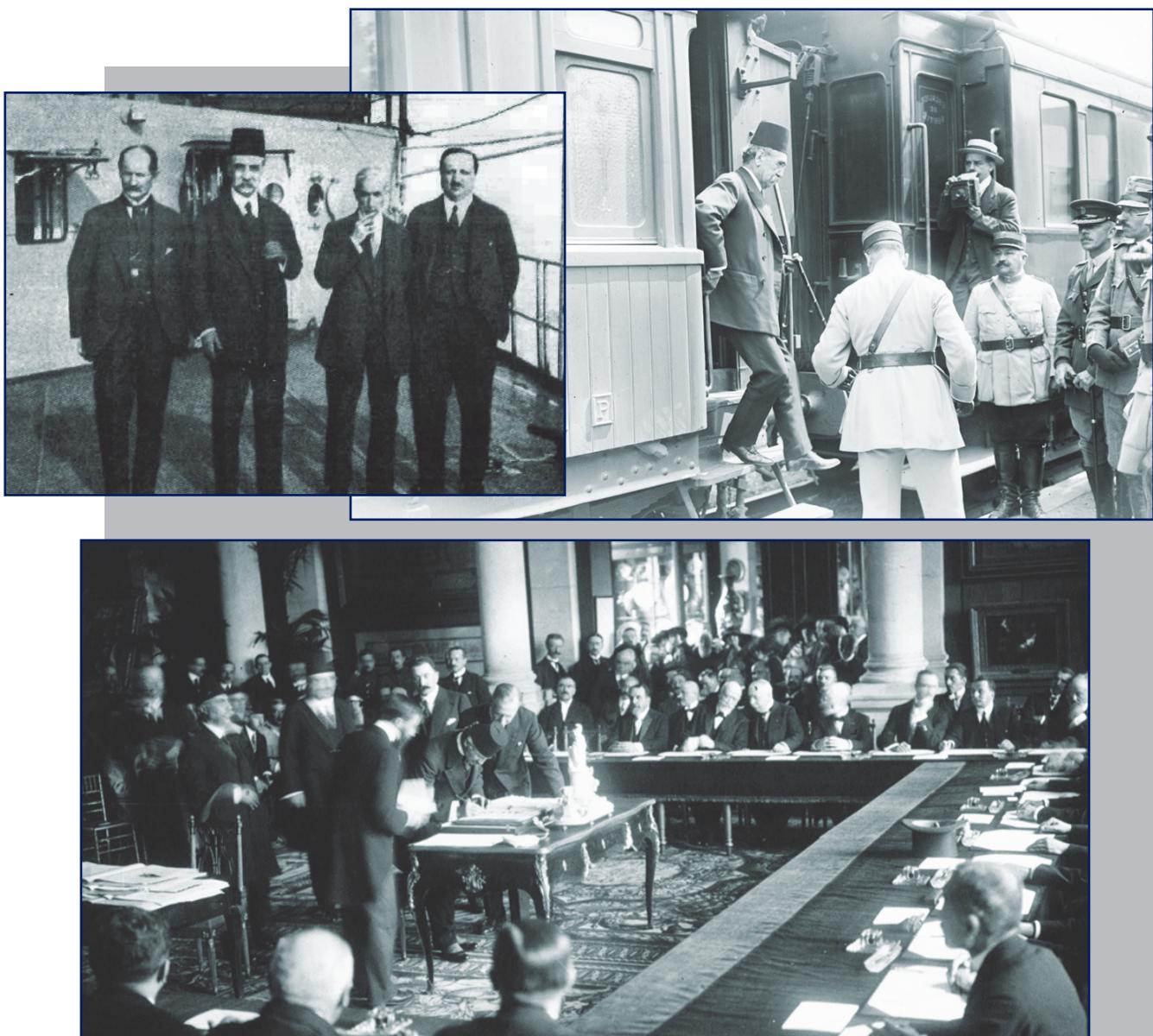
Mustafa Kemal Paşa, Anadolu'da bir ulusal eylem oluşturmaya çalışıyor. Bu ne çokucu bir hayaldir! Bütün dünyanın gücüne karşı, savaştan ezilmiş olan zavallı Anadolu'nun gücüyle kafa tutmasının ne hükmü olabilir? Anadolu'da ne kalmıştır, ne vardır ki direniş eylemi yapılabilsin?³¹²

Mondros Mütarekesi'nin ardından imzalanan Sevr Antlaşması da bu planın son uygulama tahtasıdır.

Sevr Antlaşması İngiliz derin devleti emperyalizminin en şaşırıcı örneklерinden biridir. Zamanın sözde en ileri, en modern ve en liberal devlet adamları, konferans masalarında emperyalizm ve toprak ihtarası ile uluslararası nasıl oynayıp, dünyada nasıl bir güç dengesi kuracaklarını hesaplamaya başlamışlardı. Sözde "Hasta Adam" ilan edilen Osmanlı Devleti'ni yalnız parçalamakla kalmayacaklar; aynı zamanda önemli bölgelerini ve limanlarını işgal ederek bu hayatı parçaları da alıp götüreceklerdi. İngiliz derin devleti, yenilmiş ve yıkılmış olarak gördükleri Türklerin bütün bu işgal ve parçalama planlarına itiraz edemeyeceğine emindi.

İngiliz derin devleti, Halifelik ve sultanatın kendi kontrollerinde sembolik bir makam olarak kalmasını planlıyordu. Plana göre, İstanbul ayrı bir devlet haline gelecek, padişah ise Kocaeli ya da Bursa dolaylarında mukim kılı-

(Üstte Solda) Sevr Antlaşmasını imzalayan Osmanlı heyeti. Soldan sağa; Rıza Tevfik, Damat Ferid Paşa, Hadi Paşa, Reşid Halis.

(Üstte Sağda) Damat Ferid Paşa, Sevr'de trenden inerken

(Altta) Türk topraklarının itilaf Devletleri'ne teslim edildiği Sevr Antlaşması'na imzalar atılırken

nacaktı.³¹³ Ancak Yüce Allah, Hz. Mehdi (as)'ın çıkış yeri olan İstanbul'u ve Türk topraklarını deccali odakların eline bırakmadı. Kendilerini en üst akıl zanneden bu kibirli güruh, her aklın üzerindeki Aklı, Yüce Rabbimiz'in planını hiç hesaba katmamışlardı.

Onlar (inanmayanlar) bir düzen kurdular. Allah da (buna karşılık) bir düzen kurdu. Allah, düzen kurucuların en hayırlısıdır. (Al-i İmran Suresi, 54)

İstanbul Devleti Projesi, Boğazların Kontrolü Planı

İngiliz derin devletinin savaş sonrası İstanbul için planı, şehri, bağımsız bir şehr-i devlet haline getirmekti. Kurulacak yeni devletin sınırları, doğu-batı hattında Marmara Denizi'ne kıyı olacaktı. Avrupa yakasında Çatalca'ya kadar, Asya yakasında da İzmit'e kadar olan topraklar bu şehrin sınırları içinde kalacaktı. Bu devlet, aslında İngilizlerin boğaz hakimiyetini sağlamak için görev yapacak bir uydu-devlet olacaktı. Bu nedenle Çanakkale Boğazı ve Marmara'daki adalar da bu devletin sınırlarına eklenecekti. Milletler Cemiyeti (şimdiki Birleşmiş Milletler) hamiliğine verilecek bu devlet ile sınırdaşları arasında da silahsız tampon bölgeler oluşturulacaktı. İstanbul Devleti Hükümeti, Milletler Cemiyeti tarafından oluşturulacak ve bu hükümetin başkanlığını İngiliz ve Fransız delegeler dönüşümlü olarak yapacaktı. Plana göre İstanbul Devleti, Osmanlı'dan tamamen, Müttefik devletlerden de sadece finans, adalet ve jandarma konularında bağımsız olacaktı.

Günümüzde de "İstanbul Devleti" projesi farklı adlarla gündeme getirilmektedir. İstanbul'un farklı özerk bir yönetimi olması ve AB içine Türkiye'den ayrı statüde kabulü gibi farklı modeller sunulmaktadır. *New York Times* gazetesinde 14 Mayıs 2016'da yayınlanan Türkiye'nin ayrı devletler şeklinde bölgelere ayırdığı haritada, İstanbul bağımsız bir devlet olarak gösterilmiştir. Yani 1900'lerin planı, hala yürürlüktedir. Daha önce de birçok kez belirttiğimiz gibi İngiliz derin devletinin planları hiçbir zaman ortadan kalkmaz, sadece soğutulur, geçici olarak rafa kaldırılır veya oyuncuları değiştirilir. Bütün planlar, yüzyl da geçse, zamanı geldiğinde tekrar karşımıza çıkarılır.

Fakat önemli olan, Türkiye'yi hiç bir gücün asla bölemeyecek olmasıdır. Türkiye'nin kaderinde bölünüp parçalanma yoktur. Dolayısıyla İngiliz derin devletinin planı ne kadar güçlü olursa olsun, ne kadar sıkılıkla karşımıza çıksa çıksın, Yüce Rabbimiz'in yazdığı kaderin asla önüne geçemeyecektir.

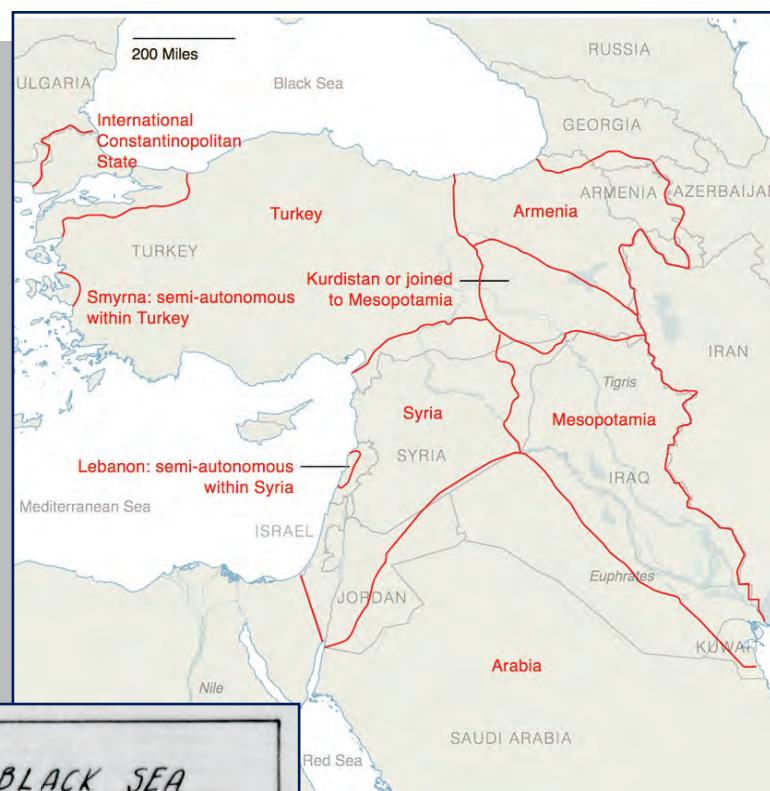
İngiliz derin devletinin o dönemlerde sorunu, Milli Mücadele hareketini ve Türklerin vatan bağlılığını tam kavrayamamış olmalarıydı. Derin devletin şu anki temsilcilerinin bugün düştüğü hata, yine aynı hatadır. Bu derin yapının insanları, çeşitli yayın organları yoluyla, hayali bir bölünmüş Türkî

ye haritası yayinallyarak bunun için terör örgütleriyle sinsi bağlantılar kurarak veya ülke içinden casus yancıları kullanarak emellerine ulaşacaklarını zannetmektedirler. Türk Milletinin buna asla ve kesinlikle izin vermeyeceğini bir türlü kavrayamamaktadır. Planlarının asla işlemeyeceğini, Türkiye'nin kaderinde hiçbir şekilde bölünme olmadığını yakında anlayacaklardır.

Aslında İngiliz derin devletinin asıl sorunu, Allah'ın planının her şeyin üzerinde olduğunu ve tüm sinsi planları ortadan kaldıracak güçte olduğunu kavrayamamalarıdır. Kaderde gerçekleşecek olan mutlaka Allah'ın planıdır. Yüce Allah ise, imanlı insanların, samimi olanların, doğru ve dürüst insanların aleyhinde asla yol vermez.

...Allah, kafirlere müminlerin aleyhinde kesinlikle yol vermez. (Nisa Sure-si, 141)

14 Mayıs 2016 tarihli New York Times Gazetesi, I. Dünya Savaşı sırasında gizli olarak imzalanan ve Osmanlı topraklarını parçalara ayıran Sykes-Picot Antlaşması'nın 100. yıl dönümünde, dönemin ABD Başkanı Woodrow Wilson tarafından hazırlanan bu haritayı yayınladı. Amaç, Sykes-Picot'un hala geçerli olduğunu hissettirmek, İngiliz derin devletinin parçalama planının hala gündemde olduğu imajını vermekti.

(Solda) Amerikan Ulusal Arşivi'ndeki 867.00/883 numaralı belgeye göre, gizlice planlanan İstanbul Devleti Projesi'nin haritası

Anadolu'da Kuva-yi Milliye'ye Karşı İsyanlar ve Derin Devlet Bağlantıları

İngiliz derin devleti İstanbul'u işgal ederken, aynı zamanda güçlenmekte olan bağımsızlık hareketini de bastırmak için planlar yapmaktadır. İlk planda Milli Bağımsızlık hareketine karşı bir birlik oluşturdu ve askerlerini eğitip silahlandırdı. Bu küçük orduya Kuva-yi İnzibatiye dendi ve başına Süleyman Şefik Paşa getirildi. Benzer şekilde Anadolu'nun içlerinde, Ankara Hükümeti'ne karşı mücadele veren çeteleri de silah ve para ile destekledi. Başta Ahmet Anzavur olmak üzere bu çeteler, Rus iç savaşından kaçan Kafkas kökenli mültecilerden oluşuyordu. Mustafa Kemal, bağımsızlık savaşının ilk yıllarda bir yandan devletleşme mücadelesi verirken bir yandan da bu çetelerle savaşmak durumunda kaldı.

İngiliz derin devleti, Anadolu sınırları içinde kalan Kürtleri de Kuva-yi Milliye ile karşı karşıya getirmeye çalıştı. "Kürtlerin Lawrence'sı" lakabı ile anılan istihbarat subayı Binbaşı Edward William Charles Noel, Kürtleri ayaklandırmak ve Güneydoğu Anadolu'yu Osmanlı'dan koparmakla görevlendirilmiştir.

Noel ve faaliyetlerini yine Nutuk'tan Atatürk'ün ağzından anlatalım:

Türklerle Kürtler arasında bir kardeş harbine sebebiyet vermek için, Kürtleri, İngiliz himayesi altında müstakil bir Kurdistan kurma planına iştirak etmek üzere tahrik ettiler. Bu teşebbüslерini tahakkuk ettirmek için büyük paralar harcadılar, her türlü casusluğa baş vurdular... Bu suretle Noel isimli bir İngiliz subayı uzun bir zaman Diyarbakır'da gayretler sarfetti ve faaliyetlerinde her türlü aldatma ve sahtekârlığa başvurdu.³¹⁴

Kürtlerin ari ırktan olduğunu ve bu nedenle Avrupalılara Türklerden daha yakın olduğunu savunan Binbaşı Noel'in önerisi, Güneydoğu Anadolu bölgesinde Kuzey Kurdistan ismiyle İngiltere'nin gözetiminde, özerk bir idare kurmaktı.

Mustafa Kemal Atatürk

(Üstte) Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul Hükümeti'nin Kuva-yi Milliye'ye karşı kurduğu Kuva-yi İnzibatiye.

(Üstte sağda) İngiliz İstihbarat subayı Binbaşı Edward William Charles Noel
(Altta) İşgal yıllarında İstanbul

İstanbul'un Kurtuluşu

K uva-yı Milliye orduları 9 Eylül 1922'de İzmir'i düşman işgalinden kurtardıktan sonra kuzeye Çanakkale Boğazı'na doğru yöneldiler. 15-23 Eylül tarihlerinde, Türk ve İngiliz orduları karşı karşıya iken, İngiliz Parlamentosu içinde tartışmalar devam ediyordu. Kimisi barışı istiyor, kimisi "savaşa devam" diyordu. En sonunda 23 Eylül günü, Doğu Trakya ve İstanbul'un Türk'lere verilmesine karar verildi ve hemen ardından 11 Ekim 1922 tarihinde de Osmanlı Devleti'nin hukukен sonunu getiren ve Kurtuluş Savaşı'nın sona erdiğini belgeleyen Mudanya Mütarekesi imzalandı. İngiliz derin devletinin 100 yıllık Anadolu planı, Atatürk önderliğindeki Anadolu bağımsızlık hareketi ile yıkılmış oldu. İngiliz derin devleti, bu başarısızlıktan Başbakan Lloyd George'u sorumlu ilan ederek istifa ettirdi. George'un, bir daha İngiliz siyasetinde adı hiçbir zaman geçmeyecekti.

İngiliz orduları belki İstanbul'dan ayrıldılar ama Musul'dan, Irak'tan, Arabistan'dan ve Kuveyt'ten çekilmeleri. İngiliz derin devleti, İsrail ve Filistin sorununu oluşturmaktan vazgeçmedi. Elini Süveyş ve Mısır'dan, Suriye'den ve Ürdün'den hiç çekmedi. Kürtleri kıskırtma çabasından hiç vazgeçmedi. İngiliz derin devletinin Osmanlı'yı yıkarak Ortadoğu'da kurduğu

sistem bugüne kadar Müslümanlara hep savaş ve ölüm getirdi. Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde 20. yüzyılda 100'den fazla ihtilal, 30 iç savaş yaşandı. 15 milyondan fazla Müslüman can verdi. Suikastlar, ayaklanmalar, toplu katliamlar, kimyasal silahlar, Müslümanın Müslümanı şehit ettiği kanlı savaşlar hiç eksik olmadı. 21. yüzyılın başları, yani içinde bulunduğuımız dönem ise çok daha kanlıydı.

(Üstte) İstanbul'un kurtuluşu sonrasında Galata Köprüsü üzerinde Türk Ordusu'nun resmi geçidi
 (Altta) 6 Ekim 1923, Şükrü Naili Paşa'nın komutasındaki kahraman Türk ordusu, Gatala Köprüsü'nden geçerken, İstanbulluları selamlıyor.

Sadece Ortadoğu değil Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Afganistan'da da benzer şeyler yaşandı. Derin devlet elemanları kuzey adalarındaki köşklerinde, dukalıklarında keyif sürerken, uçsuz bucaksız topraklar Müslüman kanıyla sulandı. Ne gariptir ki, İngiliz derin devleti, bu savaşları kendi askerleri ile kazanmadı. Müslüman kanı yine Müslümanlar tarafından döküldü.

İngiliz derin devletinin Ortadoğu'ya getirdiği kargaşa ruhuna devam edecek olursak; kendi devletini kurmak hayaliyle kandırılan Kürtler, Irak ve Suriye'deki hükümetler tarafından yoğun baskı ve zulme uğradılar. Şii komşular, Sünni komşular aleyhine; Sünni komşular da Şii komşular aleyhinde kişikirtildi. Dindarlar, milliyetçiler, liberaller ve solcular hep birbirlerine karşı tahrir edildi. Kuveyt işgal edilirken İngiliz derin devleti ajanları Saddam'a, Kuveyt'in kendisine ait olduğu ve bu yüzden kendi malına el koyması gerektiği telkinini veriyorlardı. Hafız Esad Hama'da katliam yaparken, yanındaki södde danışmanları "sen onları öldürmezsen onlar seni öldürrecek" diyorlardı. Arap orduları İsrail'e toplu olarak saldırmadan evvel İngiliz diplomatlarından yeşil ışık almışlardı. İngiliz derin devleti, söz konusu Arap ordularının İsrail güçleri karşısında yenilgiye uğrayacaklarını elbette ki biliyordu. Mısır'ın, sözde kendi ülke menfaatleri adına Süveyş Kanalı'nı millileştirmesi sadece İngilizlere yaramıştı.

Burada şunu belirtmek gerekmek: Ortadoğu politikasında suçun tümünü İngiliz derin devlette yüklemek o kadar gerçekçi olmayacağıdır. İngiliz derin devletinin oyunları kuşkusuz sinsi ve acımasızdır. Fakat derin devletin bütün bu oyunlarına gelmek, asıl olarak Müslüman camiasının en büyük gafletlerinden ve hezimetlerinden biridir. Kur'an'a dayanıp Allah'a güvenmeyi unutmuş, hurafeleri din gibi görmeye alışmış, İngiliz derin devletinin türettiği "üstün ırk" safsatasına inanarak kendisini aciz ve aşağı görmeye alışmış bir kısım İslam toplulukları, bu hezimet ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu insanlar, kimi zaman sözde "üstün ırk"ın yancılığını yapmakta sakınca görmemiş ve derin devletin propagandasına daima açık hale gelmişlerdir. İşte bu yüzden bu gafletin ceremesini fazlaıyla çekmişlerdir, hala da çekmektedirler. İslam camiası, Kur'an'dan uzaklaşıkça, Müslümanlar Müslümanlardan uzaklaşıkça, derin devletin tezgahladığı bu oyunların piyonu olmaya devam edeceklerdir. Bu büyük tehlikenin mutlaka görülmesi ve İslam camiasının İ-

lam'da –yalnızca Kur'an'a dayalı İslam'da– bir araya gelmeleri şarttır. İslam camiasının bir araya gelerek, tüm dünyaya kaliteyi, sevgiyi, barışı, adaleti getirecek bir öncü olması elzemdir.

İnkar edenler birbirlerinin velileridir. Eğer siz bunu yapmazsanız (birbiri-nize yardım etmez ve dost olmazsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk (fesat) olur. (Enfal Suresi, 73)

İngiliz Derin Devletinin İslam'ı Müslümanların Elinden Alma Çabası

200 yıl evvel "Kuran-ı Kerim yok edilmedikçe, Avrupa'ya barış gelmeyecek. Kur'an'ı Müslümanların elinden almalıyız"³¹⁵ diyen İngiltere eski Başbakanı William Ewart Gladstone'un takipçileri, bugün tüm güçleriyle Kur'an'ı Müslüman dünyasından uzaklaştırmaya çalışmaktadır. Bunda da belli oranda başarılı olmuşlardır. Kur'an'ı Kerim, Müslümanların elinden geniş çapta alınmış, yerine hurafelerle dolu bağnaz bir felsefe konmuştur. İngiliz derin devletinin günümüz siyasetinin, daima Müslümanların elinden gerçek İs-

lam'ı, yani Kuran Müslümanlığını almak olduğu asla unutulmamalıdır. İngiliz derin güçleri, Kuran Müslümanlığının olağanüstü kaliteli, barış ve sevgi kaynağı, tam demokratik bir model olduğunu, gayet iyi bilmektedirler. Böyle bir modelin, mutlaka dünya çapında galip geleceğinin ve kendilerinin inşa etmeye çalıştığı sahte sosyalist-komünist-anarşist-emperyalist sistemi yok edecek güçte olduğunun farkındadırlar. İşte bu farkındalık nedeniyedir ki, İngiliz derin devletinin asıl mücadelesi, gerçek İslam ile olmuştur.

İngiliz derin devleti, Osmanlı'yı yıkarken ve ardından parçalarken daima bu kirli yönteme başvurmuştur. Kuran Müslümanlığını tanımayan, kendisinde imanı bir güç bulamayan ve hurafeler nedeniyle doğru dürüst düşünemeyeen bir kısım Osmanlı paşaları ve öncüleri, bu yıkımı adeta kendi elleriyle hazırlamışlardır. Bugün Ortadoğu ülkelerini parçalarak ederken İngiliz derin devletinin hala aynı yönteme başvurduğu unutulmamalıdır. En önemli yıkım yolunun "kardeşler arasında ayrılık çıkarmak" olduğunu gayet iyi bilen ve çok iyi tecrübe etmiş olan İngiliz derin devleti, bunu her fırسatta, tekrar tekrar uygulamaya geçirmektedir. Bu kirli plan deşifre olduğuna göre, Müslüman camiasının buradaki mesajı görmesi ve hatayı teşhis etmesi elzemdir.

Parçalanmaya ve savaşlara çare, daha fazla Müslüman düşman edinmek değildir. Tam tersine, Müslümanları bir araya getirebilecek yola başvurmak gerekmektedir. Bu yol ise, sadece ve sadece Kuran'a sarılarak bulunabilecektir. Dolayısıyla İslam aleminin yapması gereken şey, kendi yaptığı hatayi görüp, Yüce Kitabımız Kuran ile bu durumu acilen bertaraf etmektir.

(Onlar) Rablerine icabet edenler, namazı dosdoğru kılanlar, işleri kendi aralarında şura ile olanlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak edenler ve haklarına tecavüz edildiği zaman, birlik olup karşı koyanlardır. (Şura Suresi, 38-39)

Onlar, Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Oysa Allah, Kendi nurunu tamamlayıcıdır; kafirler hoş görmese bile. Elçilerini hidayet ve hak din üzere gönderen O'dur. Öyle ki onu bütün dinlere karşı üstün kılacaktır; müşrikler hoş görmese bile. (Saff Suresi, 8-9)

VII. BÖLÜM

Lozan'a Giden Yol

Büyük Savaş Sonrası

Düyun-u Umumiye İngiliz Dainler (Alacaklılar) Başkanı Sir Adam Block, 1914'te savaş ilanı nedeniyle İstanbul'dan ayrılacağı zaman şöyle demişti:

Eğer Almanya kazanırsa, siz Alman sömürgesi olacaksınız. Eğer İngiltere kazanırsa, mahvoldunuz!³¹⁶

28 Temmuz 1914 tarihinde sıkılan ilk kurşunla fitili ateşlenmiş olan kor-kunç yıkım, Büyük Savaş olarak da adlandırılan I. Dünya Savaşı, 11 Kasım 1918'de neticelenmişti. Savaşın resmen bitirilişinden yaklaşık 2 ay sonra, 18 Ocak 1919'da toplanan Paris Barış Konferansı'nda, savaş sırasında imzalanmış olan gizli antlaşmaların uygulanması karara bağlanmıştı. İngiltere ve Fransa, Wilson İlkeleri'ne tamamen ters düşmemek için "savaş tazminatı" yerine "savaş onarımı", "sömürgeciliğin" yerine ise "manda sistemini" gündeme getirerek kendi sömürü taleplerinin uygulanmasını sağladılar.

Paris Barış Konferansı bir yandan savaş hukuku ve savaş sonrası toprak paylaşımlarını konu edinirken, başka bir tarafta da ilginç bir konuya ev sa-

hipliği yapıyordu. Yeni dünya düzeninin şekillendirilmesi amacıyla gizli adımlar atılmaktaydı. 30 Mayıs 1919 tarihinde yapılan bir oturumda, derin dünya devletinin ilerleyen yıllarda dünyayı şekillendirmek amacıyla kuracağı bir organizasyon resmileştirilecekti. Bugün CHATHAM HOUSE olarak bilinen bu organizasyonu daha iyi tanıyalım için, bu organizasyonun kurucusu babası olarak bilinen kişiyi biraz daha yakından incelememiz gerekmektedir. Bu kişi, Lionel Curtis'dır.

Sevr'in Damarları

Lionel Curtis'in dikkat çekici faaliyetleri, İngiltere'nin Güney Afrika'daki sömürgelerinde görev aldığı 1899–1909 yılları arasında başlamıştı. Onu buradaki görevine getiren Sir Alfred Milner, koloniler için görev yapmak üzere Curtis'ten başka birçok Oxford mezunu da Güney Afrika'ya getirmiştir.

Bu ekip "Milner'in Anaokulu" olarak tanınmaktadır. Ekip üyeleri; eğitimleri, yaşam tarzları ve paylaştıkları değerler ile birbirine sıkı sıkıya bağlıydı. Güney Afrika günlerinde sürekli beraber zaman geçirmekte, politik ve sosyal konularda tartışmalar yapmaktadır.

Anaokulu ekibi şu kişilerden oluşmaktadır:

George Geoffrey Dawson: Times Dergisi Direktörü ve Editörü

Richard Feetham: Avukat, Güney Afrika Baş Hakimi, Yüce Divan Hakimi

William Lionel Hitchen: English Electric Company (İngiltere Elektrik Şirketi) Yönetim Kurulu Başkanı

Robert Henry Brand: Lazard Brothers (Lazard Kardeşler) şirketinin yöneticisi

Sir Patrick Duncan: Güney Afrika Valisi

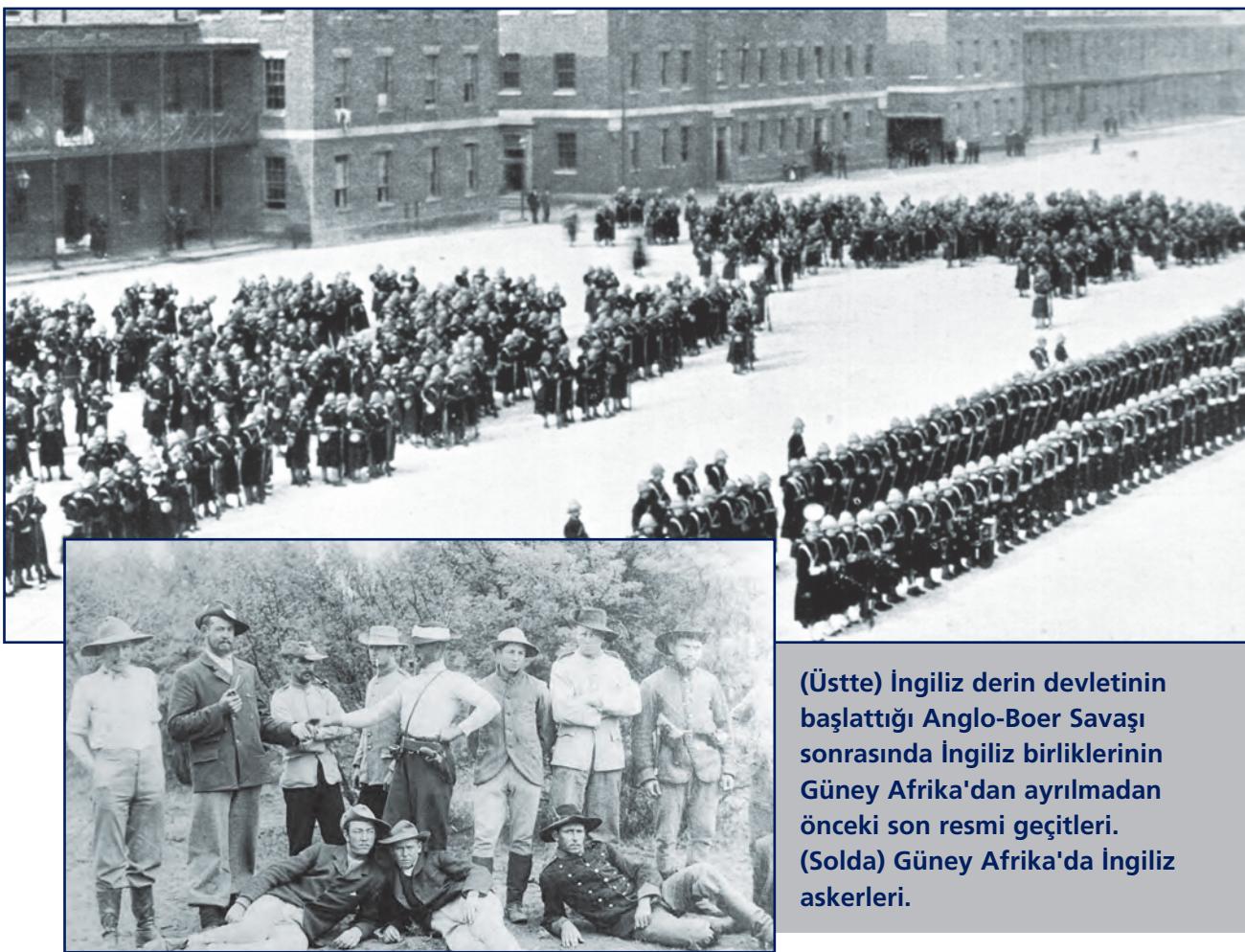
John Dove

J. F. (Peter) Perry

Geoffrey Robinson

Hugh Wyndham

1905 yılından sonra Philip Kerr (İngiltere'nin ABD Büyükelçisi 1939–1940), Lord Selborne ve Dougal Orme Malcolm da ekibe katıldı.

Anaokulu ekibinin birlikte yürütükleri çalışmalar, bu ekibin Güney Afrika'yı terk etmesinden sonra da uzun süre devam edecekti.

Alfred Milner'in hedefi, Güney Afrika kolonilerini İngiliz bayrağı altında birleştirmekti. Milner, Cecil Rhodes'in vasiyetiyle kurulan "Rhodes Fonu"ndan Anaokuluna para aktarılmasına aracılık etti. Kitabın başında tanıttığımız Cecil Rhodes, hatırlanacağı gibi, Güney Afrika'da elmas ve maden ticareti ile zengin olmuş, İngiliz derin devletinin Darwinist ve ırkçı kurmaylarından biriydi.

Bu sırada Lionel Curtis de Anaokulu içinde (haşa) "Peygamber" olarak anılmaya başlanmıştı. Curtis, 31 Mayıs 1910'da Güney Afrika'yı birleştirmeyi başardı. Bu başarı, global ölçekte bir idealin peşinde koşulmasıyla sağlanmıştı. Curtis'e göre, Güney Afrika, İngiliz İmparatorluğu açısından bir "mikrokosmos" gibiydi. Burada birleşme sağlandıktan sonra, Anaokulu'nun benzer çalışmayı, İmparatorluk ölçünde gerçekleştirebileceğini ifade etmişti.³¹⁷

1909'da Alfred Milner potansiyel sponsorlar ve destekçilerin katıldığı toplantılar düzenlemiş ve Lionel Curtis bu sayede bir hedefe daha ulaşmıştı: 4-5 Eylül 1909'da İngiltere Galler'de Plas Newydd'de yer alan Lord Anglesey'in konutunda **Yuvarlak Masa** organizasyonu gerçekleştirildi. Anaokulu ekibinin yanı sıra Lord Howick, Lovat, Wolmer ve F. S. Oliver de toplantıya katıldı. Kısa zaman içinde ekibe hepsi İngiliz olan Leo Amery, **Lord Robert Cecil**, Reginald Coupland, Edward Grigg ve Alfred Zimmern de dahil oldu.

Lionel Curtis, Aralık 1918'de Yuvarlak Masa'nın yayın organında bir makale yayınladı. Bu makalede I. Dünya Savaşı sonrasında bir **Milletler Cemiyeti** kurulmasını ve bu organizasyon altında dünya çapında mandater bir sistem yürütülmesini önerdi. Bunu İngiliz-Amerikan ortaklııyla yürütmenin uluslararası dengeyi sağlayacağını iddia etti. Böylece Paris Barış Konferansı'na davet edildi. Aynı zamanda Yuvarlak Masa kadrosunda da yer alan İngiltere

(Üstte) İngiliz derin devleti, Afrika'dan bazı gençleri Avrupa üniversitelerine yerleştirmiş ve onların büyük kısmını, derin devletin Afrika'da faaliyet gösterecek adamları haline getirmiştir.
 (Sağda) İngiliz derin devleti, Hindistan'dan getirdiği işçileri Güney Afrika'ya yerleştirmiştir. Bu kişiler sadece üzerlerindeki numaralarla tanıtılmıştır.

Zulu Kabilesi'nden işçiler, Güney Afrika Kimberley'de De Beers elmas madenlerinde köle olarak çalıştırılıyorlardı. 1887-88 yıllarında İrkçı İngiliz diplomat Cecil Rhodes, De Beers'i de içine alan elmas yataklarını İngiltere'deki Consolidated Mines firmasının bünyesine almıştır.

Propaganda Bakanlığı'ndan Robert Cecil'in yürüttüğü Milletler Cemiyeti oturumuna katıldı. Bunun neticesinde 1919'da Amerikan-İngiliz Uluslararası İlişkiler Enstitüsü kuruldu. Daha sonra bu Enstitü, ABD'de CFR ismini alacak, İngiltere'de ise Kralliyet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü yani Chatham House olarak anılacaktır.

Chatham House'un ilk başkanları:

Robert Cecil

Arthur James Balfour

John R. Clynes

Edward Grey

Bu ekip, Paris Barış Konferansı'nda Osmanlı'yı parçalama planları yapım ve Sevr Antlaşması'nı hazırlayan ekiptir.

Ayrıca Konferansta, İngilizlerin önderliğinde oluşturulan komisyon kararınca Milletler Cemiyeti'nin kurulmasına karar verilmiştir.

Lozan Yolunda Yeni Türkiye

30 Ağustos 1922 tarihinde Yunan ordusunun Anadolu'da hezimete uğratılması ile elde edilen Türk askeri zaferinin doğal siyasi sonucu olarak, 11 Ekim 1922 tarihinde Mudanya Mütarekesi imzalandı. Bu ateşkes antlaşması, işgal güçlerinin Türk topraklarını terk etmelerini şart koşarken, nihai bir barış antlaşması gereksinimini de doğurdu. İtilaf Devletleri, 27 Ekim 1922 tarihli bir nota ile TBMM Hükümeti'ni, 13 Kasım 1922 günü Lozan'da başlayacak olan barış konferansına davet ettiler.

(Sol üstte) 1922'de Mudanya
Mütarekesi'nin imzalandığı
bina
(Sağ alta) Aynı binanın
önünde İsmet Paşa
(Sol alta) General Harrington

Türkiye, Lozan Görüşmeleri'ne giden yola ulaşana kadar on yıl boyunca savaş vermiştir. Balkan Savaşları'nın başladığı 1912 yılından, Milli Mücadele'nin sona erdiği 1922 yılına kadar 5 milyon insanını yitirmiştir. Bu rakam, savaşa katılan ülkeler nezdinde değerlendirildiğinde, I. Dünya Savaşı'nda verilen en büyük kayıptır. Bu korkunç savaşlardan Türk milleti oldukça yorgun, bitkin ve yoksul olarak çıkmış, kendi devletini yitirmiştir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen bu millet, milli mücadele azmini hiçbir zaman yitirmemiş, imzaladığı Lozan Barış Antlaşması'yla yeni bir devlet kurmuştur. Bu antlaşma, I. Dünya Savaşı sonrası halen yürürlükte olan tek barış antlaşmasıdır. Savaş sonrası yapılan diğer bütün anlaşmalar, II. Dünya Savaşı ile son bulmuştur. Buna karşın Türkiye, 93 yılını savaşsız geçirmiş yegane ülke olarak tarih sahnesindedir.

Lozan Konferansı, oldukça sancılı, hararetli ve zorlu geçmiş bir anlaşma sürecidir. Görüşmeler, 20 Kasım 1922'de başlamış ve antlaşma ancak 24 Temmuz 1923'te imzalanabilmiştir. Musul, Boğazlar ve Hatay gibi meselelerin çözümü daha sonraya kalmıştır. Görüşmelerin askiya alındığı ve kesintiye uğradığı durumlar söz konusu olmuştur. Fakat Misak-ı Milli esasında ısrarcı olan, Boğazlar ve kapitülasyonlar konusunda asla taviz verme niyetinde olmayan yeni Türk Devleti, bazı vatan topraklarını teslim etmekle birlikte, Misak-ı Milli sınırlarını büyük ölçüde korumuş şekilde masadan ayrılmıştır.

Görüşmeler sırasında Türk Devleti'ne en büyük zorluğu çikaran, çeşitli entrikalarla aldatıcı politikalar izleyen ve Türk heyetinin telgraf yoluyla yazışmalarını dahi dinlemekten çekinmeyen İngiltere, derin devlet politikasını Lozan Görüşmeleri sırasında yoğun olarak kullanmış ve Türk tarafını kendince tuzağa düşürmek adına elinden geleni yapmıştır.

Lozan Görüşmeleri Öncesi İngiltere

Lozan Görüşmeleri öncesinde, İngiltere'nin Türkiye'ye yönelik bakış açısını ve derin devletin etkisi altında belirlediği stratejisini bilmekte yarar vardır. Çünkü bu satırlarda konu edilecek olan asıl ayrıntı, Lozan Antlaşması sırasında İngiliz derin devletinin Türkiye'ye oynadığı oyunları gözler önüne seren bir miktardır. Bunun için öncelikle, dönemin İngiliz liderlerinin Türklerle ve yeni Türkiye'ye bakış açısını iyi anlamak gerekmektedir.

Türk heyeti Lozan Görüşmeleri'nin yapılacakı İsviçre'nin Lozanehrinde

İngiliz liderlerinin büyük bir kısmı, daha önce örneklerini gördüğümüz gibi "İngiltere'nin çıkarları" için hemen her şeyi göze almış kişilerden seçilir. Bu seçimi yapan daima İngiliz derin devleti olmuştur. Bu strateji gereği tarih boyunca İngiltere yönetimine gelen tüm Muhamfazakar Parti liderleri, Rusya'yı büyük bir tehdit olarak görmüş ve bu tehdide karşı Osmanlı'yi destekleme siyaseti gütmüşlerdir. Bu siyasette, elbette, Osmanlı'nın güçlü bir imparatorluk olmasının da payı büyüktür. İngiliz derin devletinin, daima güçliden menfaat ummuş bir yapılanma olduğu da unutulmamalıdır.

Osmanlı'nın zayıflaması ve "sömürülecek iyi bir yem" olarak görülmesi, İngiliz derin devletinin de siyasetinin değişmesine yol açmıştır. Liberal Parti temsilcisi Gladstone'un 1880'de iktidara gelmesi ve Osmanlı'ya karşı başlatığı ani düşmanlık siyaseti bunun aslında bir özetidir. Daha önce detaylarını gördüğümüz, Gladstone'un bir anda geliştirdiği Doğu siyaseti, şu mesnetsiz ithamlarında öne çıkan nefret üzerine şekillenmiştir (Necip Türk Milletini tenzih ederiz):

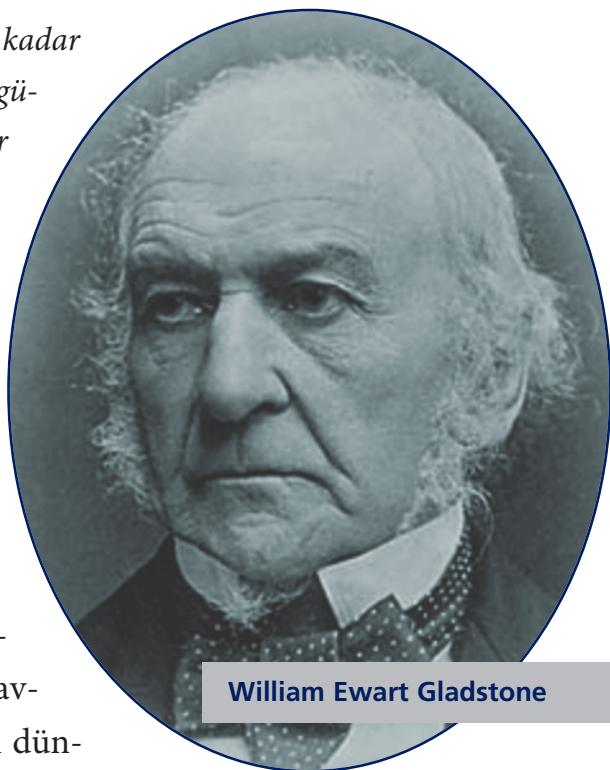
Türk Hükümeti hiçbir hükümetin işlediği kadar günah işlemiş, hiçbir hükümet onun kadar günahkarlığa saplanmamış, hiçbir onun kadar değişime kapalı olmamıştır!³¹⁸ Türkler medeniyetsiz bir ırktır, kötülüklerini alıp gitmelidirler.³¹⁹

Bu sözlerin, tam olarak İngiliz derin devleti tarafından Darwinizm safsatasının yaygınlaştırıldığı ve Darwin'in özellikle Türkleri "aşağı ırk" olarak tanımladığı döneme denk gelmesi elbette bir tesadüf değildir (Necip Türk milletini tenzih ederiz). Sahte evrim teorisi yoluyla aşağı ırk-üstün ırk kavramları, yine İngiliz derin devleti tarafından dünaya servis edilmiş bir aldatmaca, bir beladır. Türklerde yönelik düşmanlık politikası da bu stratejiye uygun şekilde geliştirilmiştir.

Lozan Görüşmeleri sırasında yine Liberal Parti'nin bir temsilcisi olan İngiltere Başbakanı Lloyd George'un Türk karşıtı politikasını da bu kapsamda incelemek gerekmektedir. I. Dünya Savaşı'nın patlak verdiği 1914 yılında Lloyd George'un şu ifadeleri Türklerde yönelik garip bakış açısını anlamak açısından yeterlidir:

Onlar (Türkler) insanlığın kanseridir. Kötü yönetikleri ülkelerin vücutuna sinsice yayılan ve her canlı dokuyu çürüten büyük bir ızdıraptır. Haklı ile haksız arasındaki bu dev savaşta (I. Dünya Savaşı), Türk'ün insanlığa karşı uzun kötü sicilinin nihai bir hesaplaşmaya tabi tutulmasından memnunluk duymaktayım.³²⁰

Savaş sonunda ise Lloyd George, Osmanlı'yı yenmekle, İngiltere'nin bugüne kadar yaptığı en güzel işi yapmış olduğunu belirtiyor ve bir bakıma İngiliz derin devletinin 500 yıllık sinsi planını gözler önüne seriyordu. Amaç, Anadolu topraklarını hakimiyet altına almak, Türklerde yaşam alanı vermemek ve hatta onları yok etmektı. Bu, tarih boyunca başarılılamamıştı. George, I. Dünya Savaşı'ndan zaferle çıkarak bunu başardığına inanmış olacak ki, 29 Ekim 1919'da Avam Kamarası'nda şu sözleri söylüyordu:

William Ewart Gladstone

Biz dünyanın her yanında savaştık... Türkiye'nin fethinin tümünü fiilen gerçekleştiren İngiliz silah gücü oldu. Türkiye ile savaşa 1.5 milyon asker gönderildi. Bu, Büyük Britanya'nın başarısıydı. Medeniyet uğrunda ülkemizin bugüne kadar yaptığı işlerin en güzellerinden birini yapmış bulunuyoruz. Dünyanın en zengin topraklarından birisi olan geniş bir ülkeyi Türk'ün mahvedici nüfuzundan azad eyledik. Medeniyet, yüzlerce yıl bu yolda başarısızlığa uğradıktan sonra İngiltere bunu gerçekleştirdi.³²¹

Sevr Antlaşması, Lloyd George'un bu hayallerini süsleyecek kadar sinsi bir projeydi. İngiliz derin devleti, savaşı başlatan Almanya için bile şartları bu kadar ağır olan bir anlaşma düzenlememiştir. Yenilen ülkelerin tümü topraklarının bir kısmını kaybetmek zorunda kaldıysa da, tüm coğrafyası işgale

(Üstte) Sevr Antlaşması'nın imzalanmasının ertesi günü İzmir'de çekilen fotoğraf
(Altta) Damat Ferid ve Sevr heyeti

ictimai hale gelen tek ülke Türkiye olmuştur. Lloyd George, savaş sırasında, asıl "cezalandırılması" gerekenin Türkler olduğuna inanmıştır. Çünkü hedefte yerine getirilmesi gereken ve yüzyıllardır planlanan bir "Şark Meselesi" vardır. Türklerin bu meselenin tam ortasında güçlü şekilde varlığını sürdürüyor olması, daima İngiliz derin devleti için sorun olmuştur. İngiliz derin devleti, I. Dünya Savaşı sonucunu bu "sorunun" köklü çözümü için bir fırsat olarak görmüş olacak ki, Lloyd George, savaş sonrasında şu sözleri sarf etmekten çekinmemiştir (Necip Türk Milletini tenzih ederiz):

*Sulh şartları (Sevr) ilan edilince zaten Türklerin deliliklerinden, kötüliklerinden ve cinayetlerinden dolayı ne kadar ağır cezalara çarptırılacakları görülecektir. Cezalar onların en büyük düşmanlarını bile kafi derecede tatmin edecek kadar müthiştir.*³²²

Sevr, bu nefret içinde ve İngiliz derin devletinin yüzyıllık geçmişi olan derin planları eşliğinde oluşturulmuş olan, Osmanlı'nın ölüm fermanıdır. İstanbul Hükümeti, aldığı yenilginin etkisiyle bu ölüm fermanını tereddüsüz imzalamış ve İngiliz derin devletinin emriyle İtilaf Devletleri, birer birer güzel ülkemizi işgale başlamışlardır.

Unutulmamalıdır ki, Yüce Rabbimiz'in yazdığı kader, daima iyilerden ve mazlumlardan yana işler. Savaştan yenilgiyle çıkan Türkiye için de böyle olmuştur. İngiliz derin devleti ve Türk düşmanı Lloyd George, önemli bir konuda hataya düşmüştür. Mustafa Kemal'i, silah arkadaşlarını, cesur ve imanlı Türk milletini hesaba katmamışlardır. Oysa galip gelecek olanlar, daima Allah'ın taraftarlarıdır.

Kim Allah'ı, Resul'ünü ve iman edenleri dost (veli) edinirse, hiç şüphe yok, galip gelecek olanlar, Allah'ın taraftarlarıdır. (Maide Suresi, 56)

İtilaf Devletleri'nin küstahça gerçekleştirdiği işgaller sonrasında büyük bir mücadele veren Mustafa Kemal liderliğindeki Türk milis gücü, Kurtuluş Savaşı'nda destan yazmıştır. Planlar, hiç de Lloyd George'un düşündüğü gibi islememiş, Türk Devleti ve Milleti yok olmamış, Avrupa'yı terk etmemiştir. George'un ifadesiyle Türklerle verilmiş büyük ceza olan Sevr çöpe atılmıştır. İngiliz derin devleti, tarihi bir zaferle kendisini Lozan'da masaya oturtmaya mecbur kılan yeni Türk Devleti karşısında ağır bir darbe almıştır.

(Solda) I. Dünya Savaşı sonrasında imzalanan anlaşmaların ülkeleri ne konuma getirdiğini temsil eden bir karikatür

(Sağda) Venizelos Sevr Antlaşması'na imza atarken

Lozan Görüşmeleri, çeşitli yönleriyle defalarca incelenmiş ve üzerinde analizler yapılmış kapsamlı bir konudur. Anlaşmanın burada üzerinde durulacak olan kısmı ise, Lozan Görüşmeleri sırasında karşımıza çıkan İngiliz derin devletinin hassas noktalarıdır. Bu nedenle Lozan ile ilgili olarak yalnızca iki konu üzerine durulacaktır: Musul meselesi ve kapitülasyonlar. Bu konular önemlidir; çünkü İngilizlerin bu meselelerdeki şiddetli ısrarı, aslında İngiliz derin devletinin, Ortadoğu ve Türkiye üzerindeki gelecek yüz yıllık planlarının ipuçlarını vermektedir. Nitekim bu maddeler, Lozan Görüşmeleri'ni kesintiye uğratan ve savaş hazırlıklarının dahi başlamasına neden olan yegane iki maddedir. O gün Lozan masasında İngiliz tarafının ısrarla sahip çıktığı bu konuların ne kadar karanlık bir planın parçaları olduğu bugün daha iyi anlaşılmaktadır.

Bunun için önce, günümüzde özellikle ülkemiz için bir sorun gibi gösterilmeye çalışılan sözde Kürt meselesinin ve PKK belasının çıkış noktasını incelemekte fayda vardır. Lozan'daki Musul görüşmeleri, bu konuya ışık tutmaktadır.

Lozan Antlaşması'nda Musul

Mустafa Kemal, İsmet Paşa'yı Lozan Barış Görüşmeleri'ne baş temsilci olarak göndermişti. Ancak bunun gerçekleşebilmesi için İsmet Paşa'nın Bakanlar Kurulu'nda yer alması gerekiyordu. Bundan dolayı İsmet Paşa, Dışişleri Bakanlığı'na getirildi. Böylece İsmet Paşa'nın Lozan'a baş temsilci olarak gönderilmesinin yolu açıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi, İsmet Paşa başkanlığında Trabzon Milletvekili Hasan Bey (Saka) ve Sinop Milletvekili Dr. Rıza Nur Bey'den oluşan bir delegeler kurulu seçti. Bu kurul, Lozan'da kendilerine yardım etmek üzere uzmanlardan kurulu bir heyet oluşturdu.

Lozan Barış Kurulu'na başkan olarak seçilmiş olan İsmet İnönü, 3 Kasım 1922'de Meclis'te yaptığı konuşmada Misak-1 Milli yolunun dışına çıkmayaçları konusunda garanti verdi. Meclis'te konuşulan öneriler ve ileri sürülen görüşler TBMM Başkanı tarafından karar haline getirilerek İsmet Paşa'ya teslim edildi.

Lozan'da müzakere edilecek konular genel başlıklar olarak şunlardı:

- * Sınır sorunları (Irak sınırı – Musul, Güney sınırı – Suriye, Batı sınırı – Yunanistan ve Batı Trakya),
- * Kapitülasyonlar,
- * Azınlıklar ve yabancı okullar meselesi,

İsmet İnönü ve Mustafa Kemal Atatürk

- * Savaş tazminatları,
- * Devlet borçları,
- * Boğazlar meselesi,
- * Adalar,
- * Patrikhane'nin konumu.

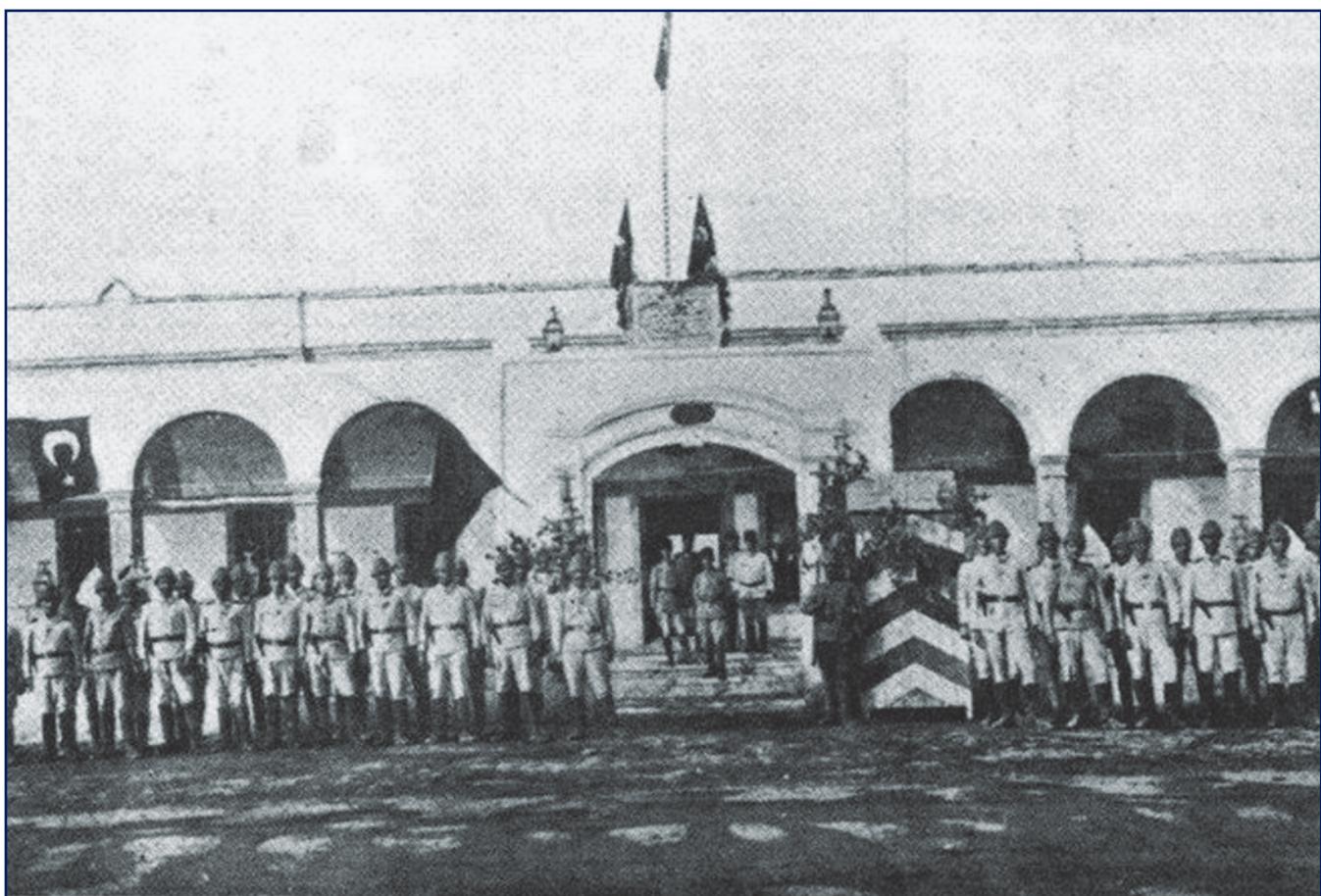
Lozan Barış Konferansı sırasında İngiltere'yi dönemin Dışişleri Bakanı Lord Curzon temsil edecektir. Curzon'un, Türk düşmanlığı açısından Lloyd George'dan farklı olmadığını burada belirtmek gerekmektedir. Curzon'un özelliği, típkı Lloyd George gibi Sevr'in mimarlarından biri olmasıdır. Daha o yıllarda Türk toprakları ile ilgili görüşlerini açıklamakta tereddüt etmemiş, "Türk-

lerin mutlaka İstanbul'dan çıkarılması" gerektiğini ısrarla vurgulamıştır. Aslında o yıllarda Curzon'un asıl fikri, Türkleri, Konya merkezli küçük bir Asya devletine hapsetmek, İstanbul başta olmak üzere, Trakya, Ege ve Akdeniz kıyılarını hakimiyet altına almak, Doğu ve Güneydoğu'da da Ermenistan ve Kürdistan adı altında yine İngiltere'ye bağımlı ülkeler meydana getirmektir. İlginç olan ise, Curzon'un o yıllarda telaffuz ettiği bu korkunç senaryo, bugün hala İngiliz derin devletinin en temel hedeflerinden biridir.

Curzon'un açıkça ifade ettiği bu hedefi, bazı çevrelerce riskli bulunmuş ve İngiliz kabinesi, bunun yerine Türklerin ve Halife'nin İstanbul'da kalmasını ama iyice güçsüzleştirilmesini önermiştir. Bunu kesinlikle kabul etmeyen Curzon'un ifadeleri, önemli bir itiraf niteliğindedir:

Avrupa'nın beş asırdır beklediği fırsatı kaçırıyoruz, bir daha bu fırsat çıkamayabilir. Konstantinopol'de saygın ve uysal bir Türk Hükümeti bulunması ve bunun askeri gücünü kırıp Müttefiklerin askeri kordonuyla kontrolde tutarak irsi kötülüklerinin önlenmesi bir hayaldir! Bütün bunların ötesinde benim büsbütün teessüf ettiğim husus, I. Dünya Harbi'nde Doğu'daki savaşın ve Gelibolu'daki fedakarlığın asıl amacı, Avrupa'yı Osmanlı Türkleri'nden kurtarmaktı. Bunun için hayatlar feda etmiş ve hazineler harcamıştık, simdi ise tam elde etmişken bunu fırlatıp atıyoruz. Şimdi kaçındığımız bir görevi -kim bilir daha ne kadar kayıp ve acıdan sonra- gelecek nesillere bırakıyoruz.³²³

İngiliz derin devletinin oluşturup yaygınlaştırdığı Darwinizm belasının fazlasıyla etkisinde kalan Curzon, Türklerin sözde "irsi kötülüklerinden" bahsetmekte, ırka atıfta bulunmakta ve adeta I. Dünya Savaşı'nın asıl sebebinin, "Türkleri Avrupa'dan çıkarmak olduğu" itirafını yapmaktadır.

Irak Cephesi'ndeki Türk askerleri, Musul Merkez Komutanlığı önünde

Musul'un Osmanlı dönemi-ne ait en eski ikinci camisi olan Hema Kado Camii, 2015 yılında gerçekleşen terör saldırıları sonucu yıkılmıştır.

Musul konusu, Lozan Görüşmeleri sırasında Türkler ve İngilizler arasında amansız bir mücadelein verildiği özel bir konudur. Lozan'a gelirken İngiliz derin devletinin, Türkiye'nin güneydoğusunda bir "Kürt devleti" oluşturma planıyla yola çıktığını burada hatırlatmak gerekmektedir. Türkiye, Irak sınırının belirlenmesi ile İngiliz derin devletinin planını bozmuş ama aynı planın ileriye yönelik parçası olan Musul, münakaşaların kalbine oturmuştur. Savaş meydanlarında ateşli silahlar kullanarak karşı karşıya gelmiş olan iki devlet, Lozan'da başka türlü bir savaşta, diploması savaşında boy ölçülmüştür. İngiliz tarafı bu savaşı, derin devletin himayesi altında her türlü sinsi yöntemle yürütmüştür.

Musul'un kime ait olacağrı üzerine gerçekleştirilen bu diploması savaşının detaylarını tam olarak idrak edebilmek için, Musul konusuna tarihi perspektiften bakmak gerekmektedir.

Tarihte Musul

Musul, 1055 yılında Selçuklu Devleti'ne bağlandıktan sonra hep Türk toprağı olarak kaldı. 1514'te Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Seferi sırasında Osmanlı İmparatorluğu hakimiyetine girmiş ve Kanuni'nin 1534 Bağdat Seferi sonrasında da eyalet haline getirilmişti. Böylece Musul; Süleymaniye, Kerkük ve Musul sancaklarından oluşan bir vilayetin merkezi olmuştu.³²⁴ Bu vilayet; doğuda İran, kuzeyde Diyarbakır, güneyde Bağdat, batıda Şam, kuzeybatıda ise Halep vilayeti ve Zor Sancağı ile çevrelenmişti.

Yaklaşık 1000 yıl boyunca Türklerin hakimiyetinde ve 400 yıl boyunca da Osmanlı yönetiminde kalan bölgeye yönelik sinsi planlar peşinde olan emperyalist bir güç 1800'lü yıllarda kendini göstermeye başladı: Bu güç, İngiliz derin devletiydi...

Musul bölgesinin İngiltere için önemi, emperyalist sömürge siyasetinin bir parçası olarak ortaya çıkmıştı. 19. yüzyılın başında en fazla Müslüman sömürgeye sahip ülke olan İngiltere'nin Ortadoğu siyasetinde, Hindistan yolu

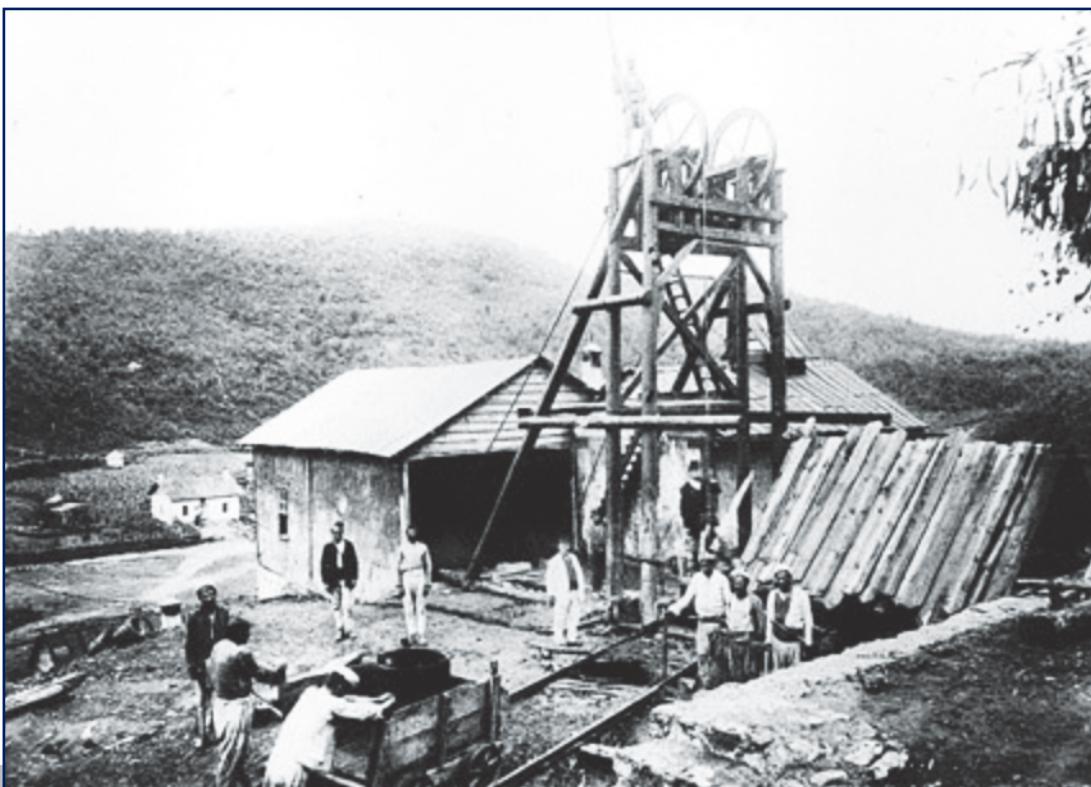

(Üstte) Osmanlı idaresi altındaki Bağdat
(Solda) Irak'taki Osmanlı Süvari Birliği

üzerindeki Irak ve Arabistan'ın stratejik önemi son derece büyüktü. İngiliz sömürge imparatorluğu, sınır ve ulaşım güvenliğini sağlamak ve dünya çapında hegemonyayı geliştirmek için açık denizlerin kontrolünü ele almak, Avrupa'daki güç dengesini korumak ve dünya petrol politikasını elinde tutmak zorunda olduğuna inanıyordu.³²⁵ Musul, işte bu nedenle stratejik bir konumdaydı.

Musul'un jeostratejik konumunun yanı sıra, onu çok değerli yapan bir diğer özelliği de bakır topraklarının derinliklerinde birikmiş milyonlarca varil petrol idi.

Bunlar, elbette İngiliz derin devleti için paha biçilmez özelliklerdi. Fakat İngiliz derin devletini asıl ilgilendiren, Avrupa'da ve Anadolu'da Türk varlığını temelinden bitiren bir stratejiydi. Detaylarını daha sonra inceleyeceğimiz bu stratejinin en kilit noktasında ise Musul bulunuyordu.

Abdülhamid'in özel fonlarına ait madencilik tesisi

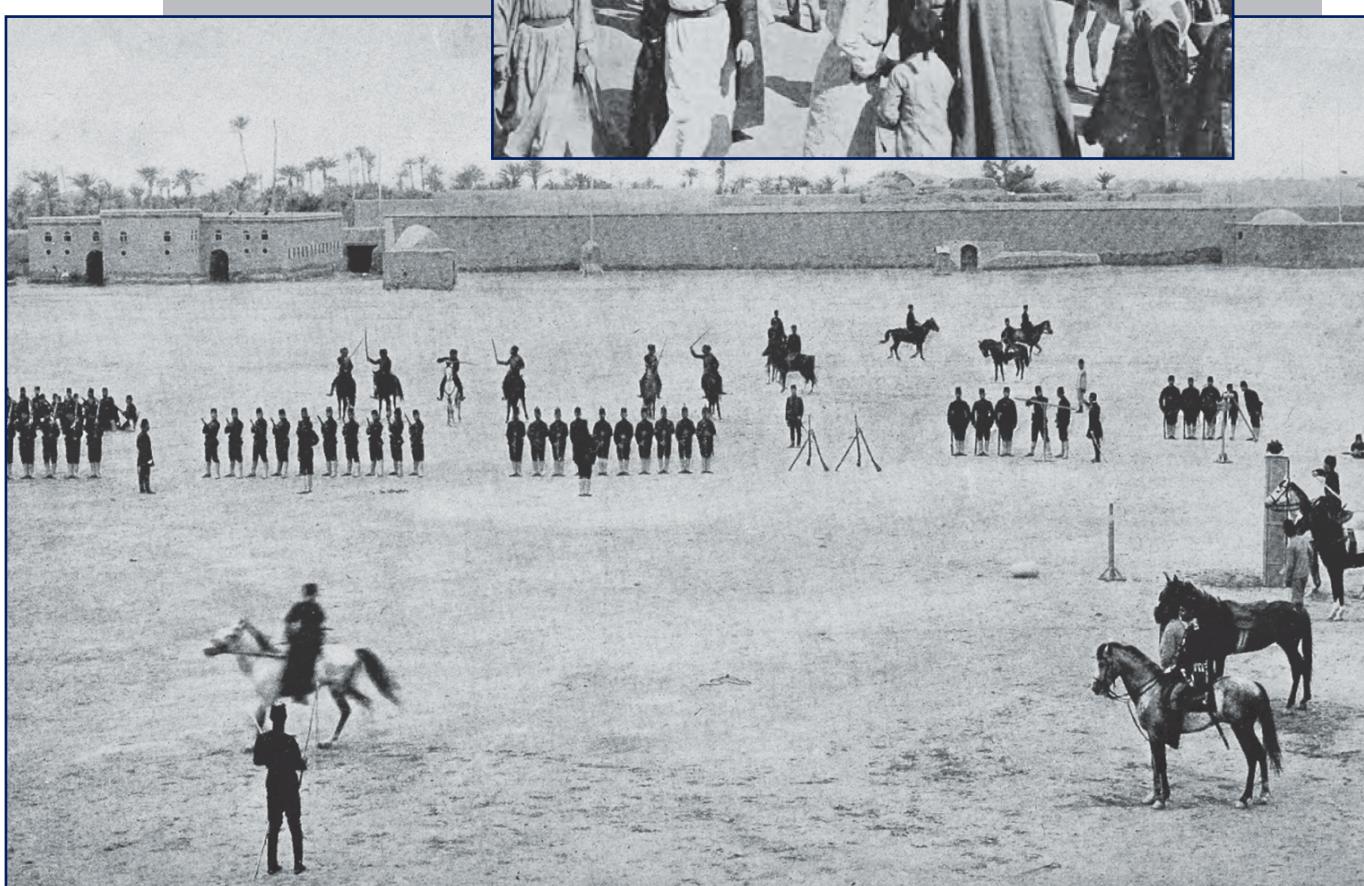
1890 yılında Sultan II. Abdülhamid'in yaptırdığı incelemeler sonucunda Musul ve Bağdat'ın zengin petrol kaynaklarına sahip olduğu ortaya çıkmıştı. Bunun üzerine II. Abdülhamid, 1890 ve 1898 yıllarında çıkardığı özel fermanlarıyla bu bölgeleri "Memalik-i Şahane" (Şahane Memleketler) ilan ederek, kendi arazisi haline getirdi.³²⁶

27 Nisan 1909 tarihinde II. Abdülhamid'in Jön Türkler tarafından tahattan indirilmesiyle II. Abdülhamid'in şahsi arazisi konumunda olan Musul ve Bağdat vilayetlerinin mülkiyeti Maliye Nezareti'ne devredildi. Bu durum, İngiliz derin devletinin oldukça işine gelmiş ve bundan sonraki stratejiler bunun üzerine şekillenmiştir.

İngiltere, 1909 yılında Osmanlı ile bir anlaşma yaparak, petrol araştırmalarına sermaye yaratmak ve elbette asıl olarak İngiliz menfaatlerini korumak maksadıyla sermayesi tamamen İngiliz olan "Türk Milli Bankası" adı altında bir banka kurdu. 1912'de ise, İngiliz bankacı olan Sir Ernest Cassel, Osmanlı Devleti'nde petrol araştırmaları yapmak ve bulunan petrol kaynakla-

rını işletmek maksadıyla yine tamamen İngiliz sermayesi ile "Türk Petrol Şirketi"ni kurmuştu.³²⁷ Bu noktada İngiliz derin devletinin, hegemonya kurmak için önce finans sistemlerini kullandığı gerçeğini burada hatırlamak gerekmektedir. İngiliz derin devleti, geçmişte Hindistan'da oluşturduğu benzer stratejiyi, Osmanlı üzerinde de kurgulamak ve zayıflamış bu İmparatorluk üzerinde hakimiyetini güçlendirmek istemiştir.

(Sağda) Osmanlı hakimiyeti altında Bağdat halkı
(Altta) Bağdat'ta Türk ordusuna ait kışlalar

I. Dünya Savaşı Sırasında Musul

Stratejik açıdan bakıldığından, I. Dünya Savaşı'nın başladığı sırada Osmanlı'nın Irak'ta askeri varlığı pek de parlak değildi. 2 Ağustos 1914 günü tüm ülkede genel seferberlik ilan edilmişti.³²⁸ Seferberliği takip eden günlerde Türk ordusu, Irak cephesinde yeniden yapılandırılmıştı. Ancak bu ordunun, Avrupa'nın düzenli ordularıyla mücadele edebilmesi pek mümkün değildi. Birliklerin üniforma ve teçhizat ihtiyaçlarının ikmali, savaş malzemelerinin sevkiyatı son derece güçtü.³²⁹ Bunların da ötesinde, Irak'ta bulunan asker sayısı çok yetersizdi. Zahiren, Trablusgarp Savaşı, devamındaki Balkan ayaklanması ve Balkan Savaşları sebebiyle Osmanlı Genelkurmayı'nın dikkati Irak'tan çok uzağa odaklanmıştı. Osmanlı sadrazamlarından Ahmet İzzet Paşa'ya göre ise durum daha başkaydı. Osmanlı, İngilizlerin bu bölgeye bir saldırısı yapabilecekini hiç düşünmemiştir.

Ahmet İzzet Paşa anılarında şu değerlendirmeyi yapar:

Irak'ta öteden beri İngilizlerin ihtaralarının olduğunu bilmeyen çocuk bile yoktur. Irak ve Mezopotamya'nın kültür ve medeniyet tarihi, iyi idare ve kullanma halinde feyiz ve bereketinin Nil, Pencap, Sind, Ganj havzalarına taş çıkartacağı hakkındaki şöhreti dolayısıyla sahibi ve tasarrufçusu için büyük bir kıymete sahip ve istilacı bir büyük devlet için hirs ve iştihayı kabartıp tahrif ettiği apaçık bilinen gerçeklerdendi. Müslüman ve özellikle Şia gözünde çok kutsal sayılan, yüksek mertebeleri Sünnilerce mukaddes olan İmam-i Azam Türbesi ve Hint Müslümanlarının fevkalade sevgi besledikleri ve bağlı oldukları Abdülkadir Geylani'nin kabir ve aileleri Irak'ta bulunmaktaydı. Bu açıdan bu bölgeyi sahiplenmenin, birçok İslam tebaasına sahip olup Hicaz'a da koruyuculuk edeceğini düşünen İngiltere'nin İslam siyaseti için ne kadar faydalı olacağı kolayca takdir edilebilirdi. Irak'in coğrafi konumu bakımından, Hindistan'a karşı, güçlü bir düşman elinde gelecek için bir tehdit sebebi olabileceğiinden dolayı, İngiltere'nin koruma ve savunma düşüncesiyle de savaş sırasında buraya göz dikmesi doğaldı. İngiltere'ye karşı, Irak bölgесini, mahalli kuvvetlerinden ayırmak, bu hükümeti, mülkümüzü istilaya hirslandırmak ve davet etmekten başka bir şey değildir. Dolayısıyla, kesin ihtiyaç meydana gelmesinden önce buralara başka asker gönderilmemesi büyük bir eksikliktir.³³⁰

Ahmet İzzet Paşa'nın, bölgedeki durumun vahametine ve İngiliz derin devletinin sinsi emellerine güclü şekilde dikkat çekmesine rağmen, Musul bölgесine yeterli asker yine de gönderilememiştir. Elbette bu konuyu değerlendirirken, Osmanlı'nın Balkan Savaşları'ndan yeni çıkışmış olduğu unutulmamalıdır.

(Üstte) Balkan Savaşı'nda
Türk askerleri
(Altta) Balkan Savaşı sıra-
sında göç etmek zorunda
kalan Müslümanlar

Osmanlı'yı Parçalama Planları

Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı'na dahil oluşuya beraber, İngiltere, stratejik ve siyasi hedef tespitlerini bir kere daha revize etti. 1915'te Sir Maurice Bunsen başkanlığında "Asya Türkiye'sini İnceleme Komisyonu" kuruldu. 8 Nisan 1915'te çalışmaya başlayan Komisyon, 30 Haziran 1915'te hazırladığı raporunda Osmanlı topraklarının Suriye, Filistin, Ermenistan, Anadolu/Türkiye ve Irak adıyla beş büyük bölgeye/özerk vilayete bölünmesini önerdi.¹ Ayrıca Akdeniz'den Basra Körfezi'ne uzanan hat üzerinde stratejik noktaların doğrudan veya dolaylı yollarla kontrol altına alınmasını şart koştı. Bunun da yolu Filistin ve Irak'ın tamamen işgal edilmesinden geçiyordu.² Lord Curzon'a göre İngilizlerin gözünde Hindistan'ın batı sınırları Fırat Nehri boyunca uzanmaktaydı ve ancak Musul vilayeti aracılığıyla denetim altına alınabilirdi. Böylece İngiltere, savaş sonrası, Musul da dahil olmak üzere Asya Türkiye'sinde petrol başta olmak üzere bütün ekonomik imtiyazları ele geçirebilecekti.³

1. Selçuk Ural, "Mütareke Döneminde İngiltere'nin Güneydoğu Anadolu Politikası", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, s. 39, Mayıs 2007, s. 426

2. David Fromkin, *Barişa Son Veren Bariş*, çev: Mehmet Harmancı, İstanbul: 1994, s.137-140; M. Kemal Öke, *Musul Meselesi Kronolojisi (1918-1926)*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı: 1987, s. 15

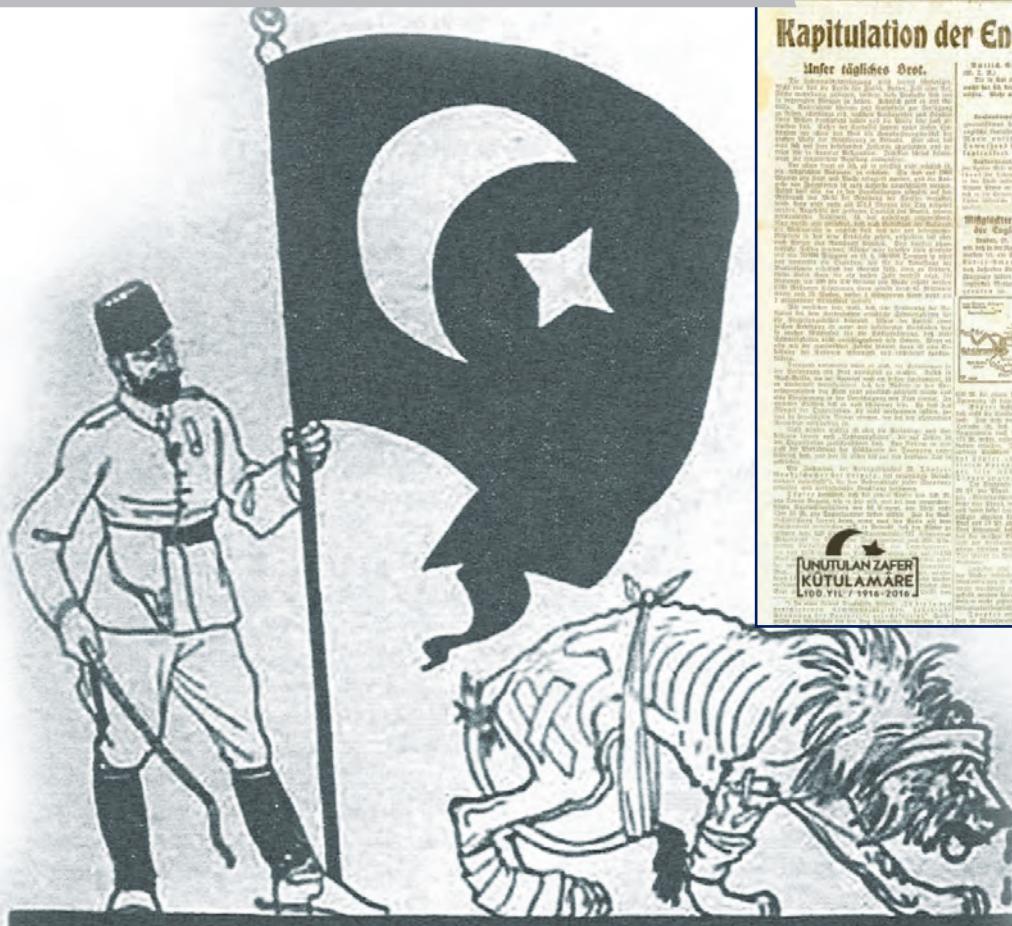
3. İhsan Şerif Kaymaz, *Musul Sorunu Petrol ve Kürt Sorunları ile Bağlılı Tarihsel ve Siyasal Bir İnceleme*, İstanbul: Otopsi Yayınları, 2003, s. 49; Ersal Yavı, *Kürdistan Ütopyası*, c. I, İstanbul: Yazıcı Basım Yayın, 2006, s. 63

Kut-ül Amare'nin Ardından Irak

Tüm gücsüzlüğüne ve yaşadığı yenilgilere rağmen Osmanlı ordusu, yine de, Osmanlı için oldukça önemli olan Irak Cephesi'nde zaferlere de imza atmıştır. 22 Kasım 1915'te Irak Cephesi'nde İngilizler yenilgiye uğratılmış ve beklemedikleri bu yenilgi karşısında oldukça sarsılmışlardır. Kut-ül Amare Zaferi, Çanakkale Zaferi gibi sürekli olarak gündeme getirilmesi gereken önemli bir başarıdır.

İngiliz kuvvetleri, beklemedikleri bu yenilgiyi bir türlü sineye çekememiş, özellikle bu tarihten sonra Irak Cephesi'ni Osmanlı'ya bırakmamak için büyük çaba harcamışlardır. Bunun için içten parçalama siyaseti de ağırlık kazanmıştır. Küt-ül Amare bozgunundan sonra İngiliz derin devletinin bölge de ajan kullanımını büyük artış göstermiştir. Bu ajanlar Irak'ın dokusunu iyi bilden, Arap'tan daha çok Arapça ve Kürt'ten daha çok Kürtçe bilen insanlardır. İngilizler, Ortadoğu kökenli olup da İngiltere'de yaşayan ve İngiltere'ye kendilerince minnet borcu olan yerli unsurlardan da yararlanmışlardır.³³¹ Ortadoğu kökenli İngilizlerin bir kısmının Ortadoğu'ya karşı kullanılması, biliindiği gibi bugün hala devam eden bir derin devlet siyasetidir. Tarih boyunca İngiltere'ye gebe bırakılan milletler, daima İngiliz derin siyasetinde kullanılacak potansiyel ajanlar olarak görülmüş ve kullanılmışlardır.

**İngilizlerin Kut'daki yenilgilerini temsil eden Almanlar tarafından çizilmiş bir karikatür
(Sağda) Berlin'de çıkan 30 Nisan 1916 tarihli Vorwaerts Gazetesi'nin manşetinde Kut-ül Amare'de İngiliz ordusunun teslim olduğuna dair haber.**

I. Dünya Savaşı'nın sonuçlandığı Ekim 1918 tarihinde bile İngiliz askerleri Musul'a doğru ilerlemeye devam etmektedirler. Irak cephesi, Osmanlı 6. Ordusu'nun büyük kayıplar verdiği bir cephe olmuştur.

I. Dünya Savaşı Sonrası Irak

30 Ekim 1918 günü, I. Dünya Savaşı'nı sona erdiren Mondros Mütarekesi imzalandığında Osmanlı ve İngiliz güçlerinin Irak'taki yerleşimleri şu şekildeydi: İngilizler Anelhazar, Gayyare Goz Kuyuları, Altınköprü, Salahiye ve Kerkük hattına dayanmıştı. Osmanlı birlikleri ise Rakka, Dirizar, Miyadin, Sincar, Telafir, Hamamalil, Süleymaniye ve Halice hattına hakimdi.³³²

Türkler iyimser bir şekilde mütarekenin imzalandığı gün Türk ordusunun elinde bulunan yerlerin "Mütareke Hattı'nı" oluşturacağını beklemektediler. Mütareke hükümlerine göre, bölgede bulunan bütün kuvvetlerin yerlerinde kalmaları gerektiği halde, İngiliz kuvvetleri buna uymamışlardır. İlerlemeye devam eden İngilizler, 1 Kasım'da Hamamalil'e girmişler, buradan Musul'u işgal edeceklerini söyleyerek Türk kuvvetlerinin Musul şehrinden 5 km kuzeye çekilmelerini istemişlerdir.

Kut-ül Amare Savaşı'nda cephedeki Türk askerleri

(Üstte) Kut bölgesindeki İngiliz ve Hintli askerler
(Altta) Kut-ül Amare'de esir alınan İngiliz askerleri

Ali İhsan Paşa, İngilizlerin bu talebini Sadrazam'a bildirmiş, bir seri telgraf göğüsmleri sonucunda Sadrazam, Ali İhsan Paşa'ya 15 Kasım günü şehrin boşaltılması talimatını vermiştir. Ali İhsan Paşa, buna uygun olarak 10 Kasım'da Musul'u İngilizlere terk etmiş, ordu karargahı ile birlikte Nusaybin'e doğru çekilmiştir.³³³ Sonuç olarak Musul, I. Dünya Savaşı sonrasında, İngilizler tarafından mütareke hükümlerine ve uluslararası savaş kurallarına aykırı biçimde işgal edilmiştir.

Bu işgal, İngilzlere başlangıçta bir fayda sağlamamış, çünkü bölgeye hakim olamamışlardır. Bölgedeki aşiretler ve halk, bu konuda İngiliz kuvvettebine yol vermemişlerdir. Kerkük ve Süleymaniye halkı İngilizlere vergi vermek istememiş ve bölgede sık sık sokak çatışmaları yaşanmıştır. Yöre halkınının çoğu Türklerin tarafından yer almıştır. Musul halkı, Ankara'da ilk meclisin açılmasıyla güçlenen Milli Mücadele hareketine destek vermiştir. Hatta bölgede bulunan Araplar dahi İngilzlere karşı Mustafa Kemal Paşa ile işbirliğini düşünmüştür. Mim Kemal Öke, İngiliz belgelerine dayanarak, Musul'daki Arap ve Kürtlerin, İngiliz himayesindeki Faysal'a değil de Anadolu'ya güvenmeyi tercih ettiklerini ifade etmektedir.³³⁴ Bunun sebepleri ise birden çoktur; İsmet Paşa bu sebepleri şu şekilde açıklamıştır:

1. *Musul vilayetinde oturanlar yeniden Türkiye'ye bağlanmayı ısrarla istemİŞlerdir; çünkü sömürgeleşmiş bir halk olmaktan çıkarak, bağımsız bir devletin yurttaşları olacaklarını bilmektedirler. Dahası bu halk, kendilerini 1055 yıldandan beri Türk, 1514'den beri de Osmanlı olarak görmektedir.*
2. *Coğrafi ve siyasi bakımlardan bu vilayet, Anadolu'yu tamamlayan bir parçadır. İngiliz derin devleti, Akdeniz ticaretinden yararlanmak için Anadolu'ya geçmek mecburiyetindedir. Musul, İngilizler için bu bağlantıyı açan bir anahtar konumundadır.*

3. *Hukuki bakımdan hala Osmanlı Devleti'nin bir parçası olan Musul için İngiltere'nin yapacağı antlaşmaların ve sözleşmelerin resmi olarak hiçbir değeri yoktur.*
4. *Anadolu'nun güney kesimlerini birleştiren yolların kavşak noktası olan Musul'un, ticaret ilişkilerimiz ve bu bölgenin güvenilirliği bakımından Türkiye'nin elinde olması zorunludur.*
5. *Hepsinden önemlisi, Musul bir Türk Vilayetidir. Yüzyıllar boyunca Türklerin bir parçası olarak var olmuştur; bu topraklarda yaşayan Kürtler, Türkler ve Araplar Türk Devletinin bir parçasıdır. Başka bir yönetimin kabul edilmesi, burada yaşayan ve kendilerini Türk olarak isimlendiren bu millet için imkansızdır.*
6. *Musul Vilayeti, Türkiye'nin işgal edilen diğer bölgeleri gibi, savaşın bitmesinden sonra ve mütareke şartlarına aykırı olarak Türkiye'den alınmıştır. Bu yüzden, aynı durumda kalmış öteki bölgeler gibi, Musul'un da Türkiye'ye verilmesi şarttır.³³⁵*

Kurtlar Sofrası

İngiliz derin devleti, I. Dünya Savaşı sonrasında, bir taraftan İstanbul ve Anadolu'da işgal çalışmalarını casusluk faaliyetleriyle neticelendirmeye çalışırken, diğer yandan Avrupa ülkeleriyle birlik olup büyük ideallerine giden yolu sağlamlaştırma uğraşı içinde olmuştur.

I. Dünya Savaşı'nın galibi konumundaki Müttefikler, 25 Nisan 1920'de İtalya'da toplanan San Remo Konferansı'nda manda ve petrol paylaşımını gerçekleştirdiler. Buna göre İngiltere, Musul petrol gelirlerinin %75'ine sahip olmuş ve petrol şirketlerinin yönetimini ele almıştır. Buna karşın Fransa ise %25 ile yetinmiştir. Ayrıca İngiltere, Irak'ta Emir Faysal'ın kral "seçilmesini", İngiliz mandasının bölge halkı tarafından kabulü gibi göstermiş ve bunu San Remo'da Milletler Cemiyeti'ne de kabul ettirmiştir. Bu şekilde, mandaların Milletler Cemiyeti tarafından verilebileceği yolundaki uygulama tersine işletilmiştir.³³⁶

San Remo Konferansı'nın önemli amaçlarından biri de, güneydoğumuzda özerk bir Kürt devletinin kurulmasıydı. İngiltere, resmi olarak hiç bir günü gözetimi altında olmayacak bağımsız bir Kürt devleti ya da aşiretler fe-